PIV 1399

Biblioteca Bucureștilor

3
Martie
2009

BIBLIOTECA METROPOLITANĂ BUCUREŞTI • ASOCIAȚIA BIBLIOTECARILOR ŞI DOCUMENTARIŞTILOR DIN ROMÂNIA • DIRECTOR: FLORIN ROTARU

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

MIHAI UNGHEANU

1939-2009

„… În căutarea de către critic a alianței cu scriitorii, putem recunoaşte adesea cochetăria cu posteritatea, încercarea de a o cuceri prin compromis. A îndatora o echipă sau o generație de scriitori este, desigur, un lucru deosebit, dar acest aspect poate lua în anume momente o coloratură electorală. Pariul cu posteritatea criticul e mai firesc să-l joace doar prin propria lui operă. Nimic mai puțin elevat şi mai puțin anacronic decît aceste victorii literare în grup.
O operă mare învinge singură adversitățile.“

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Sumar

Răsfoiri
Mihai RALEA – Observații de bun-simț asupra culturii 2

Centenar Eugen Ionescu
Autorul şi problemele sale (III) 3
Gelu IONESCU – Portret „Din fărîme“ (II) 5

BUCUREŞTII DE ALTĂDATĂ
Vera MOLEA – Alexandru Davila şi revolta studențească din 13 martie 1906 9
Consiliul Comunei Bucuresci – Şedința extra-ordinară de la 23 Iunie 1897 seara (II) ..14

Patrimoniu 17

ISTORIA CĂRŢII
BENEDETTO CROCE – *ESTETICA – POEZIA* 18

AUTOGRAFE CONTEMPORANE
Victoria DRAGU DIMITRIU – Molda 20

MERIDIAN BIBLIOTECONOMIC
Laurence TARIN – Evoluția profesiei de bibliotecar (II) 22
Ştiri NAPLE 25
Inițiativa *i2010* 25
Programul Comunitar *Învățarea de-a lungul întregii vieți* 26
Sergiu GĂBUREAC – Biblioteca Publică şi criza! 27
Ştefania-Roxana PLĂIAŞU – Formarea utilizatorilor de informații 29

Din viaţa filialelor Bibliotecii Metropolitane Bucureşti
Cartea nestematelor 32
Primăvară, Primăvară! 32
Marian NENCESCU – Profesori şi bibliotecari la Forumul „Copilul şi cartea“ 33
Ion CONSTANTIN – Basarabia – Pământul misiunii noastre 34

Catalog 36

Repere
Gabriela TOMA – LETTRE INTERNATIONALE 38

Calendar 39

BIBLIOTECA METROPOLITANĂ
BUCUREŞTI
Inventar Nr. 34140.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Răsfoiri

Observaţii de bun-simţ asupra culturii

Mihai RALEA

La culture c'est ce qu'on retient après avoir oublié ce qu'on a appris[1]. Iată o definiţie izvorîtă pe alte ţărmuri şi perfect străină nouă. Repetată printre eruditii noştri savanţi, ea ar apărea ca un paradox ieftin şi pe deasupra enervant. Se ştie doar – şi aceasta e credinţa unanimă – că un om cult e acela care posedă multe cunoştinte şi care le poate servi, pe toate, la orice ocazie. Cultura trebuie să fie un repertoriu enciclopedic automat. Ea e sinonimă cu erudiţia, adică cu etalarea permanentă a avuţiei intelectuale prin citaţii, recitaţii şi note. Cu cît acest debit e mai variat, cu cît e mai disparat, cu atît stima pentru autor trebuie să fie mai mare. Se înţeleg cu greu aici, la noi, articolele occidentale de 15-20 pagini de revistă, care nu conţin nici o citaţie.

Puţini înţeleg că şi cunoştinţele sînt un mijloc, nu un scop. Transformările acestea ale mijlocului în scop sînt foarte frecvente în istoria moralei omeneşti. Cel mai la îndemînă exemplu ni se pare adoraţia avară a banului pentru ban. Zgîrcitul care adună comori fără să le utilizeze e un sărac mintal, lipsit mai ales de imaginaţie. Asemenea şi eruditul. El se opreşte la prima întrebuinţare a averii sale şi nu-şi închipuie o clipă că ea poate să-i aducă senzaţii infinite, din infinite puncte de vedere.

După definiţia de mai sus, cultura e aproape identificată cu ignoranţa. Aproape, fiindcă nu e vorba de orice ignoranţă, ci numai de aceea care urmează, nu de aceea care precede o înmagazinare de cunoştinţe. E vorba de reziduul acela, compus de predispoziţii fecunde, din virtualităţi îngrăşate cu viitoare potenţe, pe care-l lasă exerciţiul reflecţiilor pe marginea lecturii. O dată ce cunoştinţele precis limitate au dispărut, rămîne atitudinea sufletească. Aceasta singură importă. Cultura trebuie să însemne posibilitatea reacţiunii noastre sufleteşti. Rareori un om de mare şi exactă memorie e un om cu adevarat cult. Unii studenţi reproduc enorm şi exact. O memorie fidelă e duşmana culturii. Ea împiedică prefacerea acelei *„attitude du moi"* în faţa spectacolului existenţei.

Cîţi lectori au atitudini în faţa lecturilor? E şi firesc să nu le aibă. Reflecţia în marginea cititului e o operaţie gratuită, inutilă şi reacţiunile nu se trezesc decît atunci cînd sîntem interesaţi, adică flataţi ori ameninţaţi. O idee trecută în mod indiferent prin mintea noastră, fără să trezească o poziţie a individualităţii, e pierdută pentru noi, chiar dacă memoria o păstrează pasiv. În schimb o alta, care ne excită atenţia şi interesul din care adoptăm ce ne convine devine proprietatea noastră. În viitor trebuie să ne comportăm faţă de ea ca faţă de o proprietate, adică trebuie să o apărăm cu toate riscurile, cu toate pierderile. O idee nu-ţi poate produce adevărata căldură în suflet decît dacă ai suferit pentru ea. Cheltuiala morală pe care ai făcut-o ca să o păstrezi îţi arată că o meriţi.

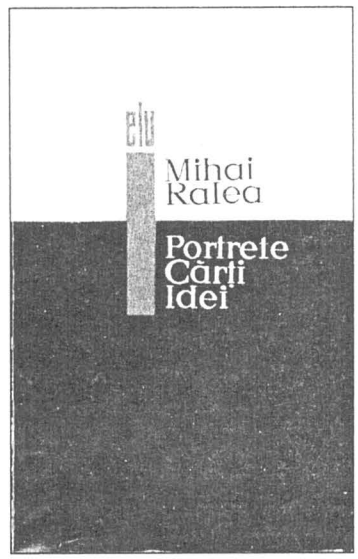

Ideea de valoare conţine în bună parte ideea de risc. Ca orice valoare, cultura adevărată nu se capătă, ci se cucereşte. Adevărul ei se constată şi se plăteşte cu o experienţă pe pielea proprie. Idealul culturii e martirajul. O idee pentru care n-ai suferit nu-ţi aparţine: e a societăţii, a ambianţei care ţi-a sugerat-o. De aceea martirul creştin din primele veacuri ale erei noastre, sau iacobinul, pios în credinţa lui, care a pregătit marea revoluţie, mi se par mai aproape de drumul culturii, decît cutare savant neamţ, îmbuibat cu mii de inscripţii siriace ori formule sanscrite, pe care nu le poate iubi, fiindcă n-a riscat nimic pentru ele. De asemenea şi diletantul. Numai că acesta are o scuză în dragostea sa senzuală pentru idei. E un egoist, dar nu un indiferent. Cultura înseamnă transformarea ideilor în sentimente.

Notă

1. „Cultura este ceea ce reţii după ce ai uitat ce-ai învăţat." Cugetarea aparţine lui Saint-Marc Girardin.

Mihai Ralea, *Portrete, cărţi, idei*,
Editura pentru Literatură Universală,
Bucureşti, 1966

BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Centenar Eugen Ionescu

Autorul şi problemele sale

(III)

În sinceritatea, în căutarea, în explorarea sa, artistul sau scriitorul aduce adevărul său, adevărul ori realitatea persoanei sale, o realitate neaşteptată, şi pentru el neaşteptată, o revelaţie: la fel ca filozoful sau omul de ştiinţă. Bineînţeles, această realitate e mai mult sau mai puţin importantă. Dar, fie că e mare sau mică, realitatea asta e întotdeauna neaşteptată şi stînjenitoare. Reacţia generală este de a o refuza: de ce să facem un efort, de ce să nu ne oprim la ceea ce cunoaştem deja, de ce să fim deranjaţi? Ne putem lipsi de toate. Cu toate acestea, prezenţa nouă şi supărătoare se impune. Lumea îi dă ascultare, în cele din urmă. Se interesează de tine, de ceea ce aduci, după ce a ridicat din umeri şi te-a luat peste picior, eşti luat în seamă, se ţine seama de ceea ce ai spus. Se constată că şarlatania era un adevăr. Lumea îşi dă seama că scriitorul abordează realul sub un aspect nou, că realul s-a mărit, că s-a îmbogăţit. Artistul însuşi credea că inventează. De fapt, nu inventa, descoperea. Invenţia şi descoperirea se identifică. Ceea ce scriitorul vedea ivindu-se din sine, în sine, era o realitate obiectivă pe care ceilalţi o vor recunoaşte ca atare şi pe care nu vor mai putea să n-o admită. Cînd ceilalţi o recunosc în sfîrşit, au impresia că au cunoscut-o mai înainte, dintotdeauna; acest adevăr li se pare întrutotul simplu şi firesc. Ceea ce e ciudat devine normal, ceea ce e de neînţeles devine limpede, imposibilul se înţelege de la sine. Nu ne mai putem lipsi de lumea descoperită sau inventată, inventată şi descoperită de către autor. El e asimilat. Este integrat. Şi, adesea, adevărul acesta nou apare drept ceea ce este: un adevăr uitat, o lume scufundată şi regăsită.

Şi apoi lucrul acesta devine aşa de firesc încît pare banal. Articole, eseuri, studii, cărţi se îngrămădesc ca să explice, în chip doct sau nu, ceea ce a adus scriitorul. Eşti analizat, eşti respins, eşti situat, se consideră că n-ai mers pînă la capătul a ceea ce aveai de spus, ţi se cere să mergi mai departe într-un sens sau în altul, în funcţie de ceea ce lumea vrea să te audă spunînd, de ceea ce unii sau alţii ar vrea să te facă să spui. Ceea ce s-a scris despre mine este, cantitativ, incomparabil mai important decît ceea ce am scris eu însumi. Mă instruiesc citind comentariile care s-au scris pînă acum despre mine, în aşa măsură încît, dacă aş avea memorie şi aş fi un spirit metodic, aş putea face o teză de doctorat despre opera mea. Aş putea face chiar, şi asta ar fi cu mult mai interesant, o teză despre psiho-sociologia comentatorilor mei. Într-un anume sens, opera pe care ai scris-o este falsificată. E ca şi cum n-ar mai fi ea însăşi (dar ce înseamnă o operă care n-ar mai fi decît ea însăşi?). E ca şi cum n-ar fi decît ceea ce spun despre ea ori fac din ea ceilalţi. Cunoscînd mediul social căruia îi aparţine criticul, cunoscînd doar ziarul sau revista la care scrie, cunosc dinainte şi ce va spune el despre noua piesă pe care tocmai am terminat-o, dacă îi va plăcea, dacă o va detesta. Tot aşa, îmi e de-ajuns să citesc o analiză, o recenzie, un simplu rezumat al oricăreia dintre piesele mele, ca să ştiu care e orientarea ideologică sau politică a criticului; pot să-i fac cu uşurinţă portretul intelectual şi moral. Într-adevăr, dacă opera e nouă, asta nu înseamnă că criteriile sînt noi, poziţiile sînt dinainte hotărîte, sînt înţepenite. Asta vrea să spună, pare-se, şi că opera nu e destul de nouă pentru a sfărîma criteriile curente, că noutatea ei nu e îndeajuns de puternică, că s-a reuşit adaptarea ei la nişte formule stabilite, ori că mai e nevoie de timp pentru ca ea să poată vorbi în autenticitatea ei, pentru a fi cu adevărat ascultată.

Autorul însuşi e uimit de răsunetul pe care l-a avut. Se simte fericit, desigur. E mai ales neliniştit. Fericit, fiindcă, deşi era profund sincer, s-a întrebat întotdeauna dacă era aşa cu adevărat, dacă n-a trişat fără voia lui. Cred că am explicat faptul că semnul unei sinceităţi, al adevărului, e tocmai noutatea unui lucru. Ceea ce e original este adevărat. Ceea ce seamănă cu tot ceea ce se face e mincinos, căci convenţia este minciună impersonală. Este sincer sau adevărat ceea ce alţii nu ţi-au spus. Papagalul nu e sincer. Ceea ce spune nu-l priveşte, ceea ce spune, el nu înţelege. Ca să înţelegi, trebuie să fii nou. Aşadar, dacă scriind, autorul se întreabă în ce măsură are dreptate, în ce măsură are dreptul să scrie ceea ce scrie, şi dacă aşteaptă să fie confirmat, el se întreabă de asemenea, din momentul în care lumea s-a întors către el, dacă ceilalţi au dreptul să spună ceea ce spun despre opera lui. Scriem ca să ne dăm pe mîna celorlalţi, sîntem nemulţumiţi că ne-am dat, nemulţumiţi şi neliniştiţi. Autorul poate avea impresia că ceea ce a spus, ceea ce a făcut, n-a fost neînţeles ci răstălmăcit, falsificat de toţi cei care vor să supună opera scopurilor lor personale, care vor să facă din ea un instrument al teologiei lor, al moralei, al politicii lor, care vor s-o folosească drept o ilustrare ori o justificare a lor înşile. Semnul valorii unei opere este sin-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ceritatea ei, adică noutatea, adică puritatea ei. În subiectivitatea lui profundă, artistul este esențialmente obiectiv. Tocmai de aceea este el în același timp nou și vechi, adică permanent, necunoscut și cu putință de recunoscut.

La fel stau lucrurile și în ce privește valoarea criticilor. O critică e valabilă în măsura în care nu oglindește locurile comune ale criticii și ale sistemelor de gîndire aflate în circulație. O critică, o exegeză sînt bune în măsura în care exegetul abordează opera cu un ochi nou, sincer, obiectiv, în măsura în care, fără să-și abandoneze totuși criteriile, e gata să le repună, de fiecare dată, în discuție. Nu știu, însă mă întreb dacă criticul nu trebuie să fie, la modul ideal desigur, omul obiectivității absolute, dacă creatorul nu trebuie să fie, tot la modul ideal, omul subiectivității totale. Criticul rău este criticul orgolios, cel care vrea să se impună în fața operei, cel care ia față de operă o atitudine de superioritate. Mai degrabă decît un învățător, criticul trebuie să fie elevul operei. E tot atît de greu să fii tu însuți, pe cît e de greu să renunți la tine însuți. Faptul de a avea un criteriu, o scară de valori, nu e neapărat semnul obiectivității. Pe deasupra, diversitatea criteriilor e așa de mare, încît ea nu face decît să sporească confuzia. Mi se pare întrutotul posibilă o critică fără criterii, o evaluare fără o scară de valori. Ar fi de ajuns, poate, pentru asta, ca criticul să fie cel ce descrie opera, adică tocmai cel care merge pe urmele operei. Poți fi, desigur, filozof, moralist, psiholog, sociolog; dar morala, sociologia, filozofia unei opere, deși întrutotul legitime, sînt astfel pe un alt plan. Ele nu sînt critica operei. E o altă muncă. Însă, descriind opera, urmînd-o în mersul ei, o clarificăm, acesta e chiar singurul mod de a o clarifica. Ne dăm seama astfel dacă străbaterea universului operei este posibilă, vedem încotro ne conduce și dacă ne conduce undeva, dacă nu există fundături, impasuri, dacă opera are o coerență dincolo de incoerențele și contradicțiile sale. A scrie înseamnă și a gîndi mergînd, a scrie înseamnă a explora. Criticul trebuie să refacă parcursul poetului. Poetul și-a urmat adeseori traseul într-un fel de noapte sau de penumbră. Cît despre critic, el reface același traseu, cu o lanternă în mînă, luminînd. S-a spus că opera e un edificiu. Edificiul trebuie să stea în picioare. Criticul trebuie să-și dea seama dacă nu plouă înăuntru, dacă scările nu se prăbușesc, dacă nu te lovești cu nasul de ușile închise ce te împiedică să pătrunzi în încăperile clădirii, dacă nu există curse.

Scriind, poetul trebuie să uite toate celelalte opere pe care le va fi putut cunoaște. La modul ideal, criticul trebuie să-și amintească de toate operele existente, pentru simplul motiv că trebuie să ne spună dacă această operă nu repetă ce s-a mai spus. Dacă nu e o repetiție, asta nu înseamnă că trebuie să fie lipsită de orice legătură cu altceva: ea își are locul într-un ansamblu; ea este, în acest ansamblu, deosebită de restul ansamblului: o voce. Însă mă întreb dacă asta este într-adevăr critică, dacă nu e de-acum istorie literară sau literatură comparată. În munca sa de descriere a operei, pe care trebuie s-o pătrundă în articulațiile ei intime, criticul nu trebuie nici măcar să spună dacă-i place ori dacă nu-i place, dacă o preferă sau nu alteia, căci aceasta înseamnă de-acum subiectivitate și, cum știm, gusturile nu se discută. Descrierea ar trebui să fie singura lui judecată, critica e constatarea realității unei opere, a logicii sale; este o muncă de verificare sau de constatare.

Defectele operei reies, după părerea mea, din descrierea analitică a celui care o descrie. Prin asta este descrierea o judecată. Defectele sînt niște defecte de construcție. Cuvîntul construcție este destul de puțin precis. Nu e vorba întotdeauna de o construcție în înțelesul obișnuit al termenului, în înțelesul clasic; uneori, o lipsă de construcție e tot o construcție. Ar trebui să spunem mai curînd că defectele unei opere sînt o lipsă de precizie. Nu e vorba de imperfecțiuni, și acest cuvînt e tot imprecis, ci e vorba de un „fals". Defectele operei se datorează unor fapte ce nu sînt conforme cu ea însăși, faptului că o operă se îndepărtează nu de regulile artei, căci nu știm ce înseamnă regulile artei, există tot felul de reguli și tot felul de estetici, ci de propriile ei reguli, adică de ea însăși, însă fiecare operă e importantă în măsura în care își inventează propriile reguli. Niște estetici pot să se clădească pornind de la regulile pe care o operă și le-a dat. O altă operă poate impune alte reguli, care sînt ale sale și care se generalizează. Tocmai de aceea nu se armonizează sistemele de estetică. E posibil ca regulile pe care le impune o operă să fie secundare.

Mi se pare însă că sistemele și criteriile se clădesc tocmai pe baza acestor reguli secundare. Poate că există o lege fundamentală și absolută. Nu cred s-o fi găsit cineva. Nici o definiție a artei nu e mulțumitoare. Defectele operei ies la iveală cînd analiza constată o eterogenitate care dizolvă opera, atunci cînd conține contradicții interne ce se neutralizează în loc să se opună în mod creator, viu. O operă e rea atunci cînd nu este ea însăși, cînd nu îngăduie constatarea existenței a ceva ca un fel de ființă unică, o ființă care nu e o altă ființă. Nu e vorba de o ființă căreia i s-ar cere să fie frumoasă ori sănătoasă, ci care, sănătoasă ori nesănătoasă, frumoasă ori pocită, este o ființă de neînlocuit, ce nu poate fi schimbată cu alta. Lucrurile nefolositoare, greșelile unei opere sînt ceea ce nu-i aparține. Opera e deci organizată, vreau să spun că ea este un organism. Prin asta e adevărată o operă și arta se contopește cu adevărul. Acest adevăr este, bineînțeles, subiectiv, și tocmai acest adevăr subiectiv este singurul adevăr al artistului. O subiectivitate atît de totală, atît de profundă, încît sfîrșește prin a se alătura obiectivității: artistul trebuie să fie obiectiv sau adevărat în subiectivitatea lui. Opera este expresia unei vederi, această vedere se întrupează, adică e organizată, încă o dată – ea este un organism viu cuprinzînd în sine toate antagonismele care trebuie s-o alcătuiască, dar nu s-o distrugă. Cu cît opozițiile, liniile de forță, pasiunile sînt mai complexe și mai numeroase, cu atît opera este mai importantă și, întrucît opera este un organism viu, ca o ființă, tocmai prin asta e ea, în același timp, invenție și descoperire, imaginară și reală, folositoare și nefolositoare, necesară și de prisos, obiectivă și subiectivă, literatură și adevăr. Ea purcede dintr-un joc care nu e minciună. Desigur, putem respinge această operă, putem s-o judecăm drept dăunătoare, așa cum putem să condamnăm ori să omorîm pe cineva.

Aceasta nu mai e treaba criticului, ci a moralistului, a sociologului, a teologului, a călăului. Nu mai e treaba criticului, a celui care descrie. Nu e treaba criticului nici să explice de ce ființa asta e aici pentru ceilalți, de ce este ceea ce este, de ce se face din ea ceea ce este; nu spun că munca asta e inutilă, fastă ori nefastă, spun că e o altă treabă...

Eugène Ionesco, *Note și contranote*,
traducere și cuvînt introductiv de Ion Pop,
Editura Humanitas, București, 1992

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Portret „Din fărîme"
(II)

Gelu IONESCU

Un acut sentiment de insecuritate, revenit ciclic şi mai tîrziu, mereu, este în orice caz caracteristic şi anilor 1934–1940.

Din orgoliu, dintr-o acută conştiinţă a crizei valorilor, din incapacitatea sa de a se ralia şi devota unei acţiuni militante, din convingerea că cultura română este o cultură mică şi ignorată de lume, Eugen Ionescu este un neconsolat şi în această parte a fiinţei sale. Schiţează, la începutul carierei sale critice – în van însă, neavînd nici temperamentul şi nici devotamentul necesar – un cvasi-„program", mai mult o ambiţie, a unui neojunimism critic cultural. Renunţă repede, şi din această încercare se formulează majoritatea opiniilor sale cu privire la literatura română, despre care va fi vorba într-un capitol aparte. Efortul de adaptare este şi el disperat – ca tot ce face – şi tocmai de aceea nu semnifică decît o fundamentală inadaptare. Periferic, Eugen Ionescu pare a se complace în climatul vieţii literare cotidiene, dar traume mai puternice îl fac să se dezamăgească repede şi de această tentativă temporar încercată.

Supapele de exprimare a unei perpetue nemulţumiri se închid una după alta. Eugen Ionescu însuşi se „decompensează" treptat, apăsat, firește, de presiuni interioare şi exterioare, pe care cu greu le stăpîneşte, li se împotriveşte. Plecat în Franţa, tonul său se mai destinde – oricine va citi corespondenţele din Paris o va sesiza cu uşurinţă. Dar inconfortul interior este numai în parte aplanat.

Acuzat de imoralitate – în actele sale literare –, Eugen Ionescu se apără declarîndu-şi lipsa de convingeri morale, filozofice, religioase. Tristeţea sa – o spune – vine tocmai din lipsa lor: „Nimic nu merită nimic" (*Nu*, p. 91)... „Tot ce facem este provizoriu" (*Nu*, p. 296). Astfel de declaraţii nu trebuie luate *tale-quale*. („Nu sînt cu totul şi cu totul de rea-credinţă" – tot în *Nu*, p. 162). Ele mai mult evită decît explică: Eugen Ionescu nu-şi iubeşte disperarea şi nu propune idealuri intens, fanatic adoratoare ale suferinţei şi exaltării, refuzînd a vedea în ele vreo salvare sau „schimbare la faţă". Am putea spune că oroarea faţă de acest *modus vivendi* se citeşte în paginile sale de jurnal. De aci au rezultat şi unele polemici cu „profeţii" tinerei generaţii. Sînt frecvent descrise stări de agorafobie, de panică teribilă faţă de formele înregimentării. Cu toate aceste accente grave şi frecvente, ce impresionează pe cititor, Eugen Ionescu nu ne apare ca un mizantrop, ci mult mai mult ca un fanatic individualist, neliniştit şi foarte neîncrezător în propria individualitate. Cu sentimentul paralizant al morţii şi al vieţii simţit ca un coşmar, obsesiile se însoţesc în a produce stări de marasm celui ce va scrie *Tueur sans gages* şi atîtea alte piese ale coşmarului. Ca atîtea din personajele sale de mai tîrziu, Eugen Ionescu este un fel de prizonier al neputinţei. Stări de anxietate, de haos lăuntric îi accentuează dificultatea de a exista – şi uneori, în scurte accente, cea de a supravieţui. O „Mare Frică", „Adevărata Frică" – aşa cum o numeşte el undeva – îl stăpîneşte; cauzele ei imediate sînt de obicei sau fenomenele gregarităţii, ale avalanşei de materialitate (şi deci de aspiritualitate), sau moartea. Pagini de jurnal din prima tinereţe (1932) descriu descoperirea bruscă a acestei obsesii (vezi în *Nu*, p. 90, descrierea întîlnirii cu moartea – cadavrul unui tînăr ţăran găsit pe un drum de ţară; sau, în *Jurnal la şaisprezece ani*, *Linia dreaptă*, 1, febr. 1938, amintirea unei discuţii patetice pe această temă purtată cu unul din colegii săi de liceu). Moartea fără sens face ca viaţa să nu aibă sens – şi această concluzie incită la un nihilism aproape total, exprimat în micile sale „teorii" despre echivalenţa tuturor lucrurilor – la fel de importante şi de neimportante, de semnificative şi nesemnificative. Absenţa absolutului sau prezenţa lui reduce, într-un frumos paradox, totul la nimicnicie. Şi mai cu seamă literatura. Contrariile sînt identice – bucuria şi tristeţea, frumosul şi urîtul, binele şi răul, iubirea de sine şi scîrba de sine. Ridicolul este o stare generală şi se dezvăluie atît în afirmaţie, cît şi în negaţie. Eugen Ionescu trădează şi se simte trădat în orice acţiune, în orice act – tot ceea ce atinge se transformă în neant – care nu e altceva, nici el, decît un echivalent cosmic al ridicolului.

Exprimînd în scris toate acestea, scriitorul se simte în permanenţă trădat pînă şi de expresie. Literatura însăşi este pentru el o trădare – ea e o tehnică, o convenţie, ceva acceptat, general, uniformizant – şi de aceea îşi propune să caute pretutindeni „ţipătul" autenticităţii – insula de sinceritate care ar diferenţia, ar singulariza. Dar ţipătul e anestetic, şi Eugen Ionescu nu se sfieşte să vorbească despre insuficienţa valorii estetice a operei de artă.

Iată deci o spinoasă problemă: unde este Eugen Ionescu trădat – cu adevărat – de expresie, unde o trădează el, sau unde expresia îl trădează – adică îl arată, cu exactitate în această situaţie contrariantă? De fapt, poate că aci este problema fundamentală a scriitorului din faza începuturilor, a scriitorului care nu este încă autorul unei opere: Eugen Ionescu nu se poate exprima „estetic", nu, se poate ignora pe sine şi transcende în creaţie; mistuindu-se, neagă totul, chiar şi ceea ce-l reprezintă. Această frustraţie, această neputinţă îl face să se dezangajeze de tot ceea ce spune, să se nege, să se contrazică, să se desolidarizeze de propria-i expresie. Cercul vicios este evident, el neagă ceea ce a negat, pentru a o lua mereu de la capăt, repetîndu-se obsesiv.

În fond, Eugen Ionescu *exprimă* prin scris exact această stare căreia i se livrează cu o fantasmagorică sinceritate. Se vede pe sine ca un prizonier al unui „carusel", avînd mereu impresia că, înaintînd, se apropie, dar descoperind din nou că „distanţa" e aceeaşi, că se găseşte într-un cerc vicios (în *Nu*, p. 292). Desigur că sinceritatea, clamarea tuturor acestor nefericiri resimţite, spontaneitatea sa înseamnă totuşi o eliberare, nu numai ca semn al unei naturi extravertite – cum e socotită

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

sinceritatea aceasta îndeobşte –, ci mai cu seamă denotînd o natură exasperată ce face din sinceritate o religie – o terapeutică, o salvare şi o penitenţă totodată: capacitatea de a se rosti (dar, crede el, de a nu se exprima prin rostire, făcîndu-l să sufere şi să se nege) trădează o natură evident lirică; dar totodată şi o alta hiperconştientă de neajunsul cuvintelor, lipsită de elanul „poetic", paralizată de fundamentala neîncredere în exprimare. Cuvintele şi noţiunile se dezagregă, se desfac – problemele rămîn – insul forţează spunînd lucruri care nu trebuiesc spuse sfidînd convenţiile. Crispat înaintea oricărei forme de grandilocvenţă, simţind pericolul căderii în retorism, faţă de care a avut o teribilă aversiune, Eugen Ionescu se eliberează din grav, din patetic, în forme stilistice paradoxale, în ironii, jocuri, persiflări şi sarcasme. Ele contrazic la acest nivel, printr-un ton voit inadecvat, „prejudecata" gravităţii spuse cu gravitate şi, mai profund, exprimă spiritul său contradictoriu, revolta afişată faţă de ceea ce e acceptat, „firesc". El se rosteşte inadecvat, jucînd inadecvarea care seamănă cu neseriozitatea – pe care o şi proclamă ca unică soluţie. Acest hipercriticism naşte în fond un „complex al operei", o incapacitate de transfigurare în estetic, o mare şi paralizantă neîncredere în sine.

Jurnalul lui Eugen Ionescu este, prin urmare, necesitatea interioară a celui ce nu a găsit încă o exprimare pe deplin convenabilă estetic şi care îşi demască naufragiul, cu o mare voluptate a indiscreţiei şi cu o ciudată plăcere a chinului. În fond, Eugen Ionescu *exprimă* exact această stare – şi aici începe sau sfîrşeşte singularitatea tipului său în această fază a devenirii. Jurnalul nu e conceput, în primul rînd, ca operă numai literară – şi nici noi nu o vedem astăzi altfel decît o vedea autorul atunci. Literatura proprie a părut, chiar autorului înconjurat de succesul de mai tîrziu, ca un rezultat al unui eşec în spiritual, ca o renunţare sau ca un paliativ. Ideilor autorului lui *Nu* despre literatură şi raporturile ei cu viaţa le este dedicat în această carte capitolul imediat următor. Oricum, chiar înainte de a le analiza în detaliu, poate fi uşor remarcată continua ezitare a scriitorului. Nu atît o ezitare între genuri literare diferite ce-l tentează deopotrivă (aşa cum am fi ispitiţi să credem privind lucrurile dintr-un punct de vedere îngust literar), ci o ezitare între literatură şi metafizic. Mult timp, poate şi azi, Eugen Ionescu desparte aceste domenii, socotind literatura un abandon, un păcat, o minciună sau o inutilitate. Literatura nu era pentru el un drum al regăsirii – şi de aceea, continuu, mereu în aceşti ani, Eugen Ionescu scrie şi respinge ceea ce aşterne pe hîrtie, de aceea operele de tinereţe au un caracter literar deseori deficient – dar poate tocmai în aceste deficienţe el reuşeşte să-şi exprime exact starea în care se află. Cînd, în cele din urmă, literatura va fi acceptată – scrierile teoretice din deceniile 6 şi 7 o vor arăta pe larg –, această acceptare se va face exact în numele exprimării prin literatură a neputinţelor omului de a se consola cu literatura, de a crede în literatură. Literatura lui Eugen Ionescu spune tot timpul că literatura nu înseamnă în raport cu metafizicul decît cel mult o intuire, un succedaneu. Dar – şi aici este deosebirea între cele două faze ale creaţiei sale – literatura a fost în cele din urmă acceptată, practicată, chiar şi numai pentru a fi demascată. Ceea ce face ca, bunăoară, jurnalele franceze să fie mult mai... literare. Literatura a rămas în fond, chiar şi pentru scriitorul aflat în plină glorie mondială, o capcană, un blestem, cel mult o compensaţie a Marei Absenţe...

Putem vedea în toate aceste adînci frămîntări şi tribulaţii un destin al literaturii însăşi. Încît ni se pare că Eugen Ionescu se exprima şi nu se exprima – în acelaşi timp. Pentru noi, jurnalul său românesc exprimă tocmai neputinţa de a se exprima într-o operă – adică într-o altă convenţie, prin care, dacă nu reuşeşte să aplaneze conflictele eului, măcar încearcă să le obiectiveze sau să le transcendă.

Teatrul, mai precis un anume fel de teatru – insolit, şocant, paradoxal –, va constitui nesperata şi cine ştie dacă dorita descoperire, prin care aceeaşi sinceritate, neschimbată şi vizibilă oriunde, va deveni ficţiune, convenţie, operă. Cît de dramatică a fost căutarea se poate vedea din tot acest funambulesc chin, aceste tururi de forţă ale neputinţei care s-au întemeiat pe contestaţii multiple şi neatente la orice sentiment de autoconservare. Este aproape evident că Eugen Ionescu are în jurnalul său, nepublicat în cea mai mare parte, început în adolescenţă şi dus prin decenii pînă azi, cea mai vastă şi amănunţită scriere a sa. Ca orice jurnal, ea relevă un personaj literar pe care aceste rînduri au încercat să-l intuiască „din fărîme" şi să-i descopere coerenţa, cel puţin pentru o anumită perioadă a vieţii sale reale. Şi chiar atunci cînd jurnalul lui Eugen Ionescu va fi în întregime publicat, distanţa, hiatul dintre autorul real şi personajul literar pe care el îl creează din sine va rămîne ca un dat inerent al literaturii. Că Eugen Ionescu însuşi este conştient şi de acest fapt o dovedeşte poate chiar apariţia sa ca personaj al pieselor sale: un personaj ca oricare altul, supus legilor pe care autorul însuşi i le impune. Sinceritatea obsedantă a scriitorului se izbeşte mereu de conştiinţa că sinceritatea totală nu poate fi literar realizată. Iată cum, din nou, Eugen Ionescu ne conduce către zonele cele mai neclare şi ascunse ale literaturii.

Nihilismul, caracterul şocant şi indiscreţia autorului, tonul inadecvat şi „neserios" al multor pagini de jurnal şi de critică dezvăluie şi destule revolte fără scop, gratuităţi şi exerciţii. Eugen Ionescu se amuza – o şi mărturisea cu „inocenţă" – făcînd haz de necaz. Ceea ce şoca pe contemporani (şi ceea ce şochează şi azi) era această consecvenţă a inconsecvenţei, această lipsă de încredere şi batjocorire a criteriilor admise: el era un „eretic" (*Nu*, p. 95) care folosea atunci ca cea mai bună justificare a poziţiei sale chiar „micul faliment" al experienţei literare de care avusese parte (cum o şi spune, tot în *Nu*, p. 248).

Contemporanii, încă înainte de scandalul iscat de premierea lui *Nu*, au sesizat, de la caz la caz, atît partea gravă a negaţiilor ionesciene, cît şi pe cea superficială. Cronica cronicilor ne-o poate dovedi – de la ironii şi negaţii, pînă la unele înţelegeri şi ralieri; ca şi oricare caz literar „de efect", au funcţionat, cum era şi firesc, simpatiile şi antipatiile din afara criteriilor valorice. Dincolo de ele, destinul scriitorului vorbeşte de la sine: cei 10 ani de perpetue începuturi şi şarje desenează cu toată claritatea eşecul – şi paginile de faţă au căutat să-l explice, nevrînd însă să corecteze o posteritate aflată în culpa nedreptăţii; căci autorul însuşi este singurul „vinovat" – dacă este vorba aci de vreo vinovăţie.

În altă ordine de idei, Eugen Ionescu se dovedeşte a fi un sentimental, dar care are oroare faţă de gesturile sentimentale: de unde şi toată parodia şi şarja autonegaţiei. Multiple scrupule, ezitări şi slăbiciuni îi înnegurau succesele rapide şi-i determinau gesticulaţii bruşte, insolite, deconcertante. Poate că cea mai elocventă descriere a unei astfel de situaţii este cea pe care Eugen Ionescu însuşi, în *Nu*, ne-o relatează în capitolul despre Camil Petrescu. Mai mult susceptibil decît

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

orgolios, instabil în orice caz, Eugen Ionescu trecea în poziţii contrare descoperind ridicolul poziţiei anterioare. Unui om care are capacitatea de a descoperi ridicolul în orice fapt uman, în orice atitudine chiar şi în aceea în care pentru un moment crede, este greu să-i găseşti (şi mai cu seamă să-şi găsească) un echilibru. De aceea multe din demonstraţiile rapide şi inteligente, multe din paradoxurile, ironiile sau obrăzniciile lui vin dintr-o anumită inerţie a negaţiei – şi aceasta... mărturisită! Totuşi, chiar finalul lui *Nu* manifestă o anumită saţietate faţă de verva şi intransigenţa sa – lăsîndu-ne să întrevedem o „supunere" misterioasă –, pe care, în altă ocazie, am constatat-o ca structurală personajelor sale din teatru. Căci orice revoltă ajunge să accepte ceva din ceea ce neagă, pentru că altfel nu se poate formula. Anii au eliminat zgura acestor permanente revolte, acestui inconfort interior, care, chiar dacă nu s-a diminuat, a reuşit să se centreze şi, cum ar spune chiar Eugen Ionescu, să se exprime. Teatrul va transfigura această experienţă de viaţă, atît de... dramatică. Pînă la urmă, Eugen Ionescu a rămas dominat de aceleaşi dileme fundamentale: ne-o mărturisesc, dincolo de declaraţii, personajele sale, care se zbat continuu între ridicol şi eroic, exprimînd numai anxietate.

Limpezirile şi acceptările n-au venit, decît într-o prea mică şi (la urma urmei) fatală măsură a vîrstei. În sfîrşit, unele fragmente de jurnal descriu halucinaţiile, stările de panică şi de pseudo-visare, între realitate şi oniric, pe care autorul de mai tîrziu al pieselor „visate" le avea. Şi în această direcţie, visele descrise în jurnalele franceze au unele antecedente în româneşte. Aşa, bunăoară, fragmentul *Fantomele* (din „romanul" nepublicat – vezi *Familia*, nr. 9-10, nov., dec. 1936) trăieşte în atmosfera prozelor din *La Photo du Colonel.*

Ultimul număr din 1938 al *Vieţii Româneşti* deschide seria *Scrisorilor din Paris* pe care Eugen Ionescu le va publica, la cererea lui Mihai Ralea, în prestigioasa revistă. Aceste scrisori nu sînt altceva decît o formă, de la număr la număr mai puţin deghizată, a jurnalului.

Simţim imediat schimbarea tonului. Ea se datorează în primul rînd schimbării climatului. Revenirea în Franţa, în locurile unde îşi petrecuse primii ani ai copilăriei, reînnoadă o legătură afectivă, profundă, legătură ce se poate explica şi prin originea pe jumătate franceză a scriitorului. Apoi, chiar dacă iminenţa războiului nu este uitată prin mutarea scriitorului dintr-o parte în alta a Europei, Eugen Ionescu se simte, vizibil, mult mai în siguranţă la adăpostul unei ţări şi civilizaţii mari. Deşi presimţirea catastrofei se menţine şi continuă să tulbure pe autor, ea alternează cu momente de încredere în supravieţuirea civilizaţiei europene, atît de ameninţată de hitlerism.

Atitudinea lui Eugen Ionescu este desluşit polemică faţă de apologia „renaşterii" prin vigoare şi violenţă pe care mişcarea europeană de dreapta o teoretiza, însoţind-o cu disprețul pentru „decadenţa" franceză. Eugen Ionescu exaltă cultura şi tradiţia Franţei, în care vede patria valorilor şi a spiritului european. Astfel că, de la depărtare, Eugen Ionescu se ralia simpatiilor politice şi ideologice progresiste ale *Vieţii Româneşti*.

Coexistă în această atitudine şi un presentiment al schimbării radicale a feţei lumii (despre care am vorbit şi mai sus), o îngrijorare faţă de viitor, de viitorul mai îndepărtat, poate postbelic, în care „noul", necunoscutul va găsi pe oamenii vechi, criteriile şi creaţia lor în descumpănire, chiar într-o iremediabilă inactualitate. Viitorul îl va surprinde „bătrîn" – spune Eugen Ionescu cînd împlinea 30 de ani –, prilej de tristeţe şi de o neconsolată panică pentru trecerea timpului şi, mai cu seamă, a tinereţii, cu fermentul şi disponibilitatea ei pentru valorile spiritului. „Bătrîneţea" se conturează acum pentru prima dată ca o obsesie: obsesia vîrstei materialităţii plate, „burgheze". În aceste noi condiţii, la primul pas al maturităţii, se redeschid, revin – sub alte forme sau sub alte exprimări – obsesiile neliniştilor primei tinereţi: fuga de sine şi căutarea de sine, conflictualităţile intime semnalate mereu sub aceeaşi zodie a zbuciumului interior. Schimbarea tonului (care se simte totuşi în scrisul lui Eugen Ionescu de după 1939) mai poate fi legată şi de o decantare pe care tăcerea (sau prezenţa destul de efemeră în publicaţiile anilor 1937 şi 1938) ar fi putut-o produce. Cei cîţiva ani de relativă tăcere, istoria care se precipită, o seamă de noi preocupări, sentimentul crescînd că valorile spirituale şi artistice trebuiesc apărate în acest moment de criză politică au făcut ca anecdoticul efemer, gratuitatea şi facilitatea de arguţie să se rărească simţitor din scrisul iubitorului de scandal din anii 1932-1935. Un dialog mai cumpănit între problemele insului (departe de a fi soluţionate) şi lumea exterioară modifică „forma" scrisului ionescian, şi numeroase dintre problemele sale şi ale epocii sînt formulate cu mai multă claritate şi pondere. Gravitatea care, cum am arătat, nu lipsea nici în exerciţiile de tinereţe, este acum mai uşor de văzut. Oscilaţiile şi atitudinile duble rămîn, dar ele au acum o surdină, impusă de dramatismul contextului istoric.

Se produc şi alte modificări de accente. Aşa, bunăoară, este din ce în ce mai violentă reacţia împotriva spiritului gregar. Oroarea şi disprețul pentru gregaritate – care va rămîne una din marile teme ale teatrului – este întărită şi de apropierea lui Eugen Ionescu de grupul Esprit şi de „personalismul" lui Em. Mounier, ale cărui preocupări spiritualiste şi meditativ-individualiste se conturează ca un act de protest faţă de doctrinele colectivismului de extremă ce produseseră fascizarea. Experienţa anilor frămîntaţi petrecuţi în România mişcărilor de dreapta a rămas pînă azi foarte vie în fiinţa scriitorului. Reîntîlnirea cu o nedezmînţită civilizaţie a individualismului, după care Eugen Ionescu tînjise în toţi anii premergători sosirii sale în Franţa, redimensionează poziţiile scriitorului.

Războiul şi ocupaţia – confesiunile de mai tîrziu o dovedesc – vor întări obsesiile sale, vor aduce alte crize la fel de acute, crize care n-au fost numai ale lui Eugen Ionescu, ci ale majorităţii intelectualilor democraţi europeni.

Între istorie şi absolut, Eugen Ionescu caută soluţii şi ezită.

Hotărîrea de a lua totul de la capăt, de a căuta un drum nou „literaturii" sale – soluţie paliativă – va exprima, cum vom vedea, devenirea şi noile forme ale aceluiaşi zbucium interior ce stopează, ca un blestem, orice început.

Un alt nou accent este redescoperirea copilăriei. Călătoria din primăvara lui 1939 în satul La Chapelle Anthenaise (sat în care Eugen Ionescu îşi petrecuse primii ani ai şcolarităţii), după 17 ani de absenţă, redeschide procesul timpului şi-i revelă mirifica fericire a copilăriei. Paginile de jurnal în româneşte ce redau acest episod sînt de fapt bruionul prozei sale *Printemps 39*, apărută în volumul *La Photo du Colonel.*

Drumul în satul copilăriei pare să fi fost un „moment" în viaţa scriitorului. În climatul morii de la Chapelle Anthenaise, Eugen Ionescu vorbeşte pentru prima dată (din cîte ştim) de ceea ce el va numi „miracolul uimirii". Melancolic

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

(desigur și sentimental), el întrevede un colț celest de fericire, de beatitudine: mirarea în fața lucrurilor eterne, a liniștii gesturilor zilnice, a naturii umane neschimbate, simple, firești, ce recreează în fiecare clipă umanitatea; mirarea, uimirea care să-l facă să uite dramele și suferința, care să-l reapropie de sine, într-o euforie din care toate lucrurile lumii renasc, aceleași, nealterate de memoria atîtor și atîtor vicisitudini. Uimire înseamnă capacitatea de a simți și înțelege semnificația imediată, primă, a vieții firești, nu desprinsă de real, ci neviciată de experiență și de marile, grelele depozite de prejudecăți și atitudini pe care viața ți le-a impus.

Aceste stări benefice redau autorului o dispoziție lirică uitată. Pînă la *Decouvertes*, 1970, jurnal de elogiu dezvoltat al uimirii, ele vor rupe uneori marasmul; și teatrul, în cîteva piese, le va ilustra (*Le piéton de l'air*, *La Soif et la faim*). Dar paginile de jurnal publicate în *Universul literar*, nr. 19, din 4 mai 1940, le atestă întîiași oară.

Aceleași împrejurări „provinciale" reîntorc, însă pe un drum mai ocolit, mai puțin accidentat și mai calm, pe autor către impasul scrisului, al „exprimării". Eugen Ionescu simte că această experiență îi impune o nouă reîntoarcere la scris, altfel decît pînă acum. Nu aflăm nimic despre preocupările sale „doctorale" – care nu par a fi ocupat prea mult pe aspirantul de ocazie; soarta literaturii sale îl interesează îndeosebi, și ne reîntîlnim cu obsesia de a scrie, de a porni pe un alt drum, nemulțumit, firește, de vechile ezitări, de veșnicele începuturi ce ar trebui depășite. Interesant este că tot în proza autobiografică Eugen Ionescu își pune unele speranțe. Formula jurnalului e din nou recomandată pentru autenticitatea sa, pentru sinceritatea de care au fost legate, într-un fel sau altul, toate experiențele sale literare anterioare. Reîntîlnirea cu locurile fericite ale copilăriei a jucat un rol important în această hotărîre.

În liniștea nostalgică, ușor dureroasă și ireală a morii, Eugen Ionescu începe să scrie o nuvelă amplă, o proză despre copilărie, despre întîlnirea cu copilăria uitată.

Începutul acesta – care a fost și nu a fost un început – nu este scutit nici el de eternele ezitări. În satul în care pleacă pentru o lună, Eugen Ionescu ia cu el proaspătul volum de *Jurnal* al lui Gide – vrînd poate să verifice perenitatea și valoarea genului chiar de la o sursă față de care se simte îndatorat; căci, fără nici o îndoială, influența lui Gide contribuise la menținerea unui anume climat al jurnalului ionescian. Surpriza nu e plăcută: Eugen Ionescu încearcă o stupefacție (aproape identică cu cea a lui Camus din *Carnete*) la lectura jurnalului lui Gide: indiferentismul și ezitarea acestuia, mai cu seamă în împrejurările declanșării celor două conflagrații mondiale, displace vechiului admirator.

Ca și Camus, el este descumpănit în ceea ce-și propusese ca program: retragerea în sine dinaintea haosului, autoechilibrarea printr-o absentare cumpănită. Dar, pare să se întrebe el, exemplul lui Gide indiferentul, de care e șocat, mai poate susține liniștea acestui ideal, fără a provoca întrebări și noi nedumeriri?

Între necesitatea uitării și cea a exprimării, re-întoarcerea mereu la aceleași obsesii, căutarea sinelui i se pare din nou a fi blestemul său – sau poate al literaturii sale, reîncepută. „Salvarea" prin literatură este din nou – pentru a cîta oară? – pusă sub semnul îndoielii. Mai cu seamă cînd, în aceeași stare și în aceleași împrejurări, Eugen Ionescu recitește fragmente din *Confesiunile* Sf. Augustin, hrănindu-și și prin ele o veche și niciodată satisfăcută foame de religios. Între istorie și spirit, literatura este din nou pusă la o mare încercare.

„Sînt un om constituit din goluri"; descurajare, amărăciune – sentimentul că a ratat revine, nu o ratare literară, artistică, de „carieră", ci una umană mai profundă, o ratare în spiritualitate. Literatura, care îl chinuie, se conturează, cu toate neajunsurile ei, a fi soluția unei eșuări, acceptată totuși, deoarece se simte incapabil de „mîntuire". Practicînd-o ca un paliativ, pentru a da un sens existenței sale fără sens, Eugen Ionescu își propune să rămînă viu în chinurile sale – și poate că pentru prima oară această opțiune nesatisfăcătoare pare hotărîtă. „Întîrziat" și „de nicăieri", Eugen Ionescu privește cu o aceeași tristețe, mai calmă, mai resemnată poate, către un prezent literar în care „expresia" va trăda și substitui profundele-i neînțelegeri: „Neputînd participa la drama lumii, faci din tine o dramă a lumii."

Speranța că însemnările de jurnal vor fi cel puțin semnificative este cu greu, în fine, admisă. Nimic nou despre alte genuri, nici un presentiment pentru „altceva". O dată în plus convingerea că teatrul va fi un „miracol" ni se conturează.

Oricum, vechii perspective asupra lumii i s-a mai adăugat ceva – mirarea, capacitatea de a-și odihni chiar și pentru o clipă acel zbucium ce-l duce în pragul sterilității. Pagini scrise acum pentru a elogia blîndețea paradisiacă a depărtării de lume sînt în perfect contrast cu cele de dispreț și anatemă asupra aglomerării invadante. Scurtele clipe de extaz revenite din amintirea copilăriei se așază alături de invective antiburgheze, de accente violent sarcastice.

A trăi pentru literatură i se pare însă un fel de nesemnificativ: dar, în zbuciumul lumii, forma sa de participare, de exprimare – chiar prin nesemnificativ (în raport cu absolutul) – pare a fi o soluție de rezistență, de ciudată și particulară solidaritate cu valorile și, mai cu seamă, cu garanția fundamentală a supraviețuirii omului, ce nu poate însemna altceva decît apărarea individualismului, oricît de greu și de patetic ar fi sacrificiul pentru el.

Astfel, personalitatea pe care literatura franceză și apoi literatura în genere o va descoperi în preajma lui 1960, după 10 ani de bătălii scenice, era deplin conturată.

Au urmat zece ani de tăcere și de înstrăinare (1940-1950), al căror singur martor „literar" va fi fost tot jurnalul. Apoi intrarea într-o altă literatură – care avea să descopere, pe rînd, fiecare din dramele și jocurile scriitorului. Pe o altă cale însă, cea pe care Eugen Ionescu nu o încercase încă, dar care era, de fapt, vocația sa, adevărata și neștiuta sa vocație.

Înainte de a urmări tot ceea ce a venit după 1950, rămînem încă, pe tot parcursul acestei cărți, la ceea ce a fost această perioadă ignorată, uitată în parte chiar și de Eugen Ionescu însuși. Motivele atenției noastre nu mai trebuiesc, sperăm, amintite sau explicate.

Gelu Ionescu, *Anatomia unei negații. Scrierile lui Eugen Ionescu în limba română 1927–1940*, Editura Minerva, București, 1991

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

BUCUREŞTII DE ALTĂDATĂ

Alexandru Davila şi revolta studenţească din 13 martie 1906

Dr. Vera MOLEA

Dramaturg, regizor, actor, teoretician şi director de teatru, Alexandru Davila reprezintă pentru cultura română cel care a pus bazele funcţiei regizorale în teatrul românesc. Numit în octombrie 1905 la conducerea Teatrului Naţional Bucureşti – de către Guvernul Conservator condus de Gheorghe Grigore Cantacuzino (zis Nababul) –, el va impune primei noastre scene o serie de reforme, care aveau să zguduie temelia anchilozată a artei teatrale din România, creând profunde nemulţumiri atât în rândul unor renumiţi actori, cât şi în rândul politicienilor. Unul dintre cei mai vehemenţi luptători împotriva directoratului lui Davila a fost Nicolae Iorga, care va incita studenţimea, în martie 1906, la o manifestaţie împotriva reprezentaţiilor teatrale în altă limbă decât în cea românească, totul transformându-se într-o grotescă bătălie de stradă între armată şi studenţi. Ţapul ispăşitor al evenimentelor fiind considerat francofilul Alexandru Davila, care „comisese" greşeala prin aprobarea cererilor unor trupe de amatori să-şi prezinte producţiile teatrale în limba franceză pe scena Naţionalului bucureştean. Presa vremii a prezentat în paginile sale – în funcţie de partidul politic pe care-l slujea ziarul respectiv – o situaţie fără precedent în istoria teatrului românesc, din care se poate desprinde cu uşurinţă cum se poate manipula o categorie de oameni, în acest caz studenţimea, de către personalităţi cu charismă, aşa cum a fost Iorga.

1. O scurtă biografie a lui Alexandru Davila

Alexandru Davila s-a născut la 12 februarie 1862, la Goleşti, judeţul Muscel. Era primul copil al doctorului Carol Davila – de origine francez, dar născut la Parma, în Italia – şi al Anei Racoviţă Golescu[1]. A învaţat primele clase la Şcoala Comunală din Goleşti, apoi a urmat Şcoala Luterană. După revenirea doctorului Carol Davila din războiul franco-prusac, Alexandru va fi trimis să studieze la Institutul Român condus de V. A. Urechia[2]. În 1874 familia Davila este lovită de moartea Anei Racoviţă. Alexandru, rămas fără mamă, va fi trimis să studieze la Paris, la Liceul *St. Louis*, unde îl va avea coleg şi prieten pe cunoscutul dramaturg francez Georges Feydeau[3], fapt care avea să-l influenţeze în alegerea drumului spre arta teatrală.

Tot la Paris va lega o strânsă prietenie cu alţi tineri români, deveniţi peste ani personalităţi politice marcante ale României: Nicu Filipescu, Take Ionescu, Vasile Morţun, Nicu Xenopol, Constantin Grădişteanu. Izbucnirea războiului de Independenţă, din 1877, îl determină pe Alexandru Davila şi prietenii săi, Dinu Grant şi Vintilă C. A. Rosetti (fiul lui C. A. Rosetti), să revină în ţară pentru a se înrola, numai că, ministrul de Război – generalul Lecca – le-a respins cererea. În urma acestui eşec, Alexandru este nevoit să se întoarcă în Franţa unde îşi va continua studiile până în 1879, dar la finalul acestora nu reuşeşte să obţină diploma de bacalaureat. Revenind în ţară va fi numit ataşat *supranumerar* la Ministerul de Externe, mai întâi la Roma şi apoi la Bruxelles. Moartea tatălui său, în 1884, îl va obliga să se întoarcă în ţară.

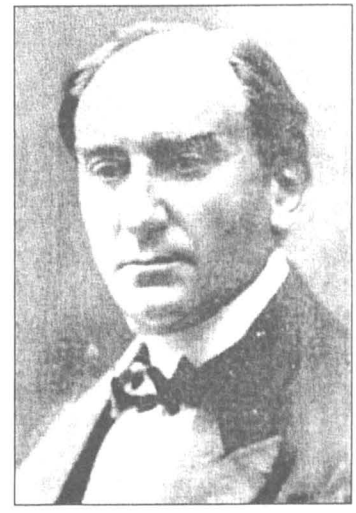

Alexandru Davila

Împreună cu Nicu Filipescu, C. Costa-Foru, A. Balş, C. Hiotu, Ion Grădişteanu, Ion Iancovescu[4]-tatăl, colaborează la ziarul „Epoca" – fondat în 1885 – şi la „L'Indépendence Roumaine" – ziar fondat de Alexandru Ciurcu. Se căsătoreşte cu Hortensia Keminger de Lippa, împreună având doi băieţi: Citta[5] şi Dorel[6]. Partidul Conservator, aflat la putere, îl va numi inspector de poliţie la Prefectura Capitalei[7], apoi administrator al arondismentului Măcin din Dobrogea.

Începe să fie preocupat de viaţa artistică bucureşteană şi mai ales de cea teatrală. Este foarte apreciat şi susţinut financiar de către casa regală, în special de Regina Elisabeta şi Principesa Maria, unde adesea monta spectacole. De fapt, acolo îşi au începutul primele lui încercări regizorale. În 1901 scrie drama *Vlaicu-Vodă*, care va avea un mare succes, dar care îi va aduce şi multă amărăciune, fiind acuzat de plagiat[8]. Alexandru Davila s-a distins în rândul intelectualilor români prin gustul rafinat de civilizaţie şi prin vasta sa cultură. Astfel că, în 1905, Guvernul Conservator condus de Gheorghe Grigore Cantacuzino avea să-l numească Director General al Teatrelor şi Directorul Teatrului Naţional, funcţie deţinută până în 1908.

După plecarea sa de la direcţia Teatrului Naţional va înfiinţa în 1909 prima companie de teatru particulară – Compania Davila – care îşi va încheia activitatea la 1912. Revine în noiembrie 1912 la conducerea Teatrului Naţional pentru un an. În 1911[9] fondează împreună cu Nicu Cocea revista teatrală „Rampa", un adevărat document pentru Istoria Teatrului Românesc. Acest organ de presă trebuia să propage activitatea teatrală, muzicală, literară, într-un cuvânt tot ce însemna spiritualitate.

În 1915 este atacat de servitorul din casă şi, în urma unei lovituri grave pe care a primit-o la cap, Davila rămâne paralizat. Moare în 1929 în sărăcie şi suferinţă.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

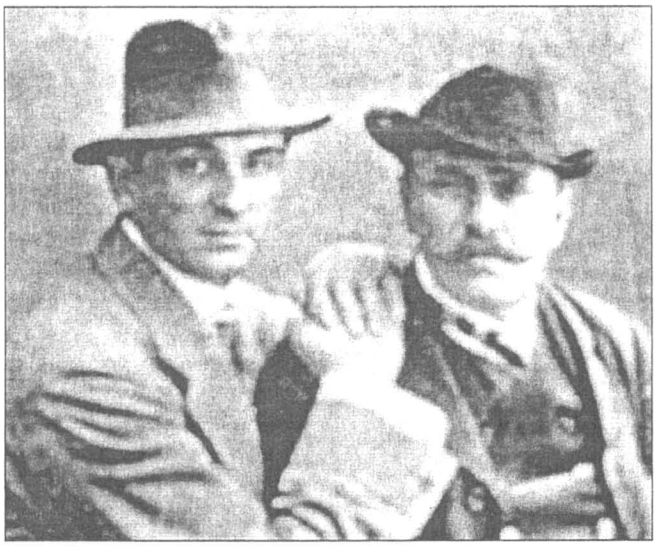

Alexandru Davila şi I.L. Caragiale

2. Reformele teatrale impuse de Davila

Pentru teatrul românesc, secolul al XX-lea nu a început la 1900, ci la 1905, când la direcţia Teatrului Naţional Bucureşti a fost numit Alexandru Davila. Colbul artistic, îngrămădit aici de-a lungul vremurilor, trebuia să fie spulberat din această instituţie, dar ca acest lucru să poată fi înfăptuit era nevoie de un om cu vederi moderne. Şi, iată, omul schimbărilor a apărut în persoana lui Davila. Odată cu venirea lui la conducerea Naţionalului bucureştean, teatrul a început să se joace altfel în România. Adept al teatrului naturalist francez, reper fiindu-i *Teatrul Liber* al lui André Antoine[10], Davila îşi va face debutul în noua sa funcţie cu modificări[11] esenţiale în arta teatrală românească, inaugurând un nou stil de joc bazat pe realism psihologic, naturaleţe, renunţare la declamaţie. El este cel care va desfiinţa cumulul actor-director de scenă şi, tot el va face din decor element viu al creaţiei spectacologice. Toate aceste preocupări şi inovaţii nu erau necunoscute oamenilor de teatru din România, însă paşii spre noile forme de expresie erau timizi. *Noutatea* paraliza orice acţiune, ştiut fiind faptul că, înainte de a se impune, ea este inconfortabilă. De la acest moment regia de teatru din România începe să-şi câştige independenţa ca o profesie de sine stătătoare. Însă foarte grav era faptul că Davila, în lupta sa de reformare a primei scene teatrale româneşti, trebuia să se lupte cu mentalităţi, obiceiuri şi orgolii. Nu întâmplător îi spusese Caragiale, care avusese o experienţă asemănătoare pe vremea când fusese director la Naţionalul bucureştean:

„I-ascultă, mă Alecule, tu uiţi că noi românii suntem azvârliţi de Dumnezeu la porţile orientului şi că obiceiul pământului nu se poate schimba de azi pe mâine, cum vrei tu. Te sfătuiesc, până vei ajunge să ne civilizezi, ia-o mai iavaş şi foloseşte-te de sistemul turcesc, care se rezumă în trei cuvinte: hatâr, bacşiş şi sictir. Cum vrei tu să nu scărţîie căruţa, când hatâr nu faci nimănui, bacşiş nu dai, dar în schimb eşti mână spartă la sictir."[12]

Lansează un grup de tineri actori, care aveau să scrie cele mai frumoase pagini ale istoriei teatrului românesc, printre care Lucia Sturdza Bulandra, Marioara Voiculescu, Tony Bulandra, Maria Giurgea, Ion Manolescu. Dar, chiar dacă inovaţiile sale aveau să schimbe faţa teatrului românesc, au existat şi nemulţumiri în rândul unor artişti. Astfel a intrat într-un conflict cu actorul Constantin Nottara, care se simţea marginalizat[13] sub noua conducere, ajungându-se la un scandal de proporţii. Puţină lume ştie că Nottara, pe lângă faptul că era societar clasa I[14], era şi director de scenă, de unde obţinea venituri considerabile. Văduvit dintr-o dată de acest cuantum substanţial, simţindu-se dat la o parte de către noul director al teatrului, Nottara se hotărăşte să plece din Naţionalul bucureştean, alăturându-i-se şi Petre Liciu. S-a scris mult despre acest scandal, dar rareori s-a pomenit faptul că la baza lui a stat incapacitatea acestor mari actori de a accepta noutatea în arta pe care ei, de altfel, o practicau cu sfinţenie, dar care rămăsese încremenită într-un limbaj teatral desuet. Actori adulaţi de spectatorii bucureşteni apar în ipostaza de victime ale lui Davila, fapt care avea să-i aducă directorului Naţionalului oprobriul publicului bucureştean. Mai târziu cei trei actori vor accepta noile modalităţi de expresie teatrală pe care Davila le-a impus teatrului nostru. Cu toate aceste neînţelegeri îşi continuă opera de reformare a teatrului. Desigur că a făcut şi multe greşeli pe care oamenii politici şi de artă nu au întârziat să le speculeze. Dar pentru viaţa teatrală românească important era faptul că lumea începuse să meargă la teatru pentru a vedea un „altfel" de spectacol. Succesele pe care Davila le-a obţinut de-a lungul celor aproape patru ani de directorat au stârnit deopotrivă admiraţie şi invidie.

3. Politica, „franţuziţii" şi Iorga

O problemă care frământa societatea românească la începutul secolului al XX-lea era imitarea societăţii franceze în toate aspectele. Adesea, pe scena Teatrului Naţional din Bucureşti aveau loc reprezentaţii în limba franceză, fapt care a deranjat mulţi oameni de cultură, dar mai ales pe unii dintre politicienii naţionalişti. Presa, susţinută de politicieni, aducea la cunoştinţa publicului că teatrele naţionale fuseseră înfiinţate cu scopul de redeşteptare naţională, de promovare a dramaturgiei autohtone şi a limbii literare române. Realitatea era că protipendada românească nu vorbea limba maternă decât cu servitorii, iar perfecţiunea în exprimare o deţineau în limba franceză. Femeile din înalta noastră societate împământeniseră ideea că era de bonton să stâlcească limba maternă. De aici, reacţiile adverse ale unor oameni de cultură şi ale unor politicieni, care cereau vorbirea limbii române măcar în instituţiile naţionale de cultură. În vâltoarea acestui curent „antifranţuzist" are loc la 13 martie 1906 revolta studenţească de la Teatrul Naţional din Bucureşti.

După cum aminteam mai sus, Davila era adeptul teatrului francez. Societatea de binefaceri *Obolul*, condusă de un grup de doamne din înalta societate românească şi aflată sub patronajul Principesei Maria, ceruse închirierea teatrului pentru a da câteva reprezentaţii în vederea strângerii unor fonduri pentru ajutorarea săracilor. Ca urmare, trebuiau să aibă loc spectacole în limba franceză, dar şi în limba română. Cunoscutul istoric Nicolae Iorga, naţionalist înfocat, găseşte prilejul să incite studenţimea în speranţa că se va termina odată pentru totdeauna cu *franţuzismele* de pe scena bucureşteană. Cursul evenimentelor a fost trist, dar nelipsit de umorul creat de situaţiile în care au fost puse: armata, jandarmeria, publicul, locuitorii, politicienii şi însăşi instituţia Teatrului Naţional. În calitate de director al teatrului, Davila va fi direct implicat în aceste triste evenimente. Se ştie că revoluţiile sunt făcute de tineri exuberanţi, inconştienţi, mimetici şi stăpâniţi de un spirit gregar. Iorga s-a folosit de tinereţea studenţilor pe care i-a incitat la revoltă şi apoi i-a părăsit pe tot parcursul neuitatei zile de 13 martie.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

*

Până la izbucnirea revoltei, ziarele îşi umpluseră paginile cu problema iscată de plecarea regelui în străinătate pentru a urma un tratament. Constituţia din 1866 stipula într-unul din articole că regele nu are voie să părăsească ţara decât cu acordul Adunării Parlamentare. Nevoit să plece, din motive de sănătate, Carol I a dat un decret prin care investise Consiliul de Miniştri, condus de Gr. G. Cantacuzino, cu puterea de-a *„expedia lucrările curente ale statului"*. De aici s-au născut tot felul de supoziţii. De ce nu l-a investit regele pe Prinţul Ferdinand să-i ţină locul? Oare ca să demonstreze încrederea sa în guvern sau din cauza neîncrederii în forţele Principelui Ferdinand? Pe fondul acestor discuţii politice, guvernul a fost repede pus în situaţia de-a lua decizii, confruntându-se şi cu revolta de la Teatrul Naţional, care a zguduit liniştea întregului eşichier politic.

Păzitor al limbii române de „influenţele nefaste" ale occidentului, tânărul şi „nebădiosul" profesor Nicolae Iorga, de la Universitatea din Bucureşti, a găsit prilejul să-şi impună ideile naţionaliste. Totul a început de la iniţiativa unui jurnalist francez, Jules Brun, care scria la un ziar românesc de limbă franceză. Acesta urma să ţină o conferinţă la Ateneul Român despre poeziile populare româneşti, dar în limba franceză. Câţiva politicieni însoţiţi de studenţi au mers la Ateneu să manifesteze împotriva „franţuziţilor" şi franţuzismelor. Jules Brun, pus într-o situaţie de neînţeles pentru el, a trebuit să renunţe la conferinţă, chiar dacă scopul era acela de a aduce un elogiu literaturii noastre populare.

În aceeaşi perioadă societatea de binefacere *Obolul* îşi anunţa o serie de spectacole la Teatrul Naţional. Trebuie amintit faptul că Societatea *Obolul* mai produsese agitaţie în rândul studenţimii şi în 1904, motivul fusese acelaşi: reprezentaţiile în limba franceză. Deşi de data aceasta s-au introdus în program şi spectacole în limba română, Iorga şi acoliţii nu voiau să mai audă slovă rostită pe scena Naţionalului decât în graiul românesc. Cu elan tineresc, la chemarea profesorului Iorga, studenţimea bucureşteană s-a hotărât să întrerupă reprezentaţiile acestei societăţi.

4. Un patriotism tragicomic

Dar de fapt cum s-au derulat evenimentele în fatidica zi de 13 martie? După neplăcuta întâmplare de la Ateneu, declanşată de conferinţa lui Brun, spiritele erau încinse, iar Iorga a simţit pulsul tinerilor dornici „să fie priviţi". Ca urmare, îşi anunţă pentru 13 martie la ora 18, în sala Dacia[15], o conferinţă despre necesitatea încetării reprezentaţiilor pe scena Naţionalului într-o altă limbă decât cea românească. Studenţii i-au aclamat ideea.

Nu trebuie uitat faptul că la putere se afla Partidul Conservator, în sânul căruia se dădea o luptă pentru şefie între Alexandru Marghiloman, Nicu Filipescu şi Take Ionescu. Pe de altă parte, jocurile politice dintre conservatori şi liberali, cu monarhia la mijloc, influenţau orice instituţie a statului. Este ştiut faptul că teatrul are rolul de a plăcea, de a dezvălui moravurile şi subtilităţile vieţii cotidiene, de a crea emoţie estetică, dar pe lângă aceste „virtuţi" el poate deveni pretext pentru întâlnirile importante ale politicienilor. Aşa se face că Iorga a ales cel mai bun moment pentru a-şi pune ideile în aplicare: *„... şi-a dezvoltat conferinţa sa la ora 6 în sala de sus a casei cu nr. 12 din str. Câmpineanu, relevând faptul că lipsa de soli-*

Guvernul Conservator din 1906 condus de G. Gr. Cantacuzino

daritate a claselor sociale din România, a adus situaţia deplorabilă de azi"[16] şi apoi a lăsat tineretul să se dezlănţuie şi să atragă simpatia trecătorilor. Iorga cunoştea foarte bine psihologia gloatei şi a mizat pe reacţia ei.

Înflăcăraţi de vorbele profesorului studenţii s-au îndreptat spre Teatrul Naţional, mărşăluind cu tricolorul în mâini şi cântând *Deşteaptă-te române*. Semnele degenerării acestei întâlniri au fost evidente din momentul în care au huiduit firmele franţuzeşti pe lângă care treceau.

Desigur, spectacolul de afară era mai interesant decât oricare altul care s-ar fi desfăşurat, în acel moment, pe vreo scenă bucureşteană. Înfierbântaţi de tinereţe, de cântecul revoluţionar şi încurajaţi de spectatorii „gură cască", studenţii, ajunşi în faţa teatrului, au vrut să de-a buzna în sală, dar în uşa de la intrare a apărut Davila, îmbrăcat în frac şi cu papion, ca un *burjui franţomanit*. Întreaga suflare „revoluţionară" l-a primit cu huiduieli şi cu hotărârea de a pătrunde în clădire cu forţa. Davila se enervează şi loveşte cu bastonul pe unul din studenţi. Acela a fost momentul declanşării „luptei". La puţin timp au sosit jandarmii pedeştrii să-i răspândească, dar lumea de pe străzi a pactizat cu studenţimea şi în câteva clipe piaţa Teatrului şi Calea Victoriei au devenit scena unei lupte de stradă.

*

Reconstituind scenele descrise cu lux de amănunte de presa vremii, totul pare tragicomic. Studenţii s-au împărţit în două grupe şi au apucat pe căi diferite: unii spre strada Academiei, alţii spre berăriile *Cooperativa* şi *Gambrinus*. Apoi au smuls şipcile gardurilor din împrejurimi, pietrele din pavaj, scaunele din băcănii şi au pornit lupta! Cocoţaţi pe un tramvai, transformat în baricadă, doi studenţi „conferenţiau" despre poliţia şi jandarmeria română. Alţii, obosiţi de atâta luptă şi nemaiavând forţă să cânte *Deşteaptă-te române!*, au primit ajutor, ca prin farmec, de la un taraf de lăutari. În general,

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

orice faptă măreață a românului a căzut în derizoriu în secunda care a urmat-o.

Cei care aveau invitații la spectacol și care, încă, nu aflaseră ce se întâmpla în jurul teatrului s-au trezit prinși între cele două tabere: pe de o parte, de studenți și gură-cască, și pe de altă parte de jandarmi. Unii dintre aceștia au fost răsturnați cu trăsurile, alții au fost loviți. Ce teatru, care teatru, când în stradă se derula cel mai grotesc spectacol!?! Jandarmii – luați prin surprindere – au trebuit să lupte pe două fronturi. Cei aflați pe cai i-au alergat pe studenți până la berăriile *Cooperativa* și *Gambrinus*, unde au dat năvală distrugând totul. O altă parte a jandarmeriei s-a luptat în fața și în spatele teatrului, dar neputincioasă în fața valului de pietre și lovituri, a fost nevoită să ceară întăriri. Era deja ora 21 când batalionul 2 Vânători a sosit în ajutorul Jandarmeriei Române, apoi și întregul regiment de Roșiori, însă totul părea să demonstreze ineficiența armatei și a forțelor de ordine.

Situația înrăutățindu-se, s-a anunțat că se va da ordin să se tragă. Un „brav" sublocotenent a ieșit în fața armatelor de jandarmi și roșiori rugând pe comandanți să tragă în el, decât să se transforme totul într-un măcel. Același sublocotenent și-a luat răspunderea de a discuta cu studenții, fapt ce va duce la o liniștire a spiritelor. Despre spectacol, evident, că nu mai putea să fie vorba. Mulțumiți că reprezentația teatrală nu a mai avut loc, tinerimea studențească română s-a hotărât să meargă spre poliție pentru a cere eliberarea colegilor arestați. Găsind porțile ferecate s-au hotărât să se îndrepte spre casa mentorului lor, profesorul Iorga, dar acesta dispăruse. Amploarea manifestației a fost cauzată și de zvonul că ar fi existat în podul teatrului un student mort. Totul se petrecea după „canoanele" oricărei mișcări de acest gen, deci, neputând să lipsească „mortul inexistent". Numai că s-a dovedit că „mortul era viu", la Craiova, și se numea Aurel Ionescu.

După atâta risipă de energie și violență, studenții, lipsiți de un lider și de o idee clară a revoltei, nu mai știau de ce sunt în stradă: pentru demiterea lui Davila de la direcția teatrului, pentru „judecarea" faptelor armatei sau pentru nemulțumirile din sistemul de învățământ universitar? Au hotărât că toate aceste probleme erau importante, drept urmare au boicotat cursurile universitare până când aceste doleanțe le vor fi satisfăcute.

5. Din rătăcirile lui Iorga

De fapt totul fusese scăpat de sub control, iar Moruzzi, ministrul de Interne, și întregul guvern se dovediseră a fi fost incapabili de a soluționa o situație de criză. Dar, oare, Guvernul, Prințul Ferdinand conștientizaseră gravitatea celor întâmplate? Cert rămâne faptul că a doua zi dimineață, când în fața statuii lui Mihai Viteazul răsunau strigătele pline de revoltă ale tinerilor, de la Mitropolie se auzeau vocile unui sobor de preoți, care închinau un *Te Deum* cu prilejul zilei proclamării Regatului în fața celor care rămăseseră să conducă țara, până când regele se întorcea.

După oficierea serviciului divin de la Mitropolie, politicienii au luat atitudine cerând arestarea lui Iorga, numai că acesta nu era de găsit. Într-un târziu, după ce poliția îl căutase și acasă, profesorul și-a făcut apariția la facultate, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Ca un răspuns la acțiunea sa, el va trimite o scrisoare „justificatoare" ziarului „Universul":

„Domnule Redactor,

Țiu să statornicesc următoarele fapte cu privire la frumoasa mișcare a studenților și la urâtul, la sângerosul și nevrednicul sfârșit ce s-a făcut, întru mărirea streinizmului.

1. Agitația tinerimii românești, a lumii adevărat românești, a pornit acum doi ani când pentru întâia oară s-a reprezentat de români piese franțuzești la Teatrul Național. Atunci demonstrația, care a fost întru-câtva violentă, s-a suprimat cu pumnul.

2. Agitația de acum, a acelorași strate adânci ale poporului nostru, a fost adusă nu numai de reprezentația franceză, pe care societatea Obolul o anunțase la Teatrul Național, ci și de o serie de conferințe franceze ținute în așezăminte și institute românești.

3. Ziarele au adus știri despre această mișcare încă de vineri.

În ziarul Epoca de duminică am tipărit un articol cu totul lipsit de personalități și de atâtări, prin care ceream românilor buni să nu calce la reprezentațiile și conferințele anunțate pe zilele de duminică, luni și miercuri.

Cursul meu de duminica trecută a fost ținut în condițiile materiale și în marginile care sunt îngăduite oricărui profesor. El răspundea adâncilor mele convingeri despre necesitatea unui trai cu desăvârșire românesc pentru oricine se zice român și-și are un rost în România. Pentru studenți el era școală de naționalism curat, pentru mine el a fost școala unei sfinte datorii.

Numele conferențiarului de la Ateneu nici n-a fost pronunțat, cum nu se putea, de altmiterea într-un curs, fie și în unul de duminică.

N-am luat parte la demonstrația de la Ateneu, dar am putut să mă încredințez că niciodată un grup de studenți și de cetățeni n-a servit mai demn și mai disciplinat un nestrămutat și izbăvitor principiu.

Conferința mea de luni n-am ținut-o ca profesor, ci în însușirea și în marginea drepturilor mele de cetățean.

Ea trebuia să fie ținută întâi la Ligă și ea se fixase pentru orele 9, așa încât nu era să fie înainte de reprezentația străină de la teatru.

Ora s-a schimbat la 6 când s-a schimbat sala – cea de la Ligă fiindu-mi refuzată –, pentru a nu se plăti iluminatul.

Conferința a fost precedată într-adevăr de o convorbire cu dl. Marghiloman, care mă îndemna să renunț la ea, deoarece nu se vor mai face asemenea reprezentații pe viitor.

Am răspuns că nu pot lăsa auditoriul chemat fără conferința anunțată, și că nu stă nici în vina mea de a stârni publicul. Îi propusesem duminică domnului dr. P. Olănescu, a se înlocui partea bănească a reprezentației cu citiri făcute din cei mai buni scriitori români din generații mai în vârstă și cu o reputație incontestabilă. Aceasta nu s-a putut face.

Conferința mea a tratat începând de la cele mai vechi timpuri dezvoltarea solidarității între clasele poporului român, care, singură, își poate asigura viața și înflorirea.

Conferințele au fost stenografiate, ele se vor publica și originalul stenografic stă la dispoziția justiției.

O deputație de studenți a cerut voie, pentru cântece, prefectului poliției, care a acordat-o formal. Studenții au cântat Deșteaptă-te române.

De aici pot povesti acei oameni ai violenței, care au pricinuit o nenorocire de care nu le pare rău, pot povesti studenții înpunși și stropiți, dar nu pot povesti eu, nu pot povesti ca martor și nu pot povesti de durere și nu pot povesti de indignare."[17]

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

În urma celor întâmplate în 13 martie Iorga nu a pățit nimic, a continuat să-i incite pe studenți în acțiunea lor de a boicota cursurile și îi îndemna să ducă flacăra revoltei și în alte centre universitare din țară. Astfel, organizează „o excursie" fulger până în centrul universitar de la Iași, unde era așteptat de prietenul lui, A. C. Cuza. Studenții de la Cernăuți fuseseră, de asemenea, cuprinși de febra revoluționară de la București. Treptat, focul revoltei a început să pâlpâie și apoi s-a stins.

Urmarea?! Davila nu a fost demis! Guvernul a continuat să-l susțină pe directorul teatrului, iar Iorga a continuat să-l atace pe toate căile, inclusiv făcând interpelări în Parlament. Va reuși, totuși, de-abia în 1908, împreună cu Spiru Haret – ministrul Cultelor și al Instrucțiunii Publice – să-l detroneze pe Davila și în locul acestuia să-l așeze pe Pompiliu Eliad, cumnatul ministrului.

Că Naționalul bucureștean pierduse un director inovator, era un lucru cert, dar și că teatrul românesc câștigase imens de pe urma acestui fapt, era un lucru tot atât de cert.

Davila a fost cel care a deschis drumul trupelor particulare, altfel spus, al concurenței adevărate, de care prima scenă din România trebuia să țină cont. La 12 septembrie 1909 a avut loc inaugurarea Companiei Dramatice Davila, în sala Teatrului Lyric (a lui Leon Popescu) cu două spectacole: piesa într-un act *Începem* – scrisă special pentru Davila de către prietenul său I.L. Caragiale[18] – și *Stane de piatră* de Hennrich Sudermann.

Dincolo de simpatiile sau antipatiile pe care Davila le-a provocat în epocă, el a rămas omul care a dat o altă dimensiune artei noastre teatrale. A rămas în istoria literaturii pentru piesa *Vlaicu-Vodă*, iar în istoria teatrului românesc pentru formidabilele reforme pe care le-a impus primei noastre scene.

Note:

1. Ana Davila era nepoată de soră a fraților Golescu (Ștefan, Alexandru, Radu) și directoarea *Azilului Elena Doamna*. A murit dintr-o neatenție, în loc de chinină a înghițit un gram de stricnină.

2. Vasile Alexandrescu Urechia (1834–1901), istoric și scriitor, profesor la Universitatea din Iași și Universitatea din București, membru corespondent al Academiei Spaniole și al Academiei Italiene. Printre cele mai cunoscute lucrări ale sale citâm: *Istorie a românilor*, *Istorie a școalelor*.

3. Georges Feydeau (1858–1921) a scris comedii-vodeviluri: *Champignol malgré lui*, *La Dame de chez Maxim*, *Occupe-toi d'Amélie!*, *Feu la mere Madame* ș.a.

4. Tatăl actorului Ion Iancovescu a fost deputat de Vâlcea.

5. Citta (Carol) Davila a fost deputat, apoi ambasador (ministru) al României în mai multe state printre care Polonia și SUA.

6. Dorel, cel de-al doilea fiu al lui Al. Davila, era ofițer și a murit la Odesa în explozia din octombrie 1941 de la Comandamentul General al Armatei.

7. Alexandru Davila a fost implicat într-un scandal. Un grup de țigani au fost prinși și anchetați pentru o tâlhărie înfăptuită la Valea Tânganului. Țiganii, nevrând să mărturisească, au fost bătuți și schingiuiți. La 19 septembrie 1888 are loc procesul directorului Prefecturii Poliției Capitalei – căpitanul Dimancea, inspectorului de poliție – Alexandru Davila și a procurorului Paraschivescu. Davila și Dimancea sunt obligați să plătească împreună o amendă de 2.000 lei fiecare și încă una – de 100 lei daune – singur.

8. Campania a fost inițiată de dramaturgul și ziaristul George Ranetti, apoi, a fost continuată de ziarul „Flacăra", condus de Constantin Banu, în articolele semnate de Petre Locusteanu. Acuzațiile în care se spunea că piesa *Vlaicu-Vodă* a fost scrisă de Alexandru Odobescu nu au putut fi dovedite niciodată. Ranetti, pe patul de moarte, și-a cerut iertare pentru durerea pe care i-a pricinuit-o lui Davila.

9. Primul număr al ziarului „Rampa" a apărut la 16 octombrie 1911.

10. André Antoine (1859–1943) fondează la Paris în 1887 Teatrul Liber; practică teatrul naturalist; aduce o serie de invenții în jocul actorilor și în scenografie.

11. Unele dintre cele mai importante reforme inițiate de Davila în Teatrul Național București au fost: de două ori pe săptămână trebuia să se joace piese din repertoriul clasic; spectacolelor din matineu le-a pus un preț mai mic; a mărit salariile actorilor societari și a gagiștilor (aceștia erau actorii angajați ai teatrului); în fiecare an patru tineri din rândul absolvenților de la Conservator erau angajați la Național; câștigarea dreptului actorilor de a avea salariu și pe timpul vacanțelor.

12. În articolul „Între Caragiale și Alexandru Davila" semnat E. V. din revista „Comedia", anul I, nr. 3, 11 dec. 1938, p. 5.

13. Marin Manu Bădescu, *Alexandru Davila și teatrul*, Editura Unitext, pp.156–157.

(...) *„Atunci dl. Davila a propus ca drept compensație să fiu metteur-en-scène in partibus, adică un fel de director de scenă la piesele în care voi avea un rol, acordându-mi și un defeu de 300 lei lunar, leafa ce o avusesem ca director de scenă definitiv."* (scrisoarea lui Nottara către Directorul General, din 14 august 1906)

(...) *„M-am prezentat la teatru la Dl. Davila la 20 noiembrie și n-am apucat să-mi arăt și năzuința mea de a juca roluri mai bune, bunăoară pe regele Lear și Richard III, fără să fi avut aerul că pun vreo condiție, era doar o rugăciune, că mă pomenesc iar cu un refuz categoric dat, cu tonul cel mai brusc șu mai amenințător, spunându-mi că sunt societar, ca oricare altul, că în teatrul d-sale trebuie să joc ce va găsi d-sa cu cale, că n-are actori cu care să joace Regele Lear și pe Richard III, că actorii d-sale sunt proști pentru asemenea piese."* (scrisoare către Directorul General, 13 octombrie 1906).

14. Societarii primeau o cotă-parte din veniturile teatrului. Societarii de onoare erau actorii care primeau salariu pe tot restul vieții de la teatrul în care lucraseră.

15. Sala *Dacia* se afla în str. Câmpineanu, nr. 12.

16. În ziarul „Adevărul" din 15 martie 1906.

17. În ziarul „Universul" din 16 martie 1906, p. 1.

18. Evenimentele din martie 1906 nu l-au lăsat indiferent pe I.L. Caragiale. Într-o scrisoare către C.D. Gherea din 3 aprilie 1906 își exprima indignarea în stilul său propriu: *„Dragă Costică, am primit depeșa ta din Ploiești, azi, marți dimineața, aici la Lipsca, transmisă din Berlin, de unde îți telegrafiasem ieri, luni. [...]* ***Vivat, crescat, floreat daco-romană!*** *Dar aproposito de patria dacoromană – ce am auzit?! Dumnevoastră sunteți pe acolo în toiul unei supreme revoluțiuni! Bravo! Mă bucur. Frumos! Sublim!! Jos străinismul! Sus limba Română!!! Încai, dacă o vorbim și scriem mai mult sau mai puțin deplorabil, cel puțin, în contra vitregilor înstrăinați, cari n-o știu deloc, s-o apărăm mai puțin sau mai mult – ridicol. O, eterne Moft Rrromân, immortal Phonix!"*

Bibliografie

Anestin, Ion, *Schiță despre istoria teatrului românesc*, Editura Vremea, 1928.

Bădescu, Manu Marin, *Alexandru Davila și Teatrul*, Editura Unitex, București, 1996.

Davila, Alexandru, *Vlaicu-Vodă și alte scrieri despre teatru*, Editura Albatros, București, 1975; *Opere complete. Din torsul zilelor.*

Iorga, Nicolae, *Teatru și societatea*, Editura Eminescu, București, 1986.

Voiculescu, Marioara, *Jurnal. Memorii*, Editura Fundația Camil Petrescu. Revista „Teatrul Azi", București, 2003.

Massoff, Ioan, *Între viață și teatru*, Editura Minerva, București, 1975.

Massoff, Ioan, *Teatrul românesc*, vol. II, III, IV, Editura Minerva, București, 1976.

Presă

„Adevărul", „Săptămâna", „Universul", „Flacăra", „Rampa".

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

CONSILIUL COMUNEI BUCURESCI
Şedinţa extra-ordinară de la 23 Iunie 1897 seara
sub preşedinţa d-lui C. F. Robescu, Primarul
[II]

ANUL XXIII. — No. 32. DUMINECA 8 NOEMBRE 1898.

MONITORUL COMUNAL
AL
PRIMARIEI BUCURESCI

ABONAMENTUL
Pe an . . . . . 60 lei noi
Pe jumătate an . . . . . 30 „

ANUNCIURI
Linia de 30 litere . . . . . 50 bani
Inserţii şi reclame linia . . . . . 2 lei

Administraţia la : Tipografia Curţii Regale, F. GÖBL FII, Str. Regală, 19.

Bulevarde şi Splaiuri
C. Condiţiuni adiţionale

Art. 8 – Clădirile, monumentele publice sau construcţiunile pentru arte, ştiinţe şi industrie se vor putea excepta de la aceste dispoziţiuni.

Pentru fiecare caz în parte, în urma referatului Direcţiunei Lucrărilor technice, Consiliul comunal va decide.

Art. 9 – Înălţimea se va considera de la nivelul trotuarului până la cornişa clădirei, pentru toate clădirile menţionate în aceste condiţiuni.

Art. 10 – După ce se va fi clădit la faţă sau cu retragerea prescrisă în condiţiunile arătate în art. precedente, se autorisă şi construcţiuni în curte, în dosul clădirei din faţă şi în conformitate cu regulamentul pentru construcţiuni şi alinieri.

Art. 11 – În tot cuprinsul oraşului locurile virane vor putea fi împrejmuite cu zăbrele de lemn lucrat. În ocolul I şi II împrejmuirea va fi văpsită cu culoare de uleiu.

D. *Primar* roagă pe consiliu ca, luând cunoştinţă de consideraţiunile expuse în memoriu şi de modificările introduse în condiţiunile de construcţiuni, să binevoiască a se pronunţa asupra lor.

D. *Vanic* zice că condiţiunea de a se construi pe bulevardele Pache Protopopescu, Ferdinand şi Neatârnărei, facultativ pe aliniere sau cu retragere de 5 metri, nu i se pare bună. Aceste bulevarde fiind în legătură, unele cu Târgul Moşilor şi Oborul, altele cu părţile comerciale ale Capitalei, sunt menite a deveni şi ele comerciale, şi astfel crede D-sa că ar fi bine ca pe aceste bulevarde să se facă construcţiuni numai pe aliniere. Propune a se face această modificare.

Consiliul aprobă propunerea d-lui Vanic ca pe bulevardele Ferdinand, Neatârnărei şi Pache Protopopescu să se permită construcţiuni numai pe aliniere.

D. *Miclescu* zice că toate dispoziţiunile luate pentru construcţiunile ce au să se facă pe bulevarde şi splaiuri n-au alt scop decât înfrumuseţarea oraşului şi higiena publică. D-sa nu înţelege a se servi higiena publică, punând condiţiunea ca pe terenurile cu o desvoltare de faţadă mai mică de 8 metri să se construiască pe toată faţada, să se formeze un fel de zid pe toată întinderea bulevardului compus din case lipite una de alta, printre care aerul nu mai poate circula, împiedicând astfel şi aerisirea şi iluminatul construcţiunilor. D-sa crede că pentru bulevardele mai puţin importante, ca al Neatârnărei, care e la marginea oraşului, nu ar trebui să se fixeze faţada, ci să se lase facultatea fiecăruia de a construi pe faţada pe care voieşte şi pe care poate.

Propunerea d-lui Miclescu se respinge.

D. *A. Solacolu* propune ca condiţiunile de construcţiuni impuse pentru Bulevardul Maria, porţiunea de la centru până în strada 11 Iunie, să fie aceleaşi şi pentru porţiunea până în strada Mircea-Vodă, când se va deschide.

Propunerea d. Solacolu se admite.

Ape subterane

Din lucrările executate în jurul Capitalei la adâncimi mai mari, precum şi din indicaţiunile geologice, rezultă existenţa unui strat acvatic însemnat, din care s-ar putea alimenta Capitala cu apă potabilă. În Comisiunea de la 1892, dl. inspector general Radu a indicat chiar punctual Bragadiru, unde s-a constatat o cantitate mare de apă şi de o calitate bună. Studiile făcute în urmă de Primărie şi de dl. Thiem, reputatul hidrolog german, dar mai cu seamă sondajele executate de Primărie, după indicaţiunile Comisiunii, au pus în evidenţă existenţa acelui strat acvatic, care astăzi nu mai poate fi negată.

Stratul acvatic se întinde în sens transversal scurgerii apelor, de o parte, dincolo de Argeş, iar de cealaltă parte, dincolo de Dâmboviţa; în sens longitudinal, în amonte, în sus de Titu; iar în aval, în jos de Bucuresci. Prin urmare acest strat acvatic formează o unitate dincolo şi dincoace de Dâmboviţa şi Argeş şi se prelungeşte în direcţia munţilor până la originea terenurilor cuaternare cărora le aparţin şi unde iau naştere. Este de observat că, sub acest strat, se află alte straturi acvatice separate prin straturi de materii argiloase şi care, în diferite puncte, sunt în comunicaţie unele cu altele prin rosăturile argilei sau crăpăturile ei; însă aceste straturi acvatice, care aparţin

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

etajului superior al pliocenului, fiind de grosime relativ mică şi compuse din nisipuri fine, nu pot fi utilizate cu mare folos. Prin urmare numai stratul acvatic superior şi care, cum s-a văzut, aparţine terenurilor cuaternare, poate fi utilizat cu folos pentru alimentare.

Acest strat acvatic, format din nisipuri şi pietrişuri, amestecate în proporţie care variază de la un punct la altul, are o grosime care creşte de la 2,50 m la 30 m, iar nivelul hidrostatic aproape peste tot întrece faţa superioară a stratului, ceea ce înseamnă că apa este ascendentă. Panta nivelului hidrostatic variază de la 0,60 m la 2,50 m la mie, iar permeabilitatea variază şi ea de la un punct la altul. În ce priveşte grosimea terenului ce acoperă stratul acvatic între Argeş şi Dâmboviţa, ea este relativ mică; dincolo de Argeş este însă mare.

Alimentarea cu apă a stratului acvatic se face:

1. Cu apele pluviale, care pătrund prin straturile de nisip sau pietriş (aluviu), cu care se află în contact şi prin straturile permeabile ce s-au depus peste rosăturile argilei, precum şi prin crăpăturile ce există în stratul de acoperiş al acestui strat acvatic.

2. Cu apele izvoarelor de pe coastele dealurilor sau munţilor care comunică cu acest strat acvatic.

3. Cu apele din straturile acvatice inferioare, cu care comunică prin rosăturile sau crăpăturile argilei ce le desparte; aceste ape, venind de la o înălţime mai mare, au o presiune mai mare.

4. Cu apele Argeşului, Sabarului, Ciorogârlei etc., care prin părţile roase din crăpături comunică cu stratul acvatic ori de câte ori nivelul lor hidrostatic este superior nivelului hidrostatic al apelor subterane, lucru ce se întâmplă, mai cu seamă, în timpul creşterilor mari ale apelor de la suprafaţă.

Cum se vede, alimentarea stratului acvatic este bine asigurată.

În ce priveşte calitatea apelor din punct de vedere al potabilităţii, se vede din analizele făcute de d-nii dr. Babeş, Istrati, Bernard şi cercetările bacteriologice că este admisibilă deoarece se găseşte sub limita condiţiunilor admise de congresele de igienă şi de igieniştii cei mai reputaţi. [...]

Conclusie. – Capitala fiind astăzi alimentată în mod nesuficient şi cu o apă de o calitate cu totul mediocră (din cauza filtrelor care sunt aproape ruinate), această stare de lucruri nu mai poate să dureze, fără a expune populaţia la neajunsuri, ale căror urmări nu pot fi decât dezastruoase pentru ea. Pe de altă parte, alimentarea cu ape de izvoare de munte, care ar da populaţiei o satisfacere completă (admiţând că Comuna ar putea face faţă marilor cheltuieli ce necesită acest mod de alimentare), nu se poate face decât într-un viitor depărtat, deoarece, după cum am văzut, necesită mai întâi pentru studii un timp de zece ani, şi apoi încă patru sau cinci ani pentru construcţii, sau în totul cincisprezece ani.

Astfel fiind, Comunei nu-i rămân, pentru înlăturarea de îndată a inconvenientelor semnalate, decât două soluţiuni: sau de a ameliora filtrarea apei construind filtre sistematice, sau de a recurge la apa subterană, rămânând ca mai târziu să avizeze la alimentarea cu ape de izvoare de munte, când populaţia fiind sporită cu mult, acest mod de alimentare s-ar impune şi din punctul de vedere al insuficienţei cantităţii de apă.

Din cele două soluţiuni, după avizul nostru, cea mai avantajoasă este a doua, adică alimentarea cu ape subterane, şi aceasta pentru motivele următoare:

1. Apa fiind captată în adâncime, după ce mai întâi a fost filtrată într-un imens filtru natural, nu poate fi suspectată cum este cazul când apa se filtrează într-un filtru artificial relativ mic.

2. Apa subterană având o temperatură de 12,5 grade este relativ rece, ceea ce nu este cazul pentru o apă care a stat expusă la soare şi a cărei temperatură foarte adeseori, în timp de vară, întrece 20 grade.

3. Costul de prima instalaţie şi de exploatare este mai mic.

4. Instalaţiunile se pot face într-un timp cu mult mai scurt decât acelea relative la filtre.

Singurul lucru ce se poate imputa însă apei subterane este că e mai dură decât cea de gârlă, având până la 28 grade (franceze). Avem însă convingerea că această duritate se va micşora puţin prin exploatarea apei.

În ceea ce priveşte duritatea, răceala şi gustul, apa subterană este identică apelor de la Herăstrău, îndestul de cunoscute Capitalei. [...]

Examenul bacteriologic al diferitelor puţuri arată că nu conţin microbi, căci puţinii microbi indicaţi nu au nici o însemnătate, provenind din instrumente şi aparatele întrebuinţate, precum şi din aer.

Este importantă şi constatarea că nu s-au găsit microbii putrefacţiunii.

Cu toate că pentru o deplină convingere ar trebui cercetări bacteriologice repetate, totuşi considerând că apa se scoate de la o depărtare destul de mare de locuinţe, că stratul acvatic este foarte probabil acoperit cu un strat neîntrerupt impermeabil, şi că deşi comunică cu apa de gârlă această apă este filtrată şi sterilizată prin nisipul stratului acvatic, putem afirma că, din punctul de vedere igienic şi fără a intra în chestiunile tehnice şi economice, terenul acvatic de la Bragadiru poate să furnizeze Capitalei o apă bună de băut.

„Monitorul Comunal al Primăriei Bucuresci",
Anul XXII,
Nr. 19, 10 August 1897, pp. 214–217;
Nr. 28, 12 Octombrie 1897, pp. 298–301

Podurile şi splaiurile

Având în vedere că atât splaiurile şi podurile Dâmboviţei cât şi pieţele oraşului n-au nici o numire, aducându-se astfel prejudicii locuitorilor din acele zone şi deoarece comisiunea instituită pentru nomenclatura străzilor întârzie a-şi depune lucrarea, d-l Primar supune referatul serviciului tecnic prin care înaintează tabelele ce le-a întocmit pentru denumirea splaiurilor, podurilor şi pieţelor.

Consiliul aprobă acele denumiri aşa cum se arată în tabelele serviciului tecnic şi anume:

Podurile şi splaiurile

Numirea veche / Numirea nouă

1. Podul de la Uzina Hidr.: Podul Grozăvesci
2. Splaiul drept al Dâmboviţei: Splaiul Independenţei
3. Splaiul stâng al Dâmboviţei: Splaiul Dr. Brânză

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

4. Podul de la Cotroceni: Podul Domniţa Maria
5. Splaiul drept al Dâmboviţei: Splaiul Domniţa Maria
6. Splaiul stâng al Dâmboviţei: Splaiul Gării Centrale
7. Podul de la Sf. Elefterie: Podul Gării Centrale
8. Splaiul drept al Dâmboviţei: Splaiul Dr. Davilla
9. Splaiul stâng al Dâmboviţei: Splaiul Regina Elisabeta
10. Podul de la Apolon: Podul Regina Elisabeta
11. Splaiul drept al Dâmboviţei: Splaiul General Magheru
12. Splaiul stâng al Dâmboviţei: Splaiul Mihail Kogălniceanu
13. Podul de la Schitu Măgureanu: Podul Mihail Kogălniceanu
14. Splaiul drept al Dâmboviţei: Splaiul Arhivelor
15. Splaiul stâng al Dâmboviţei: Splaiul Imprimeriei
16. Podul de la Mihai Vodă: Podul Mihai Vodă
17. Splaiul drept al Dâmboviţei: Splaiul Mihai Vodă
18. Splaiul stâng al Dâmboviţei: Splaiul Regele Carol I
19. Podul de la Brâncoveanu: Podul Regele Carol I
20. Splaiul drept al Dâmboviţei: Splaiul Justiţiei
21. Splaiul stâng al Dâmboviţei: Splaiul Brâncoveanu Voevod
22. Podul de la Calea Rahovei: Podul Justiţiei
23. Splaiul drept al Dâmboviţei: Splaiul Domniţa Bălaşa
24. Splaiul stâng al Dâmboviţei: Splaiul Halelor
25. Podul de la Bd. Maria: Podul Halelor
26. Splaiul drept al Dâmboviţei: Splaiul Bibescu Vodă
27. Splaiul stâng al Dâmboviţei: Splaiul General Cernat
28. Podul de la Calea Şerban Vodă: Podul I.C. Brătianu
29. Splaiul drept al Dâmboviţei: Splaiul I. C. Brătianu
30. Splaiul stâng al Dâmboviţei: Splaiul C. A. Rosetti
31. Podul de la Radu Vodă: Podul C. A. Rosetti
32. Splaiul drept al Dâmboviţei: Splaiul D. Bolintineanu
33. Splaiul stâng al Dâmboviţei: Splaiul V. Alecsandri
34. Podul de la Calea Văcăreşti: Podul V. Alecsandri
35. Splaiul drept al Dâmboviţei: Splaiul Abatorului
36. Splaiul stâng al Dâmboviţei: Splaiul Maior Giurescu
37. Podul de la Abator: Podul Abatorului

Denumirea Pieţelor din Bucuresci

Numirea veche / Numirea nouă
1. Elipsa Sf. Elefterie: Piaţa Gării Centrale
2. Elipsa Grădina cu Cai: Piaţa Mihail Kogălniceanu
3. Piaţa Academiei: Piaţa Universităţei
4. Piaţa octogonală de la Bd. Carol cu str. Teilor: Piaţa C. A. Rosetti
5. Elipsa de la Bd. Ferdinand cu Pake: Grădina Regele Carol I
6. Rotunda Iancului: Piaţa Pake Protopopescu
7. Piaţa Foişorului: Piaţa Rezervorului
8. Elipsa de la Bd. Ferdinand cu str. Horei: Piaţa Principele Ferdinand
9. Piaţa de la Bd. Colţei cu Calea Victoriei: Piaţa Victoriei
10. Piaţa de la Bd. Colţei cu str. Romană: Piaţa Romană
11. Piaţa de la Calea Dorobanţi cu str. Dionisie: Piaţa Dorobanţilor
12. Scuarul de la Şcoala Tunari: Grădina Aron Florian
13. Piaţa de la str. Viitorului cu Sălcuţa: Piaţa Vasile Alecsandri
14. Piaţa de la Tribunalul vechi: Piaţa Valter Mărăcineanu
15. Piaţa Sfinţii Voevozi: Piaţa Sfinţii Voevozi
16. Piaţa de la str. Buzeşti cu Polizu: Piaţa Buzeşti
17. Piaţa din Calea Griviţei cu str. Atelierului: Piaţa Griviţei
18. Piaţa din Calea Griviţei cu str. Sculpturei: Piaţa Grădina Şcoalei de Artilerie
19. Piaţa Câmpul Rosetti: Piaţa General Creţeanu
20. Piaţa de la Şos. Basarabi cu Filantropia: Piaţa General Cernat
21. Elipsa de la Bd. Maria cu str. deschise de Suter: Piaţa Principesa Maria
22. Piaţa din faţa Palatului Regal: Piaţa Regele Carol I
23. Piaţa Teatrului: Piaţa Teatrului
24. Piaţa Episcopiei: Grădina Ateneului
25. Piaţa din dosul Şcoalei Maidanul Dulapului: Piaţa Enăchiţă Văcărescu
26. Piaţa Cuza Vodă: Piaţa Cuza Vodă
27. Piaţa din dosul Spitalului Colţea: Piaţa Vodă Şuţu
28. Piaţa de la str. Plantelor cu Sf. Ştefan: Piaţa General Dabija
29. Piaţa de la str. Popa Soare cu str. Liniştei: Piaţa General Racoviţă
30. Piaţa de la str. Ţepeş Vodă cu Popa Nan: Piaţa Ţepeş Vodă
31. Piaţa de la str. Mecet cu str. Rondă: Grădina Gheorghe Costaforu
32. Piaţa de la Bd. Dosul Gării cu str. Vergiliu: Piaţa Dinicu Golescu

De asemenea se aprobă a se schimba denumirea bulevardului Dosul Gării în Dinicu Golescu, având în vedere că şi pieţei formate de acest bulevard cu stradele Berzei, Fântânei şi Vergiliu i s-a dat numele de Piaţa Dinicu Golescu.

Se supune planul de aliniere al stradei Manu Cavafu, proiectat pe două aliniamente cu lărgime de 12 metri, cum se arată pe plan cu culoare albastră lavată, şi cu prelungirea ei prin proprietatea soţilor Mora, până în Stufu Belului...

„Monitorul Comunal al Primăriei Bucuresci",
Anul XXIII,
Nr. 32, 8 Nov. 1898, p. 232

Text comunicat de Veronica ALDEA

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Patrimoniu

Din colecţiile Bibliotecii Metropolitane Bucureşti

V. ALECSANDRI, ***Fântâna Blanduziei***

Piesă în trei acte în versuri, cu un studiu de E. Lovinescu, Editura „Ancora" S. Benvenisti & Co., Bucureşti [f.a.]

Scrisă la sfârşitul anului 1882 şi începutul anului 1883, numai în patru săptămâni, şi reprezentată la 22 Marte 1884, Fântâna Blanduziei *e cea mai isbutită lucrare dramatică a lui Vasile Alecsandri, întrucât din câteva trăsături a reuşit să ne proecteze o viziune antică: iată linia dealurilor pleşuve, iată graţia coloanelor unui templu desfăcut pe orizont ca nişte albe degete; în acolo, aproape nimic: marea albastră, cerul albastru, pământul calcinat, din care răsar câţiva măslini şi câţiva sicomori; atât şi de ajuns pentru a ne fixa un fragment de antichitate. În* Ovidiu, *Alecsandri va încerca să ne dea un caracter şi o tragedie, fără ca tragedia să fi fost determinată de însuşi caracterul eroului...*

Paul VERLAINE, ***Fêtes galantes***

Sixième édition, Albert Messein, Éditeur, Paris, 1923

Votre âme est un paysage choisi / Que vont charmant masques et bergamasques / Jouant du luth, et dansant, et quasi / Tristes sous leurs déguisements fantasques. // Tout en chantant sur le mode mineur / L'amour vainqueur et la vie opportune, / Ils n'ont pas l'air de croire à leur bonheur, / Et leur chanson se mêle au clair de lune, // Au calme clair de lune triste et beau, / Qui fait rêver les oiseaux dans les arbres / Et sangloter d'extase les jets d'eau, / Les grands jets d'eau sveltes parmi les marbres. (Clair de lune)

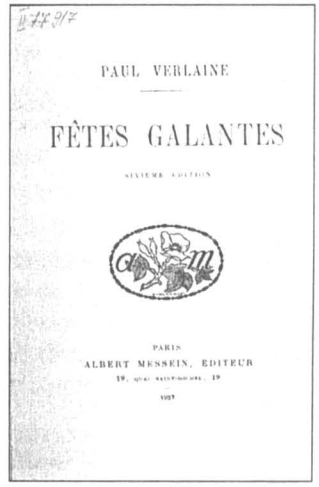

Ion VINEA, ***Paradisul suspinelor***

Cu 5 gravuri, dintre care un portret inedit, desenate şi săpate în lemn de Marcel Iancu, Editura «Cultura Naţională», Bucureşti, 1930

Întâmplările somnului nu sunt fără însemnătate. Adevărul lor nu e mai puţin veridic decât a orelor de veghe. Cele două vieţi, lumină şi umbră se obârşesc în aceleaşi adâncuri. Imagini, sensaţii, emoţii, somnul oferă de toate, asemenea vieţii pe care ne-am deprins a o considera ca «propriu zisă». Realitatea lui e mai de preţ, căci e mai expresivă.

Povestesc doar pentru mine, de bună seamă, dar şi pentru un cititor ideal, care ar găsi că sunt un interesant caz de umanitate...

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ISTORIA CĂRŢII

BENEDETTO CROCE
Estetica - Poezia

Benedetto Croce, *Estetica privită ca ştiinţă a expresiei şi lingvistică generală*, traducere de Dumitru Trancă, studiu introductiv de Nina Façon, Editura Univers, Bucureşti, 1971

Arta exprimă, fără îndoială, realitatea, dacă prin realitate se înţelege realitatea unică ce este sufletul, spiritul; dar aceeaşi propoziţie îşi pierde orice sens logic dacă prin realitate se înţelege realitatea concepută ca extrinsecă şi schematizată de către gîndirea naturalistă sub denumirea de „natură". Această propoziţie se naşte din credinţa naivă cu privire la creaţiile poeziei, că ele ar înfăţişa o realitate exterioară nouă: este aceeaşi credinţă naivă din orice postulare a unei „realităţi externe", adică exterioară spiritului. Mişcarea gîndirii estetice, care de la „mimesisul" din filosofia elenică a trecut la „intuiţia lirică" modernă, este însăşi mişcarea prin care se trece de la materialismul filosofic sau de la dualism la spiritualismul absolut.

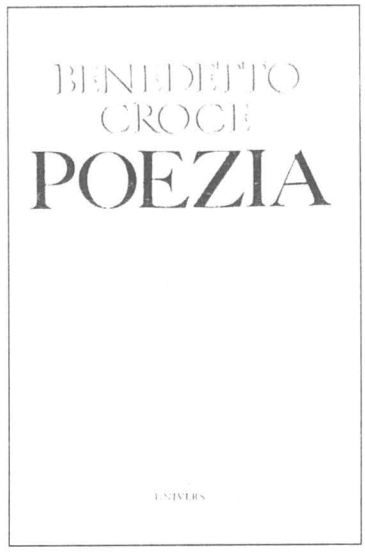

Benedetto Croce, *Poezia. Introducere în critica şi istoria poeziei şi literaturii*, traducere şi prefaţă de Şerban Stati, Editura Univers, Bucureşti, 1972

Vorbind, în prefaţa la a VII-a ediţie a *Esteticii* (1941), despre prima ediţie a operei, Croce considera că, indiferent de adaosurile şi modificările intervenite, ea continuă să constituie „orientarea" de bază a gîndirii lui, fiind cea dintîi operă care îl reprezintă cu adevarat pentru că e cea dintîi care i-a îngăduit să se regăsească pe sine. Scriind *Estetica*, Croce pornea de la o concepţie filozofică implicită pe care avea s-o explicitеze în seria operelor următoare, dar care nu putea să nu existe de la început ca o premisă a tezelor estetice; erudiţia nu-l satisfăcuse pentru că ea se constituie din adiţionări juxtapuse şi succesive, care nu se luminează şi nu se implică reciproc; istoria erudită, căreia i se dedică la început, îi apare de aceea drept nesemnificativă. Abordînd estetica, Croce subordonează erudiţia filozofiei, aşadar cuprinde faptele într-un sistem, într-o structură, şi are, de la început, schiţa acestora, cu locul cuvenit esteticii; filozofia, spunea el în prefaţa la prima ediţie a *Esteticii*, datată decembrie 1901, este întotdeauna unitate; tratînd în primul rînd despre estetică, el a tratat despre cea dintîi din cele patru forme sau trepte ale spiritului, avînd deci limpede în faţă întregul „filozofiei spiritului" pe care o va expune în operele imediat următoare. Prefaţa la a III-a ediţie a *Esteticii* (noiembrie 1907) se referă la *Logică* şi la *Filozofia practicii*; iar prefaţa la ediţia a V-a (septembrie 1921) menţionează *Teoria şi istoria istoriografiei*, operă care continuă expunerea „filozofiei spiritului".

Începînd cu estetica, Croce avea în vedere succesiunea ideală a modurilor de cunoaştere şi a raporturilor dintre om şi lume, de la intuiţie la noţiune şi de la practică la teorie, sau de la util la etic. Începînd cu estetica, Croce avea în vedere totodată, şi poate, în primul rînd, importanţa ei în „Italia ale cărei tradiţii de ştiinţă estetică... sînt deosebit de nobile", opera sa înscriindu-se în succesiunea lui Vico şi a lui De Sanctis, gînditorii care, alături de Hegel, dar nu mai puţin decît acesta, i-au fost maeştri... *Nina FAÇON*

Cu volumul de faţă, Editura „Univers" oferă cititorilor noştri posibilitatea de a cunoaşte şi ultima fază a desfăşurării concepţiilor estetice ale lui Benedetto Croce. Cartea aceasta, numită de Luigi Russo „a patra estetică" croceană, reprezintă, prin multe din aspectele ei, nu numai o resistematizare şi reformulare a principalelor teze asupra artei, treptat elaborate de Croce de-a lungul a patru decenii – de la prima *Estetică* (1900–1902) la *L'intuizione pura e il carattere lirico dell'arte (Intuiţia pură şi caracterul liric al artei)* (1908), la *Breviarul* din 1912, la *Il carattere di totalita dell'espressione artistica (Caracterul de totalitate al expresiei artistice)* şi, în sfîrşit, la *Aesthetica in nuce* (1926) – ci şi un moment calitativ nou în demersul său estetic.

Faptul nu poate să mire pe nimeni dintre cei ce au luat contact, fie şi parţial, cu opera lui Croce; regula de fier, din a cărei respectare gînditorul şi-a făcut de la bun început o religie, a fost de a nu-şi considera nici una dintre tezele teoretice, oricît de importantă, ca o chestiune definitiv închisă, căci „una este să te afli în posesia unui concept... şi altceva este să-l redescoperi din răstimp în răstimp şi să-l defineşti potrivit dificultăţilor care apar şi obiecţiilor ce-ţi sînt propuse: lucru pe care omul este silit să-l facă mereu, deoarece, spre deosebire de animale şi de zei, el este osîndit să gîndească". Aflăm aici o lecţie de disciplină intelectuală care a contribuit mult la prestigiul lui Croce printre admiratori sau adversari, contemporani sau urmaşi ai săi. Etica aceasta a cercetării, născută în anii formaţiei erudite la şcoala hegelianismului napolitan şi la cea a contactului cu materialismul istoric, profesat la Universitatea din Roma de către Antonio Labriola, presupunea o continuă aplecare asupra fenomenului concret (fapt atît de apreciat, între alţii, şi de Antonio Gramsci), un dialog permanent cu gîndirea trecutului şi prezentului. În planul activităţii estetice, ea a însemnat pentru Croce tensiunea neîntreruptă a acordării teoriei cu practica criticii literare... *Şerban STATI*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Privire asupra unor doctrine particulare

Am ajuns la capătul istoriei noastre. Şi după ce am trecut în revistă sforţările şi îndoielile prin care s-a ajuns la descoperirea conceptului estetic; momentele de uitare şi apoi de trezire şi redescoperire pe care le-a parcurs; diferitele oscilaţii şi lipsuri în determinarea lui exactă; şi reînvierea triumfală şi copleşitoare a vechilor erori, care păreau depăşite; putem conchide acum, fără a avea aerul de a afirma ceva riscat, că estetica propriu-zisă a existat destul de puţină chiar în ultimele două secole de intensificare a acestor cercetări. Puţine sînt minţile care să fi sesizat soluţia justă şi să o fi susţinut cu energie, cu consecvenţă şi cu deplină conştiinţă. Cu siguranţă că s-ar putea cita şi alte afirmaţii valabile, care duc la aceeaşi soluţie justă, din autori care nu sînt filozofi, din critici de artă şi din artişti, din opiniile împărtăşite de toată lumea şi chiar din proverbe; prin ele, acei cîţiva filozofi nu ar mai părea izolaţi, ba chiar într-o numeroasă companie şi în perfect acord cu voinţa populară, cu bunul-simţ universal. Dar dacă, aşa cum a spus Schiller, ritmul filozofiei constă tocmai în a se *îndepărta* de opinia comună pentru a *reveni* la ea cu forţe mai mari, este evident că îndepărtarea este necesară; şi în îndepărtare constă procesul ştiinţei, adică întreaga ştiinţă. În parcurgerea acestui obositor proces s-au produs în estetică acele erori care au fost totodată devieri de la adevăr şi strădanii de a se ridica sau a se ridica din nou la el: astfel a fost hedonismul sofiştilor şi retorilor antichităţii, al senzualiştilor din secolul al XVIII-lea şi din a doua jumătate a secolului al XIX-lea; hedonismul moralizator al lui Aristofan, al stoicilor, al eclecticilor latini, al scriitorilor medievali şi al autorilor de tratate din Renaştere; hedonismul ascetic şi consecvent al lui Platon şi al Părinţilor bisericii cît şi al rigoriştilor medievali, sau chiar foarte moderni; tot astfel a fost, în sfîrşit, misticismul estetic, apărut pentru prima oară o dată cu Plotin şi reînviat, puţin cîte puţin, pînă la ultimele lui victorii, cele mai mari, în perioada clasică a filozofiei germane. Între aceste direcţii în mod diferit greşite, care au brăzdat peste tot domeniul gîndirii, direcţia reprezentată de empirismul subtil al lui Aristotel, de puternicul spirit de pătrundere a lui Vico, de analizele lui Schleiermacher, Humboldt, De Sanctis şi ale altor cîtorva care răspund cu un glas mai anemic pare abia o slabă rază de lumină. Este suficient acest şir de gînditori pentru a recunoaşte că ştiinţa estetică nu mai urmează să fie descoperită; dar faptul că aceştia sînt atît de puţini şi adesea greşit judecaţi, ignoraţi şi combătuţi, ne face să conchidem că ea se află *încă la începuturile ei...*

„Arta pentru Artă"

Expresia poetică, ce a facut loc expresiei literare topindu-se cu formele extrapoetice într-o sinteză specifică şi practică, poate, pe de altă parte, să se transforme direct în obiect de iubire şi de adoraţie şi să nu mai fie tratată ca expresie, ci ca un lucru căutat pentru sine însuşi, devenind, cum se spune, „artă pentru artă".

Ca orice iubire, şi aceasta are ca temei o nevoie reală, în cazul respectiv nevoia de expresie poetică; ca orice iubire însă, se desfăşoară dincolo de satisfacerea nevoii originare, sau chiar fără ea şi împotriva ei. Astfel sînt iubiţi caii, cîinii, armele şi cărţile, fără totuşi a călări, a merge la vînătoare, a mînui armele în bătălii şi a citi cărţi, ba chiar fără dorinţa de a face vreunul din aceste lucruri; astfel iubeşte avarul strălucitorul aur, mijlocitor al oricărui confort, fără ca totuşi să se gîndească să-l convertească în confort; astfel iubesc unii (şi le iubesc cu adevărat) femei pe care nu au nici o dorinţă de a le poseda, simţind că prin posesiune s-ar pierde partea cea mai bună sau chiar întreaga dragoste şi că vraja s-ar rupe.

Desigur, în această trecere dincolo de obiectul ei, şi iubirea corespunde unei nevoi, nevoii de un refugiu ideal, în care să se atingă o voluptate superioară oricărei alteia şi care să nu mai lase loc pentru vreo altă dorinţă – voluptatea şi repaosul beatitudinii. Şi deoarece viaţa se aprinde de dorinţi care se adaugă grăbite una alteia, fiind trudă neîncetată şi niciodată repaos şi, prin aceasta, negînd cu fiecare mişcare a ei beatitudinea, acest sentiment de abandon voluptuos este în acelaşi timp sentiment al destrămării şi al morţii; de aici legătura între dragoste şi moarte şi versurile poetului, după care, atunci cînd se naşte întîia oară în adîncul inimii un sentiment de dragoste *languido e stanco insiem con esso in petto / un desiderio di morir si sente.* Totuşi, acest vis este visat mereu, cu îndărătnicie, făcînd şi el parte din urzeala vieţii, ca moment necesar al ei; astfel încît adevăratul chin, chinul infernal, este cel de a nu mai iubi, este aridităţea sufletului, lucru spus în versurile unui alt poet, mult mai puţin important, care deplînge astfel această suferinţă: *Ahi, grave, amanti, e la sventura mia: / pietà di me, non amo!.* Cu un ton glumeţ, dar făcînd o afirmaţie serioasă, Lawrence Sterne mărturisea că avea mereu în minte o Dulcinee, căci, fiind tot timpul îndrăgostit „cînd de o prinţesă, cînd de o alta", sufletul i se „armoniza", şi că astfel spera să trăiască pînă în clipa cînd îşi va fi încredinţat sufletul lui Dumnezeu...

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

AUTOGRAFE CONTEMPORANE

Victoria DRAGU DIMITRIU

Biobibliografie

Victoria Dragu Dimitriu s-a născut la 27 ianuarie 1944, la Bucureşti, ca fiică a lui Paul şi Etti Davidovici, fiind sora mai mare a pilotului scriitor Doru Davidovici. Este licenţiată a Facultăţii de Limba şi Literatura Română a Universităţii din Bucureşti. A fost timp de patruzeci de ani realizator la Redacţia Culturală a Radiodifuziunii Române. A semnat emisiunile *Atlas Cultural*, *Eminesciana*, *Arhipelagul Bucureşti*, *Bucureşti, istorii scrise şi nescrise* ş.a. A publicat volumele de poezie *Iliada, din nou* (1970, Editura Eminescu), *Amnios* (1977, Editura Eminescu), *Versuri noi despre mâţe şi cotoi* (2003, CD Press); romanele *Mater Priensis* (1987, Cartea Românească), *Profil Pierdut* (1988, Editura Eminescu), *De ce dracu' plângi* (2004, Cartea Românească) şi volumele de convorbiri şi eseuri *Poveşti ale Doamnelor din Bucureşti*, *Poveşti ale Domnilor din Bucureşti*, *Alte poveşti ale Doamnelor şi Domnilor din Bucureşti*, *Poveştile unui Domn din Bucureşti*, *Dinu Roco*, *Doamne şi Domni la Răspântii Bucureştene*, apărute între anii 2004-2008, la Editura Vremea.

Molda

Când treci de Milcov şi creşte holda
Pe cele dealuri, sus, în Moldova,
Tu să mă-ntrebi de năvalnica Molda –
O vom simţi alergând încotrova.

... Câine de neam, conducea vânătoarea.
Mamă a haitei domneşti de temut,
Adulmecase, suind trecătoarea,
În ceţuri groase, noul ţinut.

Coarne de aur legănau cerbii;
Mierea sălbatică înmiresma
Bolta pădurii şi firul ierbii;
Turma de zimbri spre Nord suia.

Tot mai adânc îi chema în pădure,
Albă nălucă printre goruni.
Toţi vânătorii puteau să jure
Că nu există câine mai bun.

Dar mai târziu, pe la ceas de apus,
La ceas de taină, cum spun bătrânii,
Când toţi s-au strâns lângă zimbrul răpus
Şi au venit să se gudure câinii

Lângă mormanul de nobil vânat,
Veseli să-şi capete dreapta răsplată,
Căţeaua Molda n-a mai lătrat
Şi s-a lăsat îndelung aşteptată.

Sfârşiţi de sete, teamă şi foame,
Până spre ziuă, n-au îndrăznit
Să frângă pâini şi să rupă hartane.
Dar Molda, mândra, n-a mai venit.

Au căutat-o (viţă regească!)
Prin tot ţinutul, an după an –
Îi pregătiseră, s-o răsplătească,
Zgardă de aur şi un caftan.

Dar niciodată n-a apărut,
Iar vânătorii ajunşi aci,
N-au mai plecat din frumosul ţinut,
Şi-au făcut case, pomi şi copii.

Molda, acum, este apă şi ţară,
Vechea legendă se povesteşte,
Numele ei e strigat iar şi iară,
Dar niciodată nu se iveşte.

Eu, de aceea, pun aici slova:
Strig-o şi tu pe căţeaua divină,
Când ai să mergi la străbuni, în Moldova –
Poate la strigătul tău o să vină...

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

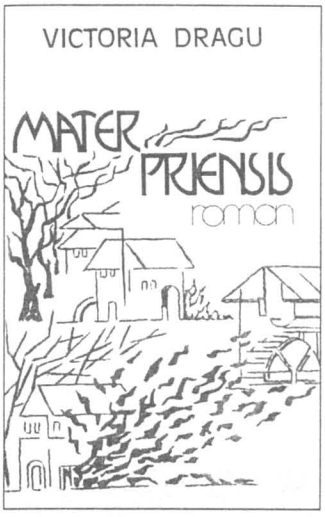

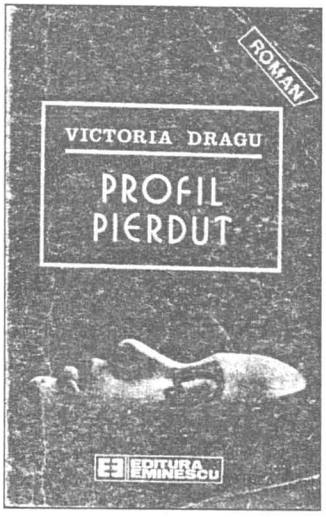

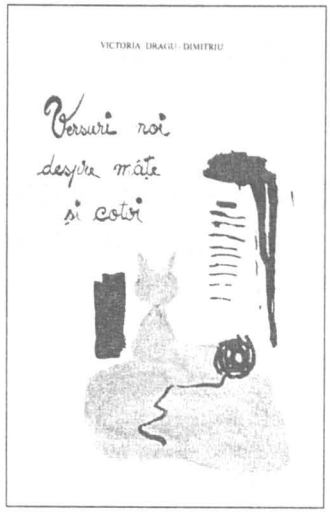

Plimbarea

Aşa cum ţi-am promis demult,
Fetiţa, astăzi te ascult,
Şi la plimbare, prea supusă,
De tine-o să mă las condusă.
Mergem acolo unde vrei.
Oare pe unde ai s-o iei?
Latină şi Spătarului.
În dreptul felinarului
O iei la dreapta, hotărât.
Pe bulevard e mai urât.
Dar, pe străduţele de burg,
Pe Semilunei şi Licurg,
Prin faţa curţilor, tu treci,
Ca altădată pe poteci,
Spre margini de oraş, cu vii
Şi amintiri despre câmpii.
Eziţi, în ceaţa dimineţii,
Şi ocolind Strada Săgeţii
Mă tragi, cinci paşi, pe Italiană.
Îţi scuturi spinii prinşi în blană,
Apoi, din două salturi mari
O iei pe Strada Oţetari.
La Batiştei, găseşti cu cale
S-apuci pe Strada Caragiale.
Oare de ce te-opreşti, un pic,
Când traversăm, la Masaryk?

Luţi

Nu-l ştiai? A fost, drăguţu',
Câine scump la Casa Suţu.
Pudel alb, imperial,
Corcolit prin săli de bal,
Ascultând cu-n aer trist
Cadrilul lui Ludwig Wiest,
Sub pian bătând măsura
Cu codiţa franjurată,
Doritor să plece-odată
La plimbare, cu trăsura.
Îl duceau cu mare-alai,
Cum avea căţelul chef,
În trăsura cu doi cai,
Pe Şoseaua Kiseleff.
Parc-ai adulmeca, să vezi,
Vechile ape şi livezi
Care au fost cândva pe-aici.
Şi mai departe, cu paşi mici
Nu prea ghicind unde mă duce
Ajung, mergând în urma fetii,
Unde-şi dau mâna, la răscruce,
Maria şi C.A. Rosetti.
Şi-n capătul de perspectivă
Se-arată locul mult râvnit
Unde platanii, în ogivă,
Întâmpină pe nou venit.
Dar nu-n grădină dă năvală
Fetiţa, ci-şi sfârşeşte goana
În poartă, la Şcoala Centrală,
De unde vrea s-o ia pe Tana.
Şi o pornim, când ies şcolarii
Tot pe Icoanei, pe sub pomi,
Prin faţa Schitului Darvari
Mergând spre Sfântul Spiridon,
Cotind din nou pe Masaryk,
Unde Fetiţa stă un pic
Sub sălciile de-odinioară
Pe malul de Bucureştioară.
Şi iar pornim prin Bucureşti,
Pe străzile rupte din Rai
Pe unde, totdeauna dai
De cei pe care îi iubeşti.

Cu tunsoarea lui de leu,
Băga spaima în plebeu.
Cu zulufii lui frezaţi,
Încânta pe-aristocraţi.
Îl duceau adeseori
La bătăile cu flori.
Nu era un ageamiu,
Făcea tumbe complicate
La serbări de caritate
În grădina Cişmigiu,
Ca s-adune gologani
Pentru oamenii sărmani.
Şi ştiau toţi Bucureştii
Că acesta le e felul
Şi sunt trei, în neam, Suţeştii:
Doamna, domnul şi căţelul.

Topi

Măsuţe şi fotolii Louis quinze,
Cristale de Murano şi Lalique,
Şi sfinţi ciopliţi în lemnul cel mai dens,
Şi tăvi cu filigene şi ibric.
Pe zid, goblenuri falnice, cu scene
De vânătoare şi grădini, ţesute,
Cu degetele, ca bătăi de gene,
În Franţa, la 1600.
În vechile oglinzi, îţi regăseşti
Surâsul poleit de încântare,
Prin colţuri, porţelanuri chinezeşti,
Jaduri, tanagre şi aghiasmare...
Fire de aur strălucesc în aer,
Sidef, arginturi, căni de cositor
Şi din biblioteca Biedermayer,
Coperţi ce licăresc, ameţitor.
Dar dacă, printre toate, te apropii
Pe vârfuri, grijuliu să nu-l trezeşti,
De covoraşul unde doarme Topi,
Şi aplecat deasupra-i, desluşeşti
Desenul dulce-al feţei de căţel,
Lăbuţele de pui, mătasea blănii,
Şi fremătarea nasului rebel
În visul cu năluci şi cu dihănii
Te umpli de o fragedă mirare
Şi nu te miri când Artemiza spune:
Vezi tu, din toată casa asta mare
El e adevărata mea minune!
Priveşti în jur colecţia vestită,
Şi-apoi căţelul: doarme pe macat,
Făptură vie, neasemuită,
Şi-ţi spui şi tu că e adevărat.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

MERIDIAN BIBLIOTECONOMIC

Evoluţia profesiei de bibliotecar
O identitate profesională cu multiple faţete
(II)

Laurence TARIN
Centrul de formare în biblioteconomie – Médiaquitane

O reîntoarcere la colecţii?

În realitate, nu este vorba decât despre o mişcare circulară care ar echivala cu o întoarcere în urmă; căci, această împrospătare a atenţiei pentru colecţii trece prin construirea unor politici documentare, problematică necunoscută acum 50 de ani, şi mai ales prin probleme noi privitoare la rolul bibliotecarului în raport cu conţinuturile.

Acest interes reînnoit este dezvoltat în lucrarea lui Bertrand Calenge, *Politicile de achiziţie: constituirea colecţiei într-o bibliotecă*, apărută în 1994 la Cercle de la librairie. Conform lui Calenge, constituirea unei colecţii a devenit o adevărată politică. Trebuie spus că problema constituirii colecţiilor este de asemenea o afacere politică. Un fapt concret: ajungerea la putere, în 1995, a Frontului naţional la conducerea celor trei municipalităţi din sudul Franţei, a contribuit fără îndoială la reapropierea de fondurile bibliotecilor. Dezvoltarea colecţiilor bibliotecilor este o activitate foarte importantă şi este foarte bine prezentată în referenţialele competenţelor[39]. Prima statistică în ceea ce priveşte tipurile de bibliotecari datează din 1995. Printre cele 32 de categorii, se poate evidenţia cea de „Dezvoltator al colecţiilor". Referenţialul CNFPT „Directorul de bibliotecă", publicat în 2002, printre cele şapte atribuţii principale ale directorului de bibliotecă indică şi „Definiţia şi conduita orientărilor documentare". Referenţialul „Bibliotecarul" al CNFPT menţionează ca activitate principală „Dezvoltarea colecţiilor" şi sugerează ca în cadrul procesului de formare profesională a bibliotecarilor 11 zile din totalul de 49 să fie dedicate „Dezvoltării resurselor documentare".

În Referenţialul Educaţiei naţionale (important pentru bibliotecile universitare, Biblioteca Naţională a Franţei şi Biblioteca publică pentru informare, dar şi pentru bibliotecile publice) sunt menţionate activităţile referitoare la colecţii, fără a fi precizate cele specifice directorului. Se observă că problematica colecţiilor ocupă un loc important în referenţialul competenţelor şi al formării profesionale. Preocuparea pentru politicile documentare priveşte atât bibliotecile publice cât şi pe cele universitare. Acestea din urmă, cu toate că au un public aşa-numit specific şi se ghidează după programele de învăţământ, nu fac excepţie de la acest studiu. Cu siguranţă, bibliotecile universitare sunt examinate din acest punct de vedere într-un context mai larg, dar ele trebuie să se adapteze unui mediu din ce în ce mai descentralizat (conform lui Edgar Faure în 1968, autonomia universităţilor n-a încetat să crească).

În plus, în paralel cu acest proces de descentralizare a universităţilor, bibliotecile universitare trebuie să facă faţă, începând cu mijlocul anilor 1990, dezvoltării documentării electronice şi a unui dezinteres al utilizatorilor pentru documentele pe suport de hârtie, pe care se constituise legitimitatea bibliotecilor şi, deci, a bibliotecarilor. Aceasta a condus la constituirea bibliotecilor hibride şi la echilibrarea colecţiilor materiale şi imateriale, dar se poate constata că rolul tradiţional al bibliotecarului – de selecţionare a informaţiilor şi a lucrărilor – se păstrează: *„În faţa suporturilor digitale ale bibliotecii trebuie să-şi conserve rolul său care este acela de a pune la dispoziţia utilizatorilor un corpus constituit."*[40] Totul a evoluat în acest nou context, apropiind meseria de bibliotecar de cea de editor: *„Dezvoltarea Internetului pune problema primei-ediţii şi a partajării responsabilităţii în selectarea documentelor."*[41] Astfel, bibliotecarul menţionează printre favoritele bibliotecii un site de pre-printuri alimentat de către cercetători care, difuzând rezultatele muncii lor, fac într-un anumit mod o muncă de editare. Pe de altă parte, unii bibliotecari universitari încep să se implice în politica editorială a universităţii lor; apare astfel, recent, în catalogul de formare continuă al Enssib, un stagiu intitulat: „Valorificarea şi difuzarea producţiei ştiinţifice a universităţii: rolul şi strategia SCD". Se va remarca, în egală măsură, că site-ul Gallica al BnF, care propune accesarea documentelor digitizate[42], a îndreptat Biblioteca Naţională pe terenul editării, şi că dezbaterile actuale în jurul proiectului de digitizare masivă propus de Google şi contra-proiectul Bibliotecii Digitale Europene arată în ce punct funcţiile de conservare a patrimoniului, de constituire a colecţiilor şi funcţia editării se întrepătrund astăzi.

Dezvoltarea accesului, via Internet, la texte integrale face ca bibliotecarul să-şi pună din ce în ce mai mult problema serviciilor pe care poate să le aducă utilizatorului. Pentru unii, bibliotecarul trebuie nu numai să ofere accesul la referinţe sau la texte sau la celelalte tipuri de documente, dar în egală măsură să furnizeze direct informaţia căutată de către utilizator. Ca urmare a acestui fapt, în 2004, la Biblioteca Municipală din Lyon a apărut un serviciu numit „Ghişeul cul-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

turii", constituit după modelul serviciilor americane „Întreabă bibliotecarul". Orice persoană poate pune o întrebare on-line acestui serviciu, care în timp de 72 de ore furnizează un răspuns precis şi argumentat (şi nu numai referinţele documentelor care permit găsirea unui răspuns). Bertrand Calenge şi Christelle di Petro, care îl prezintă în *BBF*, arată astfel că: *„Mai multe reacţii au evidenţiat caracterul heterodox al acestui Ghişeu* [şi în particular] *transformarea meseriei de bibliotecar..."* Ei au remarcat, totuşi, că bibliotecarul a jucat întotdeauna, mai mult sau mai puţin, acest rol: *„Se uită că bibliotecarul nu s-a ocupat numai cu aşezarea în ordine a cărţilor la raft. Bibliotecarul, pe lângă faptul că organizează o colecţie, construieşte un sistem original de semnificaţii."*[43]

Aceste întrebări privitoare la conţinuturi şi la politicile de dezvoltare a colecţiilor au contribuit la relansarea unei dezbateri asupra nivelului de cultură generală al bibliotecarului şi asupra necesităţii unei specializări pe un anumit domeniu al cunoaşterii. Într-adevăr, stăpânirea unei discipline este necesară atunci când se pune problema legitimităţii bibliotecarului în materie de constituire a colecţiilor. Dezbaterile referitoare la această problemă revin: la origine bibliotecarul era un erudit, apoi Şcoala cartelor a format specialişti în scriere şi limbi vechi, capabili să studieze colecţiile conservate. Apoi, profesia s-a construit punând înainte de toate stăpânirea unei anumite tehnicităţi în raport cu deţinerea unei bune culturi generale, dar problema cunoştinţelor personale în diferite discipline universitare a fost pusă foarte repede şi în special în ceea ce-i priveşte pe conservatori.

Paule Salvan, prima directoare a ENSB, ridica această problemă încă din 1963: *„În Franţa, ca şi în celelalte ţări, aceeaşi problemă se pune: asigurarea, în acelaşi timp, pentru responsabilii marilor biblioteci de studiu şi de cercetare a unei bune formări profesionale şi cunoştinţe ştiinţifice indispensabile gestionării şi exploatării fondurilor specializate."*[44] De unde s-a ajuns la concluzia conform căreia era necesară organizarea concursurilor pentru posturile de conservator, înaintea celor de non-latinişti. Pierre Botineau, în cadrul unui raport din 1995, de evaluare al diplomei de conservator de bibliotecă, spunea că: *„Este deci indispensabil să se angajeze personal care să corespundă nevoilor şi caracterului specific al diverselor bibliotecii, şi alături de absolvenţii Enssib să fie angajaţi literaţi, jurişti, economişti."*[45] El sugera modificarea probelor de concurs iar admiterea să se facă pe bază de dosar. Situaţia, însă, nu a evoluat deloc din acest punct de vedere; raportul anual din 2004, al Inspecţiei generale a bibliotecilor, deplânge faptul că la Enssib nu există studenţi cu „aptitudini ştiinţifice", şi nici juridice şi economice. Aceleaşi regrete se regăsesc în mod frecvent în rapoartele juriilor/comisiilor. Pentru a remedia oarecum această problemă, Enssib propune, începând cu 2001, oferte de stagii în vederea formării continue. Apariţia acestor noutăţi în ceea ce priveşte formarea pare să fie dovada că această problemă a cunoştinţelor interdisciplinare reprezintă astăzi o miză reală pentru bibliotecari.

Dar, într-adevăr, problema nu este simplă. Atunci când s-a încercat instaurarea unor regulamente conform cărora angajarea să se facă pe baza unui concurs de cunoştinţe de cultură generală, şi apoi după angajare, să se organizeze un curs de formare profesională, a fost criticată vehement de către asociaţiile de bibliotecari. Aceasta, însă, nu încheie dezbaterile, necesitatea unei duble competenţe, tehnice şi profesionale, pe de o parte, şi disciplinară, pe de altă parte, rămâne.

Responsabilitatea bibliotecarului în raport cu colecţiile, în speţă cu conţinuturile, este astăzi recunoscută ca un element important al profesiei sale. Totuşi, timpul dedicat acestor activităţi de către bibliotecari, în special de către cei care au funcţii de conducere, tinde să se diminueze, în folosul activităţilor administrative.

Managementul, o nouă identitate sau o deprofesionalizare?

Sarcinile legate de managementul bibliotecilor au căpătat o importanţă din ce în ce mai mare în cursul ultimilor 30 de ani; după ce a fost denumit animator şi apoi inginer, bibliotecarul foloseşte totuşi pentru a se descrie termenul de manager.[46] Această evoluţie s-a datorat mai multor factori: creşterea bugetelor şi a numărului de angajaţi dar şi modificările cadrului juridic în sensul creşterii complexităţii lui (gestionarea noilor drepturi de autor, aplicarea normelor de securitate pentru clădiri şi pentru public etc.). Procesul de descentralizare, care a conferit mai multă putere comunităţilor locale de care depind bibliotecile municipale şi departamentale, şi creşterea autonomiei universităţilor i-au apropiat pe bibliotecari de forurile lor tutelare. Aceste schimbări i-au făcut să se implice în politicile de dezvoltare a lecturii publice sau ale documentării universitare: *„Teritorială sau universitară, o bibliotecă aparţine unei comunităţi publice. Ea trebuie să stabilească în sânul colectivităţii sau în afara ei, colaborări şi parteneriate."*[47]

Legile din 1980 referitoare la descentralizare au făcut ca bibliotecile de împrumut, aflate din 1986 sub tutela Departamentelor, să deservească o bună parte dintr-o colectivitate teritorială. Această apropiere a instanţelor de decizie politică va transforma responsabilii acestor biblioteci în şefi de servicii teritoriale cărora le incumbă, înainte de toate, sarcini de administrare a persoanelor şi a mijloacelor. Un fenomen similar a fost observat şi în mediul bibliotecilor universitare, chiar dacă acestea depind întotdeauna de stat. Legea Edgar Faure din 1968[48] a acordat o oarecare autonomie universităţilor. Decretul din 1970[49] va anexa în mod direct bibliotecile universităţilor. Această autonomie va fi consolidată/mărită prin legea din 1984[50], urmată de decretul din 1985[51] prin care au fost create serviciile comune de documentare. Procesul de descentralizare a antrenat o multiplicare a sarcinilor administrative pentru responsabilii serviciilor comune de documentare precum şi pentru colegii lor care se ocupă de serviciile cu publicul.

Noile îndatoriri nu-i interesează în mod deosebit pe bibliotecari. O anchetă realizată în rândul responsabililor bibliotecilor municipale din departamentul Essone, în 1995, arată că printre activităţile considerate cele mai dificile[52] sunt cele legate de gestionarea problemelor administrative şi de personal, în timp ce sarcinile cele mai uşoare sunt considerate cele legate de activitatea cu publicul şi de colecţii. Dezinteresul manifestat faţă de funcţiile de conducere este de altfel subliniat în mod repetat de către autorităţile administraţiei centrale şi de către Inspecţia generală, care deplâng numărul mic de candidaţi prezenţi la concursurile pentru ocuparea funcţiilor de conducere în biblioteci. Totuşi, aptitudinile de manager vor ocupa pe viitor primul loc în ceea ce priveşte aşteptările faţă de bibliotecari, în sensul cel mai larg al ter-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

menului. Este exact ceea ce a reieşit dintr-o dezbatere din 2002 intitulată „Manageri, cercetători, ingineri: ce aşteaptă comunităţile locale de la conservatorii bibliotecilor?". Din recenzia acestui jurnal reiese că Noelle Drognat-Landré insista asupra noului consens: *„Concluziile acestui atelier sunt: pentru comunitatea locală conservatorul de bibliotecă este înainte de toate un manager."*[53]

Importanţa pe care au căpătat-o aceste funcţii manageriale, în cursul ultimilor ani, este de netăgăduit: crearea asociaţiilor directorilor de biblioteci este un indicator în acest sens.[54] Aceste asociaţii vor încetăţeni o „nouă" identitate plasată sub semnul gestiunii. Se va remarca faptul că numărul cursurilor dedicate domeniului managementului va creşte în cadrul procesului de formare. Enssib, de exemplu, are în programa sa de învăţământ referitoare la politicile publice şi cursuri dedicate managementul serviciilor şi al gestiunii bugetului şi resurselor umane. De asemenea, activităţile legate de management ocupă un loc important în referenţialele meseriilor în vigoare. Referenţialul CNFPT „Directorul de bibliotecă" menţionează şapte activităţi care fac referiri, aproape toate, la management: „Ajutor în luarea deciziei", „Definiţia unei strategii a serviciului", „Elaborarea orientărilor financiare şi a cererilor bugetare", „Pilotajul echipelor şi comunicarea", „Evaluarea şi comunicarea serviciilor". Singurele activităţi care par să corespundă misiunilor tradiţionale ale bibliotecarului sunt: „Definirea şi coordonarea orientărilor documentare" sau „Contribuţia la cercetare şi formare". „Bibliofil" identifică patru activităţi principale, caracteristice directorului de bibliotecă, din care trei se referă în mod special la management: „Pilotajul şi încadrarea bibliotecii", „Evaluarea şi conduita schimbării", „Comunicarea externă şi valorificarea"; cea de-a patra, „Formarea ştiinţifică", este legată mai mult de activităţile specifice de bibliotecă.

Directorii nu sunt singurii influenţaţi de management: Referenţialul „Bibliotecarul" menţionează, printre activităţile principale ale acestuia, „Formarea unei echipe" şi „Participarea la sistemul de evaluare". În „Bibliofil" sunt întotdeauna evocate şi fişele de tipul „Directorul de departament", „Responsabilul documentar" şi „Responsabilul unei echipe", cel puţin una dintre ele referindu-se la termenul de management. Aşadar, viitorul profesiei de bibliotecar rezidă într-o întoarcere la meseria tradiţională – reînnoirea interesului pentru colecţii şi conţinuturi pare să confirme acest lucru, şi implicit la construirea unei legături între public şi cunoaştere/ştiinţă.

Note:

39. CNFPT Champagne-Ardenne, *Polul lecturii publice şi al reţelelor documentare, Referenţialele „Bibliotecarul" şi „Directorul de bibliotecă sau de centru de documentare"*, 2002. Aceste două documente includ referenţialele activităţilor, competenţelor şi ale formării.

40. Jean-Pierre Sakoun, reprezentantul editurilor Bibliopolis în dezbaterea „Bibliotecile viitorului" organizată la 20 martie la Salonul cărţii, Paris, citat în recenzia lui Marion Loire şi Sylvie Martin, *BBF*, 2000, nº 4, p. 115.

41. Jean-Pierre Sakoun, în cadrul aceleiaşi dezbateri „Bibliotecile viitorului", *op. cit.*

42. BnF nu este cu siguranţă bibliotecă cu experienţă în acest domeniu. Cf. Bibliotecii electronice a BM din Lisieux care există începând cu 1996.

43. Christelle Di Pietro, Bertrand Calenge, „Ghişeul cunoaşterii: să răspundă la întrebările referitoare la conţinuturi", *BBF*, 2005, nº 4, p. 38.

44. Paule Salvan, „Reforma formării profesionale", *BBF*, nº 6, *op. cit.*, p. 243.

45. Pierre Botineau, *Diploma conservatorului de bibliotecă, evaluarea programei*, mai 1995, p. 25.

46. Domique Arot, „Care sunt acţiunile în vederea formării profesionale în biblioteci?", Média Lille, decembrie 2005, p. 11.

47. Recenzie la lucrările Consiliului de Perfecţionare pentru Diploma de conservator de bibliotecă (DCB), creată în cadrul Enssib, apărută în raportul anual pe 2001 al Inspecţiei Generale a Bibliotecilor, p. 56.

48. Legea nº 68-798 din 12 noiembrie 1968.

49. Decretul nº 70-1267 din 23 decembrie 1970.

50. Legea nº 84-52 din 26 ianuarie 1984.

51. Decretul nº 85-694 din 4 iulie 1985, *op. cit.*

52. *„Interogaţi în ce mod îşi repartizează timpul de lucru, 41% din cei intervievaţi au considerat că gestionarea problemelor administrative este sarcina lor cea mai grea; 21% au menţionat serviciul public, 17% comunicarea internă şi reuniunile de serviciu"* – Claude Khiareddine, „Reprezentările meseriei şi evoluţia practicilor în cadrul bibliotecilor municipale din Esson", *BBF*, 1996, nº 6, p. 18.

53. Noelle Drognat-Landré, recenzie a materialului „Manageri, cercetători, ingineri: ce aşteaptă colectivitatea de la conservatorii bibliotecilor?", *BBF*, 2003, nº 3, p. 94.

54. Asociaţia directorilor bibliotecilor universitare a fost creată în 1974, Asociaţia directorilor bibliotecilor de împrumut, în 1987, Asociaţia directorilor bibliotecilor departamentale de împrumut, în 1987, iar Asociaţia directorilor bibliotecilor din marile oraşe în 2002.

Din *Regards sur un demi-siècle. Cinquantenaire du Bulletin des bibliothèques de France/2006*, pp. 135-155

Traducere de Cornelia RADU

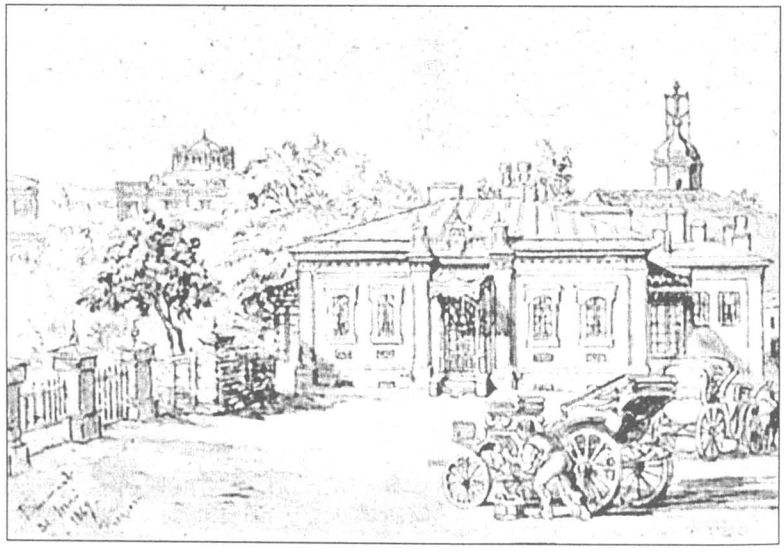

Casă în Bucureşti, la 1869. **Acuarelă de Preziosi**

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Ştiri NAPLE

În pagina de editorial a buletinului informativ al NAPLE (National Authorities on Public Libraries in Europe)/toamna 2008, Maria Antonia Carrato Mena, şef al subcomisiei pentru coordonare în biblioteci şi ministru al Culturii în Spania, adresează mulţumiri tuturor celor care şi-au împărtăşit din experienţa privitoare la tema acestui număr: educarea prin cunoaştere şi modalităţi de accesare a informaţiei pe scară largă.

Pentru început, Jens Thorhauge, directorul Agenţiei daneze pentru biblioteci şi mass-media, adresează tuturor membrilor NAPLE invitaţia de a se alătura unui amplu proiect european de constituire şi dezvoltare a unei baze de date comune.

Astfel, autorii articolelor tratează probleme specifice ţărilor lor:

– Dr. Eva Marvanová, de la Biblioteca Naţională a Cehiei, se referă la politica privind informaţia şi comunicarea, precum şi programul de dezvoltare a bibliotecilor (proiecte, strategii, organizaţii şi instituţii de cultură) la nivel naţional.

– Krõõt Kaljusto-Munck, director adjunct al Bibliotecii Publice din Tartu, Estonia, descrie structura instituţiei pe care o reprezintă şi rolul acesteia în contextul cultural eston.

– Leif Andersen, senior consultant la Agenţia daneză pentru biblioteci şi mass-media, se referă la portalul *Europeana* (conţinut, criterii de selectare a materialelor, direcţii de dezvoltare, parteneri).

– Barbro Wigell-Ryynänen, consilier pe probleme de biblioteci în Ministerul Educaţiei din Finlanda, menţionează unele programe guvernamentale şi strategii naţionale pe termen lung, aplicate sau aflate încă în faza de proiect pentru asigurarea accesului larg la informaţie al tuturor membrilor societăţii finlandeze, precum şi importanţa cooperării cu bibliotecile şcolare în acest sens.

– Norma McDermott, director al Consiliului Bibliotecilor din Irlanda, anunţă lansarea unui nou site conţinând informaţii despre dezvoltarea sediilor bibliotecilor în ultimii ani, astfel încât acestea să răspundă cât mai bine cerinţelor utilizatorilor.

– Ramunë Petuchovaitë, consultant în Ministerul Culturii din Lituania, explică modul de organizare şi funcţionare a Bibliotecii Publice Municipale din Klaipeda, în sensul facilitării accesului la informaţie, ca şi susţinerea acestui obiectiv prin programe şi proiecte naţionale şi regionale, unele finanţate de către Guvern.

– Norma Verheijen, de la Asociaţia bibliotecilor publice din Olanda, subliniază necesitatea educării informatice a cetăţenilor, care a condus la iniţierea unei reţele naţionale pentru organizare mediatică – idee acceptată anul trecut de Guvern şi susţinută financiar de biblioteci, instituţii media, culturale şi educaţionale publice.

– Arne Gundersen, consilier la Autoritatea Naţională a Arhivelor, Bibliotecilor şi Muzeelor din Norvegia, se referă la dezvoltarea politicii naţionale de implementare a tehnologiei informaţionale, prin furnizori, organisme consultative, ONG-uri.

– Armando Correia prezintă Biblioteca municipală din Almada (Portugalia): context, servicii, certificare ECDL.

– Elaine Fulton, director al Consiliului Scoţian al Bibliotecilor şi Informării (SLIC), se referă la proiecte şi soluţii practice privind diminuarea deficitului de informaţie, uneori neconştientizat, care poate duce la marginalizarea individului în cadrul propriei societăţi (neştiind unde şi cum să caute informaţia de care are nevoie), precum şi rolul bibliotecilor în acest sens.

– Brenda Karun, coordonator zonal al Bibliotecii Naţionale din Slovenia, şi Tatjana Likar, consilier pe probleme de bibliotecă din cadrul Ministerului Culturii, pornesc de la realitatea faptului că bibliotecile publice din ţară devin centre de cultură şi informare (mai ales online), lărgindu-şi astfel rolul social. Autoarele analizează destul de amănunţit situaţia Sloveniei (în procente, date şi realizări concrete).

Aceeaşi analiză o oferă pentru Spania Maria Antonia Carrato Mena – şef al subcomisiei pentru coordonare în biblioteci şi ministru al Culturii în Spania, Peter Wille – director Bibliomedia în Elveţia, ca şi Natasha Innocent şi Chris Fardon, de la Consiliul Britanic al Muzeelor, Bibliotecilor şi Arhivelor.

Iniţiativa *i2010*

i2010 reprezintă o iniţiativă strategică ce reuneşte toate politicile europene, toate iniţiativele şi acţiunile menite să impulsioneze dezvoltarea şi folosirea tehnologiilor digitale în viaţa de fiecare zi a oamenilor. Aceste tehnologii au o contribuţie majoră în dezvoltarea economică, crearea locurilor de muncă şi creşterea calităţii vieţii, în general.

În anul 2005, Comisia Europeană a lansat un nou cadru politic ce cuprindea toate aspectele legate de sectorul informaţiei, comunicării şi audiovizualului. Ideea era reunirea tuturor iniţiativelor individuale într-o strategie unitară, coerentă. Aceasta s-a numit *i2010 – O societate informaţională europeană, destinată creşterii economice şi ocupării forţei de muncă*.

Scopurile principale erau:

• Crearea unei pieţe unice şi competitive pentru societatea informaţională, care se adresează unui număr de peste 500 de milioane de utilizatori

• Creşterea investiţiilor în cercetarea privind TIC (tehnologiile informaţiei şi comunicării) cu 80%, plecând de la constatarea că domeniul informatic reprezintă o componentă de bază a economiei

• Promovarea unei societăţi informaţionale, dezvoltarea serviciilor publice şi creşterea calităţii vieţii.

Pentru atingerea obiectivelor, li s-a cerut tuturor statelor europene, dar şi celor în curs de aderare la vremea aceea, să-şi definească priorităţile naţionale.

De atunci, lucrurile au evoluat în permanenţă cu mare repeziciune. Un moment important a fost adoptarea de către Consiliul European de la Sevilla (iunie 2002) a Planului de acţiune *eEurope 2005 – O Societate informaţională pentru toţi* (http://europa.eu.int/information_society/eeurope/2005/all_about/action_plan/index_en.htm)

Se apreciază că, în anii '90, contribuţia sectorului TIC la economia UE s-a dublat, crescând de la 4% la 8% din PIB (mai mic, totuşi, decât 10% în SUA). De asemenea, documentele europene atribuie sectorului TIC 40% din creşterea de productivitate (totuşi sub cei 60% din SUA) şi 25% din creşterea PIB.

Atingerea termenului-limită al Planului de acţiune al

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

strategiei *eEurope 2005* coincide cu momentul de revizuire a Strategiei de la Lisabona, care urmărea ca Europa să ajungă în 2010 cea mai dinamică şi competitivă economie bazată pe cunoaştere. Strategia revizuită (http://europa.eu.int/grow-thandjobs/) pune accent pe creşterea economică şi pe folosirea forţei de muncă.

Pornind de la strategia revizuită şi de la constatarea că, în Europa, societatea informaţională a trecut la utilizarea tehnologiei pe scară largă, datorită progreselor tehnologiei şi apariţiei unor noi factori economici, CE a lansat *i2010*, o strategie pe cinci ani menită să conducă la dezvoltarea economiei digitale. Vivian Reding, promotoarea acestei iniţiative, responsabil CE cu educaţia, cultura, tineretul, media şi sportul în perioada 1999-2004, în prezent – responsabil european cu societatea informaţională şi media, afirma că: *„Tehnologiile informatice şi de comunicaţii reprezintă temelia unei economii moderne, o sursă a inovării şi un sector economic a cărui importanţă e în creştere."*

Programul Comunitar *Învăţarea de-a lungul întregii vieţi*

Noul Program Comunitar pentru *Învăţarea de-a lungul întregii vieţi/Lifelong Learning Programme* (LLP) se bazează pe dobândirea continuă şi permanentă de cunoştinţe, atât în scopuri profesionale, cât şi personale. Ca atare, acesta nu numai că îmbunătăţeşte incluziunea socială, calitatea de cetăţean activ şi dezvoltarea personală, dar creşte şi competitivitatea, precum şi posibilităţile de ocupare a locurilor de muncă. Termenul recunoaşte faptul că procesul de învăţare nu se limitează doar la copilărie sau la şcoală, ci durează, în anumite situaţii, pe tot parcursul vieţii. În ultimii cincizeci de ani, dezvoltarea constantă a ştiinţei şi tehnologiei a avut un efect puternic asupra stilurilor şi nevoilor de învăţare.

Acest proces poate fi considerat cel mai bine ca fiind, în mare măsură, politica de răspuns a guvernelor occidentale la problemele unei lumi aflate în continuă schimbare. Toate aceste modificări au condus la conştientizarea faptului că educaţia tradiţională formală, dobândită mai ales în prima parte a vieţii, nu mai poate susţine un individ în întreaga sa existenţă ulterioară.

În România, aplicarea practică a Programului LLP se desfăşoară structurat pe mai multe etape, cuprinzând mai multe componente – aşa cum reiese din informaţia prezentată de Ministerul Educaţiei şi Cercetării, pe site-ul oficial http://www.edu.ro/index.php/articles/c787/:

*„Noul Program Comunitar pentru **Învăţarea de-a lungul întregii vieţi – Lifelong Learning Programme (LLP)** continuă fostele programe SOCRATES şi LEONARDO DA VINCI. Perioada de desfăşurare a programului este 2007-2013, iar bugetul total va fi de 6.970 milioane de euro. Programul a fost aprobat de Parlamentul European pe 15 noiembrie 2006 şi a fost publicat în Monitorul Oficial al Uniunii Europene pe 24 noiembrie. Acesta a intrat în vigoare la data de 14 decembrie 2006.*

*LLP îşi propune să întărească schimburile, cooperarea şi mobilitatea între sistemele de educaţie şi formare profesională din UE. Obiectivul acestui program comunitar este de a contribui, prin promovarea învăţării pe tot parcursul vieţii, la dezvoltarea Uniunii Europene ca societate avansată pe bazată pe cunoaştere, cu creştere economică durabilă, cu mai multe locuri de muncă şi cu o mai mare coeziune socială. Din punct de vedere al obiectivelor cantitative, LLP îşi propune următoarele **ţinte** cantitative: 3.000.000 elevi participanţi în proiecte Comenius în perioada 2007-2013; 3.000.000 studenţi Erasmus până în 2012; 80.000 plasamente (elevi, muncitori, tineri absolvenţi) Leonardo da Vinci pe an până în 2013; 7.000 mobilităţi/an în programul de educaţie a adulţilor Grundtvig până în 2013. Programele **ERASMUS**, destinat învăţământului superior (mobilităţi academice de studiu) şi **LEONARDO**, destinat formării profesionale (plasamente în întreprinderi/formarea profesională), îşi păstrează denumirea şi devin programe sectoriale ale LLP, care include şi programul eLearning, iniţiativa Europass şi alte acţiuni în domeniul educaţiei şi formării profesionale. Programul Erasmus Mundus va fi încorporat în Programul Integrat începând din 2009. **Componentele** programului LLP sunt următoarele:*

Patru programe sectoriale:

***COMENIUS: Învăţământ preuniversitar:** formare continuă pentru personalul didactic din învăţământul preuniversitar; asistenţi COMENIUS (viitoare cadre didactice din orice domeniu); proiecte de parteneriat şcolar. **ERASMUS: Învăţământ superior:** mobilităţi studenţeşti (de studii); mobilităţi cadre didactice (de predare); programe intensive; cursuri intensive de limbă străină (EILC).*

***LEONARDO DA VINCI: Formare profesională:** mobilităţi studenţeşti (plasamente); mobilităţi cadre didactice (de formare).*

***GRUNDTVIG: Educaţia adulţilor:** formare continuă a personalului implicat în educaţia adulţilor; parteneriate pentru învăţare.*

***Program transversal:** dezvoltarea politicilor în domeniul educaţiei şi formării profesionale (inclusiv portofoliul EUROPASS); învăţarea limbilor străine; utilizarea noilor tehnologii ale informaţiei şi comunicării în educaţie; diseminare şi valorizare.*

Tot în cadrul LLP a fost inclus şi programul Jean Monnet menit să susţină activităţi legate de integrarea europeană şi de instituţiile şi organizaţiile europene în domeniul educaţiei şi formării.

***Programul Jean Monnet:** acţiunea Jean Monnet; sprijinirea unor instituţii europene; sprijinirea unor asociaţii europene."*

*

Iniţiativa *i2010* şi Programul Comunitar *Învăţarea de-a lungul întregii vieţi* constituie, de altfel, teme importante pe agenda Conferinţei Internaţionale *O politică de bibliotecă pentru Europa*, care va avea loc la Viena, în zilele de 7-9 mai 2009. (n.tr.)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Biblioteca Publică şi criza!

Sergiu GĂBUREAC
gsm_as@yahoo.com

Trăim vremuri tot mai agresive. O agresivitate promovată, premeditat sau nu, pe toate canalele. De cele mai multe ori fără nici un rost, întrucât nu sunt oferite, aşa cum ar fi normal, soluţiile de rezolvare a diverselor crize care apar dimineaţa, la prânz şi seara. Ne aflăm în plin Kafka, în care toţi fac promisiuni şi nimeni nu se ţine de cuvânt.

Bietul cetăţean se află într-o continuă spaimă faţă de ceea ce se întâmplă şi nu mai înţelege nimic. Informaţiile ajung la el distorsionat, în funcţie de oră şi din ce parte vin. Deşi există o instituţie neutră prin care se asigură, *gratuit*, accesul la informaţii (despre guvern, parlament, primării, consilii locale sau judeţene, tot felul de instituţii ale statului sau ale comunităţii locale, firme de tot felul etc.), ea nu este utilizată de mulţi semeni. Din varii motive.

Cei mai mulţi nu ştiu sau nu vor să afle că ***biblioteca publică românească***, căci despre ea este vorba, a revenit tot mai mult la misiunea iniţială, cea de asigurare a accesului la informaţie, cercetare şi documentare pentru uşurarea existenţei membrilor comunităţii. Sunt numeroase situaţiile în care la simpla întrebare: *Ce este biblioteca publică?*, primim răspunsuri ca pe timpurile de douăzeci de ani apuse: *Un loc de petrecere a timpului liber!* sau *Locul de unde poţi împrumuta romane, poezii*... literatură beletristică.

Reducerea bibliotecii publice doar la componenta beletristică (*fiction* sau *sf*), mai ales sub aspectul de *petrecere a timpului liber* şi nu ca obiect al cercetării şi documentării pentru elevi, cum este în realitate, înseamnă o totală necunoaştere a misiunii unei asemenea instituţii. O astfel de imagine a fost promovată, obsesiv, decenii întregi de regimul totalitar tocmai pentru a trimite *biblioteca publică* în derizoriu şi a-i diminua importanţa în formarea cetăţenilor. Atitudine continuată şi în prezent de multe autorităţi locale, cărora le e frică de ce poate face biblioteca publică pentru trezirea conştiinţelor membrilor comunităţii. Mai bine cu un cârnat şi cu o bere... ce trebuie să ştie ei?!

Abia când începi să frecventezi o *bibliotecă publică* constaţi ce mult s-a schimbat rolul acestei instituţii în viaţa comunităţii. Abia atunci îţi dai seama că aici oricine poate obţine uşor un răspuns concret la orice întrebare sau problemă pe care o are. Fie de ordin social, economic, politic, fie de ordin cultural, sportiv... Fie despre comunitatea în care trăieşte, fie despre România, Uniunea Europeană, Terra. Că îţi poate îmbunătăţi propria viaţă! Că nu întâmplător există *biblioteca publică*!

După revoluţia est-europeană, câteva consilii locale de tip judeţean, municipal sau orăşenesc (preşedinţi, primari, consilieri) au conştientizat misiunea *bibliotecii publice*. Şi-au asumat din plin responsabilitatea asigurării,

Sediul central al Bibliotecii Judeţene „Dinicu Golescu" Argeş

în condiţii europene, a accesului la informare şi documentare prin singura instituţie de utilitate publică, abilitată oficial în acest sens. În acest context, *Biblioteca Metropolitană Bucureşti* a reuşit, în ultimii patru ani, printr-un efort managerial, fizic, intelectual şi financiar deloc de neglijat, susţinut continuu de autorităţile locale, modernizarea, precum şi introducerea tehnologiilor *IT* în toate filialele sale. Acum se implementează sistemul de operare *ALEPH*, care va da noi dimensiuni activităţii de zi cu zi a celei mai mari biblioteci publice a României.

De ce este necesară *biblioteca publică*? Un exemplu: *Agenţia de turism XLMNB* îşi face propria publicitate, pe când *biblioteca publică* asigură accesul la informaţie despre *toate* agenţiile de turism din acea localitate, judeţ, ţară... Toate celelalte forme de diseminarea a informaţiei, practicate în cadrul comunităţii, au diverse scopuri comerciale sau de manipulare, funcţie de grupul de interese din spatele afacerii. Nu este nimic rău în aceste demersuri şi sunt absolut normale într-o societate democratică.

Exemplele pot continua cu miile, în orice domeniu, avantajele fiind net în favoarea *bibliotecii publice*, o instituţie a prezentului şi viitorului, una dintre *mâinile drepte* ale primarului în materie de civilizare şi informare a comunităţii. Nu-i de mirare de ce statele din *nucleul dur* al Uniunii Europene au un sistem de *biblioteci publice* atât de bine dezvoltat pe baza tehnologiilor de ultimă generaţie în locaţii ultramoderne. Nu-i de mirare de ce cetăţenii acestor ţări se adresează, în primul rând, *bibliotecii publice* în momentul în care au de rezolvat o problemă de ordin per-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

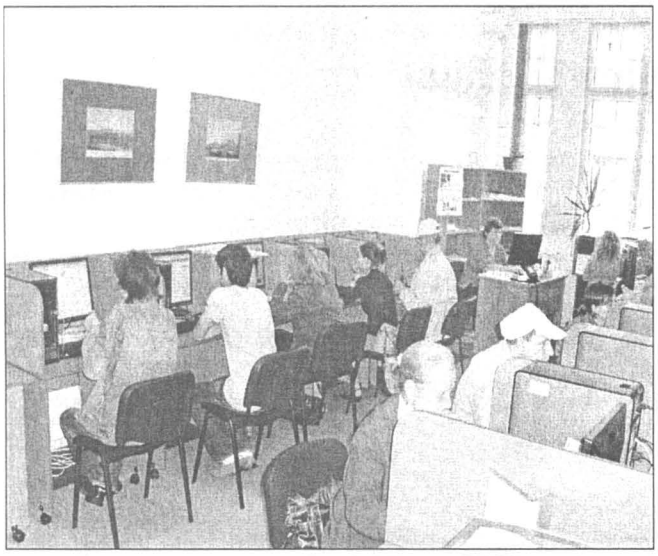

***Biblionetul* de la Sediul central al Bibliotecii Metropolitane Bucureşti**

sonal de orice natură: administrație publică, sănătate, învățământ, petrecerea concediului, diverse achiziții, informații despre… sau despre...

Atâta timp cât primarul şi consilierii săi nu conştientizează că *biblioteca publică* este prima şi, de multe ori, singura instituție publică de informare a cetățenilor, lucrurile nu au cum evolua în acea comunitate. *Biblioteca publică* este o instituție civilizatoare prin însăşi natura ei, care împreună cu ceilalți factori civilizatori (*biserica*, *şcoala*, *medicul de familie*, *polițistul comunitar*, *inginerul agronom*, *medicul veterinar*…) asigură cadrul general al evoluției comunității. Nu ai un primar bun şi consilieri, care să fie cu adevărat sfătuitori, nu ai preot, educatori, învățători, profesori, bibliotecari, medici, polițişti, agronomi… profesionişti în adevăratul sens al cuvântului, nu există nicio şansă pentru acea comunitate de a evolua. Aceste *vip*-uri locale sunt extrem de importante pentru viața comunității locale, la care se adaugă factorii de ordin comercial, economic, financiar, industrial, agricol… pe care autoritățile locale îi pot controla prin legislația existentă.

Iată explicația simplă a diferențelor tot mai accentuate între diverse comunități locale româneşti!

Aici, la *biblioteca publică*, poți obține informații despre orice. Ai acces la toate documentele aflate pe diverse tipuri de suport (hârtie sau electronic). Asigurarea accesului la *lumea virtuală* nu mai constituie o noutate chiar şi pentru multe biblioteci publice din comunități rurale de oameni gospodari şi inteligenți. Ea deschide orizonturi nelimitate de informare, formare şi comunicare interumană.

Biblioteca publică este, nu numai în condiții de criză, o formă de protecție socială tot mai vizibilă. Totul e să înțelegi şi să vrei să utilizezi numeroasele servicii asigurate, gratuit, prin această instituție de utilitate publică.

La noi este, încă, greu drumul spre informarea corectă. De aceea manipulatorii de profesie reuşesc să pună presiuni uriaşe pe creierele *uşor mobilate* ale multor semeni de-ai noştri, urmarea firească a nefuncționării la parametrii normali a instituțiilor civilizatoare ale comunității în ultimii 60 de ani! De aici tot felul de necazuri, pe care ni le-am provocat singuri! Cu bună ştiință sau din prostie!?! Nu *agenturili*, cum bat unii, cu nonşalanță, câmpurile patriei, ne fac să involuăm în multe locuri!

Simpla trecere a pragului unei *biblioteci publice de tip european* rezolvă, în marea majoritate, orice problemă. Persoana în formare sau reconversie profesională (elev, student, şomer…) va găsi materialul necesar documentării sau cercetării pentru obținerea de bune rezultate în plan şcolar, profesional, va găsi idei de afaceri, de reintegrare socială, oferte de muncă... Cei dornici de un concediu plăcut, la costuri potrivite buzunarului lor, pot accesa ofertele a mii de firme de profil. Alții cu probleme de sănătate şi le pot rezolva, de multe ori, tot prin accesarea informațiilor şi a suporturilor de informare deținute de *biblioteca publică*. Se pot face programări, rezervări, se pot obține *on-line* formulare, autorizații fără a te mai deplasa şi a sta la cozi. Se poate comunica la distanță *on-line*…

Câte nu se pot rezolva prin *biblioteca publică*!?! Totul este să conştientizezi că există, că-ți poate schimba viața!

În condiții de criză sau de normalitate, *biblioteca publică* te aşteaptă!

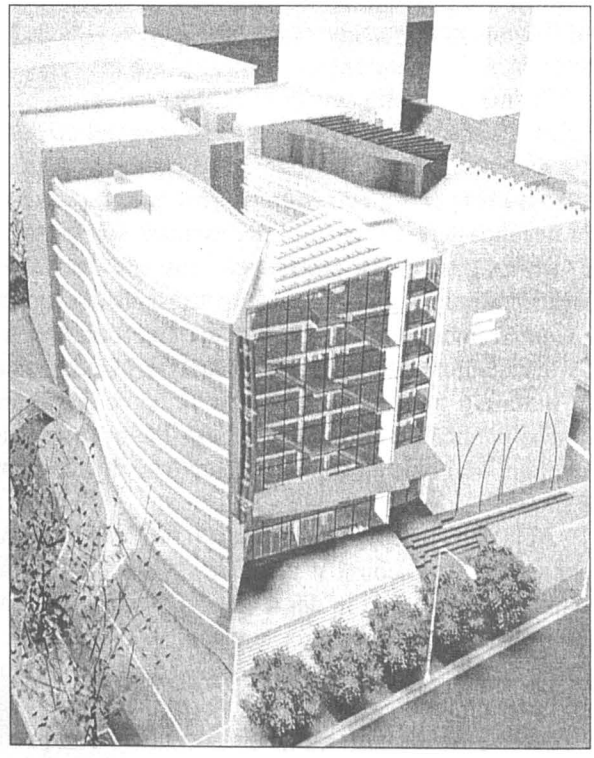

Sediul central al Bibliotecii Publice din Brno

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Formarea utilizatorilor de informaţii

Ştefania-Roxana PLĂIAŞU

În prezent, putem vorbi de o regândire a conceptului de sistem de informare şi documentare. Schimbările ce apar şi la nivelul structurilor info-documentare, graţie „exploziei" reţelelor electronice, pun în dificultate utilizatorii care nu stăpânesc noile tehnologii de informare. Se poate afirma că este aproape banal să observăm că, după apariţia revoluţiilor industriale şi tehnologice, ne aflăm în plină revoluţie informaţională. Trebuie precizat că mileniul trei coincide cu era informaţională. Se constată că producţia de informaţii se dezvoltă tot mai alert în toate domeniile, astfel că trăim într-un ocean de informaţii. Pe bună dreptate, ne confruntăm cu cantităţi impresionante de informaţii noi ce apar zilnic din toate părţile, fără putinţa de a le stăpâni în totalitate.

Pentru o mai bună formare a utilizatorilor săi, bibliotecarii trebuie să se raporteze la aceştia, la nevoile şi practicile lor de informare. Specialiştii în informare sunt persoanele vizate să-şi orienteze utilizatorii să găsească resurse pertinente, necesare pentru cercetările lor. De asemenea, se observă că durata de viaţă a informaţiei se reduce fără încetare. Spre exemplu, pentru domeniile ştiinţifice, jumătate din informaţiile care astăzi sunt actuale, vor fi lipsite de relevanţă peste zece ani. Este cert că în istoria umanităţii nu s-a cunoscut un aşa ritm de reînnoire a informaţiilor. Totuşi, în condiţiile accelerării producţiei de informaţii şi de reducerea continuă a duratei lor de viaţă, posibilitatea de a intra cu astfel de informaţii se diversifică. După cum se ştie, există multiple sisteme de transmitere a informaţiilor prin intermediul reţelelor electronice care sunt din ce în ce mai rapide şi mai eficiente. Dacă se întâmplă anumite lucruri într-un colţ al lumii, este posibil să luăm cunoştinţă de acel eveniment în câteva ore sau chiar minute cu ajutorul noilor reţele de informare. Se întâmplă ca informaţia să fie adesea difuzată fără o amplă verificare din partea specialiştilor. Este evident că sistemele actuale de informare dau mult prea uşor iluzia eficacităţii în demersul documentar. Cu siguranţă, este suficient să introducem, prin intermediul tastaturii, anumite cuvinte-cheie şi calculatorul să ne răspundă întotdeauna, fără a ne pune întrebări, oferindu-ne rezultate care nu sunt neapărat pertinente sau exhaustive. Este nevoie ca utilizatorii să aibă o reprezentare corectă a ceea ce numim „spaţiu informaţional" pentru a obţine rezultate satisfăcătoare.

Se poate constata că nu există capacitatea înnăscută a utilizatorului de a repera şi de a exploata informaţia necesară. Utilizatorul nu poate, fără o educare în prealabil, venită din partea structurilor info-documentare, să-şi caute şi să-şi găsească acele surse de informare de care are nevoie. Pentru o căutare eficientă, acesta trebuie să dispună de acele competenţe pe care trebuie să le capete cu ajutorul specialiştilor în informare, dar şi al instituţiilor de învăţământ.

Este absolut necesar ca activitatea de formare a utilizatorilor să se realizeze începând cu vârstele cele mai fragede şi terminând cu studenţii sau cu acele persoane care încă mai au nevoie de sprijinul specialistului în informare. A pune problema unei formări moderne, în ton cu noul mileniu, înseamnă că şi utilizatorul trebuie să contribuie la propria educaţie. El trebuie să frecventeze, de-a lungul timpului, următoarele structuri documentare:

- Copil fiind, el va fi îndrumat să intre în contact cu biblioteca pentru copii.
- Odată cu creşterea în vârstă (clasele primare, clasele gimnaziale, liceul), el va avea acces la informaţie cu ajutorul bibliotecilor şcolare, bibliotecilor publice şi cu sprijinul anumitor centre documentare.
- Statutul de student îi conferă anumite privilegii, în sensul că poate frecventa atât biblioteca de facultate, cât şi Biblioteca Centrală Universitară.
- De asemenea, vârsta de 18 ani îi oferă posiblitatea să consulte documente în cadrul Bibliotecii Naţionale a României.

Utilizatorii se bucură de o serie de privilegii prin faptul că li se creează condiţii de informare şi documentare încă din anii copilăriei. În aceste structuri info-documentare, utilizatorii au şansa să consulte baze de date sau bănci de date (pe CD-ROM sau prin reţele electronice) pe care nu le-ar putea găsi în calculatorul personal. Aceste baze de date şi bănci de date pot conţine informaţii importante pentru pregătirea lor profesională ulterioară.

Bibliotecarii consideră, după mult timp, că formarea utilizatorilor face parte din misiunile lor.

Chiar din anul 1876, Otis Hall Robinson, specialist la Biblioteca Universităţii Rochester (SUA) declara: „Un bibliotecar ar trebui să fie mai mult decât un păstrator de cărţi; el ar trebui să fie un educator."[1]

Pentru a caracteriza diversele acţiuni de formare este nevoie să aducem în discuţie anumite sintagme utilizate în literatura de specialitate anglo-saxonă: „library orientation" (orientarea spre bibliotecă), „library instruction" (formarea în bibliotecă), „bibliographic instruction" (formarea bibliografică), „information management education" (educarea în managementul informaţiei), „information literacy" (cultura informaţiei). Aceşti termeni reflectă evoluţia teoriei şi practicii a ceea ce numim noi educare, formare, instrucţie.

Se poate afirma că sintagma „orientarea spre bibliotecă" corespunde cu primul nivel de formare. La acest nivel, utilizatorii au nevoie să înţeleagă cum este organizată biblioteca (din punctul de vedere al aşezării sălilor de lectură, departamentelor şi sălii cataloagelor), să înţeleagă clasificările, să localizeze colecţiile, să ia contact cu serviciile oferite, să cunoască orarul şi regulamentul şi să câştige încrederea în structura documentară prin crearea unei atmosfere primitoare.

Sintagma „formarea în bibliotecă" corespunde cu cel de al doilea nivel de formare, fiind mult mai centrată pe utilizarea structurii documentare: natura colecţiilor sale, istoria diferitelor fonduri, iniţierea în folosirea instrumentelor bibliografice şi a lucrărilor de referinţă şi în utilizarea cataloagelor.

Al doilea nivel de formare trebuie să permită utilizatorilor să cunoască tipologia instrumentelor de referinţă, să ştie să folosească cataloagele şi indexurile, să înţeleagă structura unei fişe bibliografice, să dobândească unele principii de bază cu privire la căutarea informatizată şi să ştie să facă faţă acelor situaţii când utilizatorii se confruntă cu „prea mult zgomot" sau „prea multă tăcere".

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Sintagma „formarea bibliografică" propune metode şi principii generale de căutare în raport cu multitudinea de surse şi tehnologii de informare.

Sintagma „educarea în managementul informaţiei" corespunde cu nivelul al treilea de formare. Utilizatorul trebuie să ştie să evalueze rezultatele unei căutari, să facă distincţie între sursele primare şi cele secundare, să ştie să distingă în interiorul unui document faptele, opiniile, propaganda, erorile, lipsurile, să fie capabil să înţeleagă informaţia în context socio-cultural. El trebuie să ştie cum este produsă informaţia.

Utilizatorii nu numai că trebuie să găsească informaţia, ci trebuie să ştie să o evalueze şi să o selecţioneze, adică ceea ce noi numim că au dobândit „o cultură a informaţiei". Ei au acces la informaţii atât prin intermediul mijloacelor moderne de informare, cât şi prin cel al mijloacelor tradiţionale. Dar ceea ce pare esenţial este faptul că structurile info-documentare trebuie să-şi gândească obiectivele în funcţie de nevoile utilizatorilor.

Internetul este unul din mijloacele moderne de informare care oferă utilizatorilor de pretutindeni accesul la orice tip de informaţii, permiţând comunicarea şi schimbul de date.

Şi totuşi „Internetul a devenit arborele care ascunde pădurea. El dă iluzia unei soluţii miraculoase, chiar dacă în realitate el ascunde existenţa unor surse de informare valide (tipărite pe suport informatic, pe casete video etc.)."[2]

Structurile info-documentare trebuie să-şi înveţe utilizatorii să manevreze cu uşurinţă informaţiile. Cel puţin teoretic, bibliotecile ar trebui să dezvolte activităţi pedagogice cu privire la modul de căutare a informaţiei. Informatizarea bibliotecilor, de orice tip, ar putea însemna un bun motiv pentru a se realiza astfel de activităţi educative. De altfel, formarea tehnică a utilizatorului este indispensabilă, dar nu suficientă. Dacă utilizatorul ştie să folosească noile instrumente de informare, dar nu poate să-şi definească propriile nevoi, atunci situaţia în care se găseşte este destul de delicată. Se poate spune că utilizatorul nu va fi întotdeauna în contact cu acele informaţii ce au un conţinut pertinent şi bine definit. Evident că pentru realizarea unei bune formări documentare este necesar să intervină şi un alt actor, alături de bibliotecar. Acest actor nu este nimeni altcineva decât profesorul (indiferent dacă este profesor în mediul preuniversitar sau universitar).

De asemenea, este necesar să dăm formării documentare un loc central în cadrul procesului de învăţământ. Putem afirma că formarea documentară are un rol de netăgăduit în cercetare. Trebuie menţionat faptul că între bibliotecar (specialistul în informare–documentare) şi utilizator este nevoie să existe o comunicare adecvată pentru a înlesni procesul de formare a acestuia. Obiectivele formării documentare nu pot fi definite, în mod exclusiv, de specialiştii în informare. Totuşi, putem admite că este esenţial să adăugăm în câmpul competenţelor specialistului în informare–documentare şi o pregătire pedagogică.

Formarea documentară nu înseamnă că bibliotecarul trebuie să pună la dispoziţia utilizatorului toate informaţiile cerute, fără niciun efort din partea acestuia din urmă. Pe bună dreptate, formarea documentară reprezintă o adevărată necesitate pentru toţi utilizatorii mai puţin iniţiaţi în procesul căutării informaţiei. Structurile info-documentare reprezintă locul în care utilizatorii merg să primească o formare corectă în noianul informaţional.

Bibliotecile trebuie să aibă în vedere formarea permanentă a întregului personal pentru a putea garanta o educaţie a utilizatorilor care să fie în concordanţă cu noile schimbări care apar.

Structurile info-documentare trebuie să-şi formeze utilizatorii să folosească atât informaţia tradiţională (pe suport hârtie), cât şi informaţia pe suport electronic. Se poate afirma că utilizatorii au o serie de necesităţi:

- Acces la o gamă largă de documente, prezente în fondurile bibliotecii, care trebuie să oglindească nevoile de informare ale acestora.
- Capacitatea de a localiza şi regăsi informaţii – servicii eficiente de referinţe, cu programe de instruire pentru a fi accesibile tuturor.
- Accesul la resursele din afara bibliotecii.
- Flexibilitatea programului bibliotecii.
- Condiţii de studiu adecvate.

Noile tehnologii de informare au contribuit la o gândire a modului de formare documentară a utilizatorilor de bibliotecă, pregătindu-i în acelasi timp şi pentru viaţa profesională. Suportul pedagogic, care însoţeşte formarea utilizatorilor, rămâne adesea tradiţional: fotocopii sau, mai ales, documente de informare clasice (ghidul cititorului, rezumatul planului de clasificare etc.).

Vom pune în discuţie formarea tânărului utilizator – student, pornind de la primul an al studenţiei şi până la finalizarea studiilor într-o instituţie de învăţământ superior.

Astfel, Alain Colas, în articolul intitulat „Formarea în scopul utilizării informaţiei în învăţământul superior"[3], este de părere că nevoile de informare sunt diferite în funcţie de nivelul de studii al utilizatorului şi decurg adesea după tipurile de cursuri. Trei categorii de studenţi au fost evidenţiate de autor:

- Studentul abia înscris într-o instituţie de învăţământ superior care se confruntă cu nevoi de informare ce trebuie definite.
- Studentul avansat care este pe punctul de a se integra în viaţa profesională.
- Studentul care se ocupă cu cercetarea având nevoi îndreptate spre informarea disciplinară.

De asemenea, acelaşi autor este de părere că la primul nivel, unde publicul corespunde studenţilor din primul an, formarea în scopul informării trebuie să fie principalul instrument în achiziţionarea unei autonomii proprii de muncă pentru student:

- Este necesar ca studentul să ştie să folosească în documentare noile tehnologii.
- Este necesar un prim contact cu instrumentele de documentare: de la documentele tipărite până la informaţia electronică, trecând prin cataloage (tradiţionale şi informatizate) şi prin noile suporturi de informare (CD-ROM, Internet etc.).
- Este necesară iniţierea în metodologia de căutare a informaţiei în ceea ce priveşte aceşti utilizatori.
- Este nevoie de o sensibilizare a societăţii informaţiei cu care studentul se confruntă în fiecare zi.

Trebuie remarcat faptul că această formare în cercetarea documentară are ca principală vocaţie să-i dezvolte studentului acea capacitate organizatorică de care are nevoie în munca sa intelectuală.

Problema cea mai importantă a unei structuri info-do-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

cumentare, în ceea ce priveste regăsirea informației, este aceea că trebuie să se asigure ca nevoile exprimate (cererile) de către utilizatori reflectă cu precizie nevoile de informare recunoscute ale acestora.

Utilizatorii au nevoie de o formare documentară susținută, începând cu inițierea în primul pas, care coincide cu formularea cererii de informare şi terminând cu regăsirea informațiilor, în cadrul structurii info-documentare, corespunzătoare acelei cereri. Din acest punct de vedere, procesul de regăsire a informațiilor cuprinde următoarele etape: formularea cererii de informare, analiza cererii de informare şi selectarea informațiilor pertinente. Cererea de informare a utilizatorului se poate referi fie la o cercetare retrospectivă pe o anumită temă, fie la o informare curentă pe un anumit domeniu. Putem considera că există acea nevoie a utilizatorului de a fi format în raport cu structurile info-documentare, în sensul că el trebuie să ştie să formuleze o cerere de informare într-un mod clar şi concis. Dacă această formare a utilizatorului, care trebuie să vină atât din partea structurilor info-documentare, cât şi din partea instituțiilor de învățământ, nu este bine conturată, atunci pot apărea probleme în procesul de regăsire a informației. Utilizatorul trebuie să fie conştient că nevoile sale de informare vor fi exprimate în scris, modalitate ce impune o anumită rigoare din partea celui care face acest demers. În felul acesta se evită restricțiile impuse de o anumită structură info-documentară, prin folosirea limbajului natural.

Utilizatorii de informații aşteaptă ca formarea documentară să devină prioritate pentru bibliotecile de orice tip. Ei sunt convinşi de disponibilitatea acestor structuri info-documentare de a le oferi noi deschideri spre complexul univers al cunoaşterii.

Note:

1. Catherine Bonhomme, „La formation des usagers à la Bibliothèque Nationale de France". În: „Bulletin des bibliothèques de France", nr. 1, 1999, p. 81.

2. Bernard Pochet; Paul Thirion, „Formation documentaire et projets pédagogiques". În: „Bulletin des bibliothèques de France", nr. 1, 1999, p. 18.

3. Alain Colas, „La formation à l'usage de l'information dans l'ensignement superior". În: „Bulletin des bibliothèques de France", nr. 1, 1999, pp. 24–28.

BUCUREŞTI
550 de ani
de atestare documentară

Ilustrații aniversare în paginile
24, 31, 33, 35

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Din viaţa filialelor Bibliotecii Metropolitane Bucureşti

Cartea nestematelor

La Filiala *ALEXANDRU MACEDONSKI* a avut loc joi, 19 martie 2009, aniversarea patronului spiritual. Evocarea personalităţii poetului a fost susţinută de Luminiţa Nedelcu şi Sergiu Găbureac, care ne-au condus punctual prin opera poetului şi a epocii în care şi-a desfăşurat bogata activitate.

Alături de noi, la acest eveniment, s-a aflat un grup de reprezentanţi ai Uniunii Pensionarilor din România – Filiala Sector 4, coordonat de către Despina Mahonschi, precum şi un grup de copii din clasa a IV-a, coordonaţi de Lucica Marica, institutor la Şcoala Generală Nr. 6, care a susţinut un mini recital poetic.

Filiala noastră, redeschisă nu de foarte mult timp într-un spaţiu integral modernizat, a fost gazda şi a altor invitaţi-utilizatori, încântaţi de manifestarea organizată şi de serviciile oferite prin această filială a Bibliotecii Metropolitane Bucureşti. (*Panseluţa MARE*)

Primăvară, Primăvară!

Dacă nu ştiaţi, aflaţi că poeziei i s-a dedicat o zi internaţională! Dacă mai era nevoie, mai ales la noi, când tot românul s-a născut... poet. Deşi cu noile realităţi avem o uşoară urmă de îndoială!

Cu prilejul acestei zile, pe 21 martie 2009, Filiala *DIMITRIE BOLINTINEANU*, în parteneriat cu Banca ProCredit şi Şcoala Nr. 179, a omagiat poezia şi pe creatorii ei. Programul s-a constituit într-o adevărată activitate de cenaclu cu implicarea directă a elevilor îndrumaţi de înv. Mihaela Maşala, cu un recital de poezie având ca temă Primăvara şi a celor îndrumaţi de înv. Daniela Săvescu, printr-un atelier de creaţie cu multe reuşite. Toţi au primit în final cadouri de la sponsorul manifestării, ProCredit Bank. (*GSM*)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Profesori şi bibliotecari la Forumul „Copilul şi cartea"

ediţia a V-a

Marian NENCESCU

Peste 150 de cadre didactice, bibliotecari şi specialişti în ştiinţele educaţiei, de la 65 de unităţi de învăţământ din toată ţara, au participat sâmbătă, 28 martie a.c., la Forumul Cărţii pentru Copii şi Tineret, ediţia a V-a, manifestare găzduită de Palatul Naţional al Copiilor din Capitală.

Organizată de FICE România (Federaţia Internaţională a Comunităţilor Educative), IBBY (Comitetul Internaţional al Cărţii pentru Copii şi Tineret) şi Inspectoratul Şcolar al Municipiului Bucureşti, cu sprijinul Primăriei Sectorului 4, activitatea a constat din Simpozionul naţional *Copilul şi cartea*, precum şi alte acţiuni conexe (expoziţii de artă plastică, concursuri literare, teatru pentru copii etc.).

Tema centrală a reuniunii, care a stârnit de altfel ample dezbateri şi polemici, a constituit-o analiza lecturii, atât cea şcolară, obligatorie, cât şi privită ca fenomen social. Premiza, susţinută între alţii de dl. prof. univ. dr. Ilie Neacşu, prodecanul Facultăţii de Pedagogie şi Ştiinţele Educaţiei, şi de d-na conf. univ. dr. Simona Antonescu de la FacuItatea de Litere, a pornit de la constatarea îngrijorătare, sub aspect cultural, că în România se citeşte tot mai puţin.

De altfel, studii sistematice, efectuate de instituţii europene abilitate, relevă un adevăr care s-ar putea să nu ne convină: ţara noastră, care era percepută la începutul anilor '90 ca având un potenţial cultural ridicat, a devenit, între timp, codaşă la domenii precum: abilităţi de lectură, înţelegere şi redarea fidelă a sensului cuvintelor folosite. Cu alte cuvinte, asistăm la un fenomen de deculturalizare identificat pe plan european cu termenul de „aliteraţie" (diferit de sensul românesc, de figură de stil). Aşadar, asistăm la un paradox: cu cât şcoala solicită de la societate tot mai multe resurse, ea oferă elevi tot mai puţin pregătiţi sub aspect intelectual. În fond, nu se poate vorbi aici de o formă de analfabetism, deşi, strictosensu, chiar şi acest fenomen a început să prolifereze, cât mai ales de lipsa mijloacelor intelectuale de a percepe, simultan, sensul şi semnificaţia unor noţiuni curente.

Ideea este că nu putem vorbi despre abilităţi de lectură, despre interpretarea şi savoarea intelectuală a textului, câtă vreme însuşi actul banal şi mecanic al cititului prezintă enigme pentru multe persoane care, cu totul întâmplător, au străbătut deja ciclul şcolar. Acest fenomen avertizează asupra nevoii urgente de a iniţia, la nivel social, noi strategii de lectură.

În acest sens, specialiştii recomandă, de pildă, introducerea cărţii, ca obiect în primul rând, dar şi ca suport ludic, în universul copilului, încă de la o vârstă fragedă. La fel de important este să obişnuim copiii să asocieze lectura cu scrisul, nu doar cu suportul electronic oferit de Google, şi nu în ultimul rând trebuie să insistăm pe „strategiile de readmisie", mai exact să reintroducem cartea în universul spiritual al copilului, ori de câte ori constatăm că acesta a pierdut contactul efectiv. Astfel de strategii revin deopotrivă cadrelor didactice şi bibliotecarilor, dar ele trebuie să antreneze inclusiv părinţii, deopotrivă interesaţi şi responsabili cu educaţia propriilor copii.

În sprijinul acestor idei s-au situat şi cele mai multe dintre comunicările susţinute, în special cele de la secţiunea „Învăţământ gimnazial şi liceal". Bibliotecarii şi profesorii de la şcoli situate adesea în zone cu potenţial cultural şi economic relativ scăzut (în Rahova, Berceni sau Macaralei) au relevat metode originale de stimulare a lecturii, constând în atragerea elevilor spre proiecte extraşcolare. În funcţie de abilităţile iniţiatorilor, au apărut şi rezultatele, unele chiar spectaculoase.

De pildă, la o şcoală din Bucureşti, situată într-un cartier muncitoresc, o doamnă profesoară de geografie a reuşit să realizeze, împreună cu elevii ei, o carte-colaj despre istoria Capitalei, care a fost selectată spre a fi prezentată la un concurs literar sub egida UNESCO, de la Paris.

În acest sens, orice idee, orice acţiune, oricât de neînsemnată ar putea fi, merită promovată.

Între ideile născute în cadrul simpozionului *Copilul şi cartea*, ediţia a V-a, s-au evidenţiat cele referitoare la constituirea, în fiecare clasă, a unei mini biblioteci cu cele mai îndrăgite cărţi donate de copii.

La fel, ideea colaborării cu Asociaţia Scriitorilor pentru Copii, al cărui preşedinte, dl. Iuliu Raţiu, a fost prezent la întâlnirea cu slujitorii cărţii, a avut un ecou imediat.

În concluzie, manifestarea organizată de FICE şi de IBBY, organizaţii cu care Biblioteca Metropolitană Bucureşti are o bună relaţie de colaborare, a constituit un bun prilej de promovare a ideii de lectură publică, un semnal de alarmă privind scăderea dramatică a abilităţilor de lectură la copii. Şi nu numai.

Monumentul Gheorghe Lazăr

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Basarabia – Pământul misiunii noastre

Dr. Ion CONSTANTIN

Cu ocazia împlinirii a 91 de ani de la Unirea Basarabiei cu România, Biblioteca Metropolitană Bucureşti – Centrul de Studii pentru Românii de Pretutindeni (CSPP) şi Asociaţia Culturală Pro Basarabia şi Bucovina au organizat, în ziua de 25 martie 2009, ora 15.00, la Sediul Central al Bibliotecii Metropolitane Bucureşti (BMB) din str. Take Ionescu nr. 4, o masă rotundă pe tema *Basarabia – Pământul misiunii noastre*. Manifestarea s-a desfăşurat sub genericul *In Memoriam: Grigore Vieru*. La manifestare au participat atât istorici, cadre didactice, cercetători, studenţi şi elevi, cititori ai BMB, membri ai Asociaţiei Culturale Pro Basarabia şi Bucovina, cât şi personalităţi de seamă ale vieţii obşteşti şi culturale basarabene, dintre care menţionăm pe prof. Dumitru Mătcaş, fost ministru al Educaţiei din Republica Moldova, în anii 1991-1994, autorul reformei epocale de reintroducere a alfabetului latin în învăţământul din Basarabia.

În cuvântul de deschidere, Domnul Director General al Bibliotecii Metropolitane, dr. Florin Rotaru, a vorbit despre importanţa aniversării a 91 ani de la hotărârea Sfatului Ţării de unire a Basarabiei cu patria mamă, în ziua de 27 martie 1918, moment care a marcat prima etapă a procesului de desăvârşire a statului naţional unitar român. Încununând aspiraţiile de veacuri ale românilor, Marea Unire din 1918 a fost expresia voinţei populare şi rodul luptei tuturor forţelor şi categoriilor sociale, politice interne. La edificarea ei a contribuit o generaţie importantă de politicieni şi oameni de cultură, precum Regele Ferdinand I, Ion I.C. Brătianu, Iuliu Maniu, Ion Nistor, Take Ionescu, Alexandru Marghiloman, Ion Inculeţ, Pantelimon Halippa, Nicolae Iorga, Onisifor Ghibu, Ion Pelivan, Daniel Ciugureanu ş.a. În acest context, vorbitorul a subliniat bunele relaţii statornicite între Biblioteca Metropolitană Bucureşti şi Biblioteca Municipală „B.P. Haşdeu" din Chişinău, după 1990. La 15 ianuarie 1992, în capitala moldavă, a fost înfiinţată Biblioteca Publică „Onisifor Ghibu", căreia Biblioteca Metropolitană i-a acordat un sprijin susţinut, încă de la constituire, atât în plan logistic, pentru formarea şi dezvoltarea colecţiilor de publicaţii, asigurarea materialelor necesare operaţiunilor biblioteconomice, cât şi în cel al resurselor umane, prin pregătirea şi perfecţionarea colegilor moldoveni în tehnicile şi practicile de specialitate româneşti. Graţie sprijinului Bibliotecii Metropolitane, Biblioteca Publică „Onisifor Ghibu" dispune în momentul de faţă de peste 70.000 de publicaţii. De asemenea, au fost organizate, anual, manifestări culturale comune, consacrate unor teme majore ale istoriei, culturii şi civilizaţiei româneşti, precum şi unor personalităţi precum: Nicolae Iorga, George Enescu, Nicolae Titulescu, Onisifor Ghibu ş.a., la care au participat specialişti prestigioşi, profesori şi cercetători din România şi Republica Moldova. Datorită sprijinului acordat, Biblioteca Publică „Onisifor Ghibu" s-a afirmat ca un puternic centru cultural românesc care a facilitat difuzarea valorilor civilizaţiei româneşti în Republica Moldova, prin intermediul cărţilor, ziarelor, revistelor şi al altor documente grafice şi audiovizuale în limba română şi cu alfabet latin.

A urmat la cuvânt doamna prof. univ. dr. Adina Berciu-Drăghicescu, coordonator al Centrului de Studii Pentru Românii de Pretutindeni din cadrul BMB, care a prezentat comunicarea cu tema *Recunoaşterea internaţională a Unirii Basarabiei cu România. Poziţia Italiei. Documente de arhive 1918-1927.*

În cuvântul său, dr. Ion Constantin, cercetător ştiinţific la CSRP, a prezentat proiectul Centrului privind *Făuritori ai României Mari*, în cadrul căruia vor fi elaborate şi publicate o serie de monografii referitoare la personalităţi care au avut un rol major în mişcarea naţională pentru Unirea Basarabiei cu România, precum Pantelimon Halippa, Ion Pelivan, Ion Inculeţ, Daniel Ciugureanu, Onisifor Ghibu, Gherman Pântea, Anton Crihan, Nichita Smochină ş.a.

Din partea Asociaţiei Culturale Pro Basarabia şi Bucovina a vorbit scriitorul basarabean Mihai Prepeliţă, care a făcut o amplă expunere asupra situaţiei Republicii Moldova, cu accent pe aspectele care definesc rolul intelectualului în societatea de azi de peste Prut. Atât în cuvântul său, cât şi în cel al Doamnei Ambasador Iulia Costin-Gorea, au fost înfăţişate atât o serie de argumente deosebit de interesante referitoare la elementele care definesc tabloul scenei politice din Republica Moldova, în contextul competiţiei electorale extrem de tensionate, pentru alegerile generale din 5 aprilie a.c., cât şi perspectiva relaţiilor dintre românii de pe cele două maluri ale Prutului.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

S-a subliniat anacronismul politicii anti-democratice şi anti-europene a conducerii comuniste de la Chişinău, conturându-se, totodată, perspectivele dezvoltării unor forţe politice alternative la actualul regim, care să poată readuce această ţară la o evoluţie normală, pe calea democraţiei şi a integrării europene. În mod deosebit s-a desprins ideea rolului pe care tineretul basarabean îl are pentru reluarea şi impulsionarea proceselor democratice din Republica Moldova, preluând astfel ştafeta marilor înaintaşi ai luptei de emancipare, libertate şi unitate naţională. Sprijinul pe care România trebuie să-l acorde tinerilor români din partea stângă a Prutului trebuie să-l constituie nu numai acordarea de burse de studii, ci şi asigurarea unor facilităţi speciale privind obţinerea calităţii de cetăţean român.

Discuţiile s-au desfăşurat într-o atmosferă vie, emulativă, luând cuvântul, între alţii: prof. Gabriela Iov-Jelenicz, preşedinta Asociaţiei Culturale Pro Basarabia şi Bucovina; scriitorul I. Căpăţână, membru al Asociaţiei; dr. ing. ec. Mircea Duzineanu, preşedinte fondator al Asociaţiei Victimelor Represiunilor Staliniste din Basarabia şi Bucovina; I. Bordeianu, fost reprezentant al Agerpress în R.S.S. Moldovenească în anii '60 ş.a.

În partea finală a programului au fost recitate versuri din creaţia poetică a lui Mihai Eminescu şi Grigore Vieru, cu concursul actriţei Doina Ghiţescu de la Ansamblul „Ciocârlia" al Ministerului Administraţiei şi Internelor, al studentului basarabean Veaceslav Plămădeală, ca şi al Doamnei Ambasador Iulia Costin-Gorea şi Domnului I. Bordeianu.

Comunicările şi discuţiile deopotrivă au relevat interesul deosebit al participanţilor pentru tematica pusă în dezbatere, rezultând pe ansamblu o notă de optimism atât în ceea ce priveşte posibilitatea normalizării relaţiilor dintre România şi Republica Moldova, cât şi perspectiva refacerii unităţii naţionale, în cadrul Europei Unite.

BUCUREŞTI. Str. Lipscani

Sursele ilustraţiilor: p. 3: „Lettre Internationale" nr. 69, ediţia română/primăvara 2009, p. 3; pp. 24, 31, 33, 35: din fondul documentar al Serviciului Memorie Comunitară al BMB; coperta II: Mircea Zaciu, Marian Papahagi, Aurel Sasu, *Dicţionarul Scriitorilor Români*, R–Z, Ed. Albatros, Buc., 2002; coperta III: Wikipedia; coperta IV: Al. Paleologu – Stelian Tănase, *Sfidarea memoriei (Convorbiri) aprilie 1988 – octombrie 1989*, ediţia a II-a, Ed. DU Style, Buc., 1996. Foto: Costel Postolache.

Sursele citatelor: coperta II: Mihai Ungheanu, *Lecturi şi rocade*, Ed. Cartea Românească, Buc., 1978; coperta III: Nikolai Berdiaev, *Sensul creaţiei. Încercare de îndreptăţire a omului*, traducere de Anca Oroveanu, prefaţă, cronologie şi bibliografie de Andrei Pleşu, Ed. Humanitas, Buc., 1992; coperta IV: Eugen Simion, *Scriitori români de azi*, III, Ed. Cartea Românească, Buc., 1984.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Catalog

Marian POPA, ***Istoria literaturii române de azi pe mâine. Volumul I 23 august 1944 – 22 decembrie 1989***
Versiune revizuită şi augmentată, Editura Semne, Bucureşti, 2009, 1111 p.

... Spre deosebire de cei ce uzează deformat de noţiunea Istorie, Marian Popa a pornit prin postularea definiţională modernă, în baza căreia este de conceput o structură de relaţionare a succesiunii temporale, simultaneităţii şi arhetipalului, localul şi planetarul, trecutul şi prezentul fiind termenii unei realităţi aproximabile comparatist...

Editura Semne a trecut peste prejudecăţile momentane de orice natură şi s-a decis să editeze o a doua ediţie a acestei lucrări, la care autorul a lucrat continuu, executând, după calculele proprii, circa 20.000 modificări – de la simple semne de punctuaţie până la introducerea unor noi subcapitole dedicate unor scriitori revelaţi între timp prin inedite. (Editura Semne)

Ion BRAD, ***Poezii religioase***
Antologie şi prefaţă de Ion Buzaşi, Editura Galaxia Gutenberg, Târgu-Lăpuş, 2009, 162 p.

... În ipostaze lirice variate, de la tânguire precum în stihurile din Cartea Psalmilor, la meditaţii religioase, de la recitiri poetice ale învăţăturilor evanghelice, la rememorarea pilduitoare a unor momente din viaţa Mântuitorului, alcătuind un veritabil ciclu cristologic, de la evocarea unei copilării a colindelor creştine şi a ritualului sărbătorilor la imnurile mariane, de la evocarea martirilor neamului la omagierea vrednicilor ierarhi blăjeni, poezia religioasă este o constantă în lirica lui Ion Brad... (Ion Buzaşi)

Sergiu Marian D. GĂBUREAC, ***Bârladul odinioară şi în zilele noastre***
Editura Biblioteca Bucureştilor, Bucureşti, 2008, 134 p.

Imaginile prezentate nu sunt fotografii de familie, de la botez, nuntă sau înmormântare, onomastică sau aniversare, de la vreo sărbătoare cu prietenii sau dintr-o excursie ale unei miss, vedetă tv, parlamentar, trecători cu toţii, ci ale unui oraş european. Unele bat uşor centenarul!

Sunt imaginile Bârladului dispărut şi remodelat de voinţa de nezdruncinat a partidului unic *de a ne alinia la condiţia de* aplaudaci*: oameni de* tip nou*!*

Sigur că suntem amplasaţi, de mii de ani, în continentul Europa*, dar nu mai facem parte din Europa ca sistem de dezvoltare democrată. Acum, am* aderat*. Până la* integrare*, însă, e cale lungă! Cert rămâne un fapt. Cu cât s-a furat şi s-a distrus în ultimii 60 de ani, mai ales în anii postdecembrişti, puteam avea un oraş, dacă nu o ţară mediu dezvoltată.*

În albumul de faţă fac dovada că nu eram cu nimic mai prejos faţă de oraşele din Europa spre care jinduim şi la nivelul cărora eram odată. Bineînţeles, aşa cum era Europa la sfârşitul de secol XIX şi început de secol XX. (Autorul)

Nicolae DRAGOŞ, ***Clipe din clipa cea repede***
Editura Realitatea, Bucureşti, 2008, 223 p.

Poezia lui Nicolae Dragoş luminoasă, comunicativă, ne insuflă încredere în viaţă şi în destinele patriei. (Şerban Cioculescu)

Creator polivalent, apelând cu modernă mobilitate la variate modalităţi de expresie, poetul Nicolae Dragoş scrie în lirica actuală o pagină distinctă şi originală. (C. Stănescu)

Neoromantică, sensibilitatea poetului se comunică, uneori, cu fericite efecte prin instrumente ale liricii simboliste, nu fără a-şi apropia şi anumite motive dintre cele deosebit de îndrăgite de către hierofanţii simbolismului. (Dumitru Micu)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

José SARAMAGO, *Eseu despre luciditate*
Traducere din limba portugheză şi note de Georgiana Bărbulescu, Editura Polirom, Iaşi, 2008, 399 p.

***Eseu despre luciditate**, o continuare a romanului* Eseu despre orbire, *este, poate, mai puţin alegoric decât predecesorul său. Dacă acolo cetăţenii oraşului se pretează la crime şi violuri, iar raţiunea orbită dezvăluie sălbăticia ascunsă sub o spoială de civilizaţie, aici întunecarea vederii este înlocuită de molima votului în alb, o formă paradoxală de nesupunere civilă, care însă nu tulbură pacea şi nu încalcă nici o lege. Oamenii îşi exprimă pur şi simplu voinţa de a nu alege.*

(„Publishers Weekly")

Michel FOUCAULT, *Cuvintele şi lucrurile*
Traducere din limba franceză de Bogdan Ghiu şi Mircea Vasilescu, studiu introductiv de Mircea Martin, dosar de Bogdan Ghiu, Editura RAO, Bucureşti, 2008, 544 p.

... „Ce este un autor?", se întreba Michel Foucault într-o conferinţă rostită la Societatea Franceză de Filosofie în 1969, al cărei text publicat se va bucura de o lungă şi bogată posteritate. El constata că atât noţiunea de autor, *cât şi aceea de* „operă" *sau de* „scriitură" *devin problematice în zilele noastre, dacă nu vor fi fost dintotdeauna astfel. „Scriitura se desfăşoară ca un joc, ce îşi depăşeşte negreşit propriile reguli", supunându-se mai puţin conţinutului amplificat, cât „naturii înseşi a semnificantului". „Funcţia expresivă a discursului" tinde să dispară şi, odată cu ea,* autorul *însuşi, aşa cum l-a conceput „tradiţia istorico-transcendentală a secolului al XIX-lea"...*

(Mircea Martin)

Ernest HEMINGWAY, *Fiesta*
Traducere din limba engleză şi note de Radu Pavel Gheo, Editura Polirom, Iaşi, 2008, 287 p.

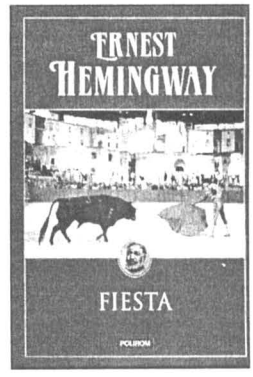

Scriitorul adevărat este un om singur. Şi, pe măsură ce creşte în ochii celorlalţi, se cufundă tot mai mult în singurătate. Iar dacă este suficient de bun, în fiecare zi e nevoit să se confrunte cu eternitatea sau cu absenţa ei. Pentru un scriitor adevărat, fiecare carte este un nou început, o nouă încercare de a atinge ceva care rămâne mereu de neatins. Misiunea lui este de a merge pe căi ce n-au mai fost umblate sau de a izbuti acolo unde alţii au dat greş. Dar să scrii literatură nu înseamnă doar să spui cu alte cuvinte ceea ce deja s-a spus – tocmai pentru că au existat marii scriitori ai trecutului, noi, cei de astăzi, sîntem nevoiţi să mergem mai departe decît am fi crezut vreodată că putem ajunge, să ieşim în larg, pînă cînd rămînem cu totul singuri, lipsiţi de orice sprijin.

Yasunari KAWABATA, *Dansatoarea din Izu*
Traducere din japoneză şi note de Flavius Florea, Editura Humanitas Fiction, Bucureşti, 2008, 224 p.

Povestirile lui Kawabata se desfăşoară lin, cu delicateţea unui evantai care se deschide.

(„The New York Times")

Temele şi mijloacele stilistice ale lui Yasunari Kawabata reprezintă însăşi chintesenţa Japoniei.

(„Telegraph")

Kawabata are în proza scurtă acelaşi rol pe care l-au avut Klee în pictură şi Webern în muzică, demonstrând cum cea mai profundă experienţă poate fi exprimată în cea mai simplă formă. Povestirile lui par a fi rezultatul aceluiaşi tumult interior din care se naşte şi poezia. (Kenneth Koch)

NOTĂ: Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Dezvoltarea Colecţiilor al Bibliotecii Metropolitane Bucureşti

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Repere

LETTRE INTERNATIONALE

„Lettre Internationale" nr. 68
ediția română / iarna 2008–2009

Cheia de lectură a ediției române a „Lettre Internationale" nr. 68 este invitația lui B. Elvin la punerea sub semnul interogației și îndoielii a „improbabilelor" și adevărurilor. Aflăm de aici cine a fost Sergo, de ce *Coriolanul* marelui Will e situat pe ultimul loc dintre piesele sale, de ce cazul Kundera interesează mai mult decât cazurile acuzatorilor de azi – torționarii de ieri.

Refuzând perspectiva dihotomică facilă asupra unui eveniment istoric, în sensul opozițiilor dure adevăr – fals, moral – imoral, în paginile autobiografice ale lui Sergio Benvenuto descoperim nuanțări foarte importante pentru înțelegerea mișcărilor din mai '68. Implicat în mișcarea de stânga, student italian la Paris, fascinat de acest centru al lumii, ce găzduia o „înaltă cultură diversă", Benvenuto vorbește, fără explicații derizorii, de sinceritatea și forța trăirilor unui grup minoritar de tineri care nu numai că doreau schimbarea, ci o realizau. Și când? Într-o perioadă în care existau maeștri și repere culturale adevărate comparativ cu Parisul de astăzi. Îi amintește pe Strauss, Derrida, Lacan, Foulcault, Barthes, Lelouche, Godard, Zizi Jeanmaire, revista „Tel Quel". Toate întâmplările de atunci, privite retrospectiv, își au un sens aparte astăzi tocmai pentru că au fost și sunt o despărțire de revoluția devenită regim. Utopia tinerilor de la '68 a fost o antiutopie, o „pasiune a realului", cum spunea Alain Badiou, cu diferența subtilă pe care o aducea Lacan între real și realitate. Adevăratul adversar al '68-ului a fost Partidul Comunist.

Pornind de la cauza morții surorii lui Pascal, Jacqueline, – remușcarea de a fi cedat presiunilor de a semna dezicerea de crezul jansenismului – Matei Călinescu relatează ce însemna în comunism „să semnezi un pact cu diavolul", respectiv cu securitatea și, mai ales, problema revizuirii unor amintiri. Acuză punctul de plecare ambiguu al eroului anticomunist Lech Walesa, precum și duplicitatea lui Vlad Georgescu. Nuanțează totuși cazul lui Kundera care a dezmințit singura dovadă că ar fi fost responsabil cu disciplina într-unul din dormitoarele căminului. Alertarea de către el a poliției a însemnat 14 ani de închisoare pentru Dvoracek, presupus spion.

Securea și călăul, textul zguduitor al Svetlanei Alexievich, aduce povestea unei familii ruse, „în care mama și fiul trăiesc în țări diferite, dar amândouă se numesc Rusia". Iată, mama, arhitectă, la 59 de ani își amintește cum a trăit în lagărul disciplinar Karlag până la trei ani, unde „mulți copii mureau. Iarna cei morți erau aruncați în niște butoaie mari și zăceau acolo până primăvara"; apoi în deportare, primind o casă abia la 40 de ani, vizitând după 50 de ani lagărul, locul pe care se plantează acum legume, Rusia actuală a schimbat totul – magazine poloneze, nemțești, franțuzești și nimic rusesc, a înlocuit totul, „în loc de Marx dolari", reclame, cazinouri. Fiul, ruda străină, a servit în Afganistan (de unde s-a întors în patrie, „dar patria nu mai exista"), apoi a devenit negustor în piață. Fiul spune „am avut o copilărie obișnuită", a fost pionier, octombrist, fără nici o importanță dacă credea sau nu, visând o carieră de militar, deloc detașat de un trecut moștenit și trăit ca atare din întâmplările care au putut fi povestite de părinți.

O radiografie actuală și/sau retrospectivă întâlnim în articolul Feliciei Antip legat de cauzele, amploarea și consecințele crizei economice și, respectiv, în discursul lui Rafael Gumucio despre identitate, despre renunțarea la identitatea spaniolă a lui Luis Magrinyà, în numele proiectului împotriva bascilor, devenind fără a ști basci strigoi, „să fii mereu pe cale de a deveni cineva". Azi sunt încă vii privilegiile medievale în Țara Bascilor, o situare a Spaniei în rural și postmodern totodată. Despre situarea la răscruce a Istanbulului, despre cartierele disputate politic și rolul armatei scrie Cihan Tugal.

În ultima vreme se poartă confesiunea prieteniei. După prietenia declarată de Liiceanu către Petru Creția, acum – dar la alt nivel de sinceritate al discuției – la Cultura-cardiograme, Nicolae Manolescu scrie despre „Prietenul meu Ivasiuc". Christian Linder încearcă să scrie o biografie după biografeme pentru Roland Barthes și arată cum o boală, tuberculoza, poate crea timp și spațiu necesare studiului, reflectării departe de zgomotele unui cămin, ale unei națiuni. Iată de ce, mai ales, „scriitura trece prin corp", printr-o cunoaștere apropiată a camerei imaginare, mitice, după Kafka, pe care o purtăm înăuntrul nostru.

La întrebarea „De ce scriem?", J.M.G. Le Clézio identifică predispozițiile, mediul social, deficiențele. Cât despre circumstanțe, ca punct de pornire pentru sine ar fi războiul cu toate consecințele resimțite de un copil, când hârtia era înlocuită de dosul cartelelor de rații, iar cerneala cu creioanele de tâmplar. Primele lecturi au fost dicționarele bunicii. Povestirile ei au trecut apoi în realitate, călătorind în Africa, formându-și acolo o a doua identitate a visătorului fascinat de realitate. Există „o pădure de paradoxuri", pornind de la afirmația lui Stig Dagerman, legat de întrebarea de mai sus, iar „cel mai bun scriitor ca martor este acela care e martor fără voie".

Numărul se bucură de prezența textelor captive ale lui Jorge Luis Borges și a poeziei lui Artur Miedzyrzecki, un număr foarte interesant și prețios în special pentru prima sa parte a mărturisirilor, a trăirilor din perioada Instituției Malefice, cum numește Matei Călinescu oroarea comunistă care continuă, din păcate, să se manifeste în lume prin falsificări și oprimări, prin interogatorii mai puțin subtile: „Hai să-i împușcăm".

Gabriela TOMA

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Calendar

martie 2009

♦ 1 martie 1944. 65 de ani de la premiera, la Bucureşti, a piesei ***Steaua fără nume*** de Mihail Sebastian

♦ 2 martie 1929. 80 de ani de la naşterea pictorului **Constantin Blendea**

♦ 3 martie 1949. 60 de ani de la moartea prozatorului **Carol Ardeleanu** (16 mart. 1883 – 3 mart. 1949)

♦ 4 martie 1924. 85 de ani de la naşterea lui **Lucian Valea**, poet şi publicist (4 mart. 1924 – 4 apr. 1992)

♦ 4 martie 1944. 65 de ani de la naşterea lui **Vasile Igna**, poet şi prozator

♦ 5 martie 1909. 100 de ani de la naşterea lui **Alexandru Gregorian**, poet, prozator şi ziarist (5 mart. 1909 – 9 iul. 1987)

♦ 6 martie 1899. 110 ani de la moartea lui **Ieronim Bariţiu**, publicist şi traducător (7 aug. 1848 – 6 mart. 1899)

♦ 6 martie 1924. 85 de ani de la naşterea lui **Benedict Corlaciu**, poet şi prozator (6 mart. 1924 – 15 iun. 1981)

♦ 6 martie 1934. 75 de ani de la naşterea poetului **Dimitrie Rachici** (6 mart. 1934 – 1999)

♦ 7 martie 1274. 735 de ani de la moartea lui **Toma D'Aquino**, teolog şi filosof italian (1225 – 7 mart. 1274)

♦ 7 martie 1879. 130 de ani de la naşterea folcloristului **Simion Teodorescu-Kirileanu** (7 mart. 1879 – 17 apr. 1926)

♦ 8 martie 1869. 140 de ani de la naşterea compozitorului francez **Hector Berlioz** (11 dec. 1803 – 8 mart. 1869)

♦ 9 martie 1454. 555 de ani de la naşterea lui **Amerigo Vespucci**, navigator şi explorator italian (9 mart. 1454 – 22 feb. 1512)

♦ 9 martie 1764. 245 de ani de la moartea lui **Petru Pavel Aaron**, cleric, cărturar (1709 – 9 mart. 1764)

♦ 9 martie 1814. 195 de ani de la naşterea lui **Taras Sevcenco**, poet ucrainean (9 mart. 1814 – 10 feb. 1861)

♦ 9 martie 1929. 80 de ani de la moartea lui **Theodor Dimitrie Speranţia**, poet, dramaturg şi folclorist (4 mai 1856 – 9 mart. 1929)

♦ 10 martie 1879. 130 de ani de la naşterea lui **Dumitru Caracostea**, istoric şi critic literar (10 mart. 1879 – 2 iun. 1964)

♦ 11 martie 1929. 80 de ani de la naşterea lui **Constantin Th. Botez**, istoric şi eseist (11 mart. 1929 – 21 feb. 1992)

♦ 11 martie 1929. 80 de ani de la naşterea lui **Florin Vasiliu**, poet, prozator şi publicist (11 mart. 1929 – 23 sept. 2001)

♦ 11 martie 1929. 80 de ani de la naşterea lui **George Bălan**, muzicolog

♦ 11 martie 1944. 65 de ani de la naşterea scriitorului **Iustin Moraru**

♦ 12 martie 1929. 80 de ani de la naşterea lui **N. Tertulian**, estetician şi critic literar

♦ 14 martie 1854. 155 de ani de la naşterea lui **Alexandru Macedonski**, poet, prozator, dramaturg (14 mart. 1854 – 24 nov. 1920)

♦ 14 martie 1879. 130 de ani de la naşterea **Ceciliei Cuţescu-Storck**, pictoriţă, scriitoare (14 mart. 1879 – 29 oct. 1969)

♦ 14 martie 1879. 130 de ani de la naşterea fizicianului german **Albert Einstein**, laureat al Premiului Nobel pentru Fizică, 1921 (14 mart. 1879 – 18 apr. 1955)

♦ 14 martie 1919. 90 de ani de la naşterea lui **Alexandru Paleologu**, eseist, publicist şi om politic (14 mart. 1919 – 2 sept. 2005)

♦ 14 martie 1929. 80 de ani de la naşterea actorului **Iurie Darie**

♦ 15 martie 1839. 170 de ani de la naşterea compozitorului rus **Modest Petrovici Musorgski** (15 mart. 1839 – 29 mart. 1881)

♦ 15 martie 1949. 60 de ani de la moartea lui **Gheorghe Brăescu**, prozator (29 ian. 1871 – 15 mart. 1949)

♦ 15 martie 1964. 45 de ani de la moartea lui **Păstorel Teodoreanu**, poet, prozator şi traducător (30 iul. 1894 – 15 mart. 1964)

♦ 16 martie 1839. 170 de ani de la naşterea lui **René François Armand Proudhomme**, scriitor francez, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură, 1901 (16 mart. 1839 – 6 sept. 1907)

♦ 17 martie 1819. 190 de ani de la naşterea lui **Alecu Russo**, prozator, eseist, memorialist (17 mart. 1819 – 5 feb. 1859)

♦ 17 martie 1939. 70 de ani de la naşterea istoricului şi criticului literar **Mihai Ungheanu** (17 mart. 1939 – 12 mart. 2009)

♦ 18 martie 1844. 165 de ani de la naşterea compozitorului rus **N.A. Rimski-Korsakov** (18 mart. 1844 – 21 iun. 1908)

♦ 18 martie 1899. 110 ani de la naşterea actorului şi regizorului **Ion Finteşteanu** (18 mart. 1899 – 21 oct. 1984)

♦ 18 martie 1899. 110 ani de la moartea lui **Svetolic Rankovici**, scriitor sârb (7 dec. 1863 – 18 mart. 1899)

♦ 18 martie 1909. 100 de ani de la naşterea lui **Barbu Brezianu**, poet, publicist, traducător, istoric şi critic de artă (18 mart. 1909 – 14 ian. 2008)

♦ 18 martie 1919. 90 de ani de la naşterea istoricului literar **Elena Piru** (18 mart. 1919 – 30 oct. 1974)

♦ 19 martie 1874. 135 de ani de la naşterea filosofului rus **Nikolai Alexandrovici Berdiaev** (19 mart. 1874 – 24 mart. 1948)

♦ 19 martie 1944. 65 de ani de la naşterea sopranei **Eugenia Moldoveanu**

♦ 20 martie. **Ziua Internaţională a Francofoniei**

♦ 21 martie 1849. 160 de ani de la naşterea lui **Dimitrie Constantin Ollănescu-Ascanio**, poet, prozator şi dramaturg (21 mart. 1849 – 20 ian. 1908)

♦ 22 martie 1599. 410 ani de la naşterea pictorului flamand **Van Dyck** (22 mart. 1599 – 9 dec. 1641)

♦ 22 martie 1884. 125 de ani de la premiera, la Teatrul Naţional din Bucureşti, a piesei în versuri ***Fântâna Blanduziei*** de Vasile Alecsandri

♦ 22 martie 1954. 55 de ani de la naşterea poetului şi prozatorului **Gabriel Chifu**

♦ 23 martie 1914. 95 de ani de la naşterea lui **George Sbârcea**, compozitor, muzicolog (23 mart. 1914 – 28 iul. 2005)

♦ 23 martie 1969. 40 de ani de la moartea lui **Tudor Teodorescu-Branişte**, eseist, prozator şi publicist (12 apr. 1899 – 23 mart. 1969)

♦ 24 martie 1909. 100 de ani de la moartea lui **John Millington Synge**, scriitor irlandez (16 apr. 1871 – 24 mart. 1909)

♦ 25 martie 1849. 160 de ani de la naşterea lui **Dem. G. Teodorescu**, folclorist, istoric literar (25 mart. 1849 – 20 aug. 1900)

♦ 25 martie 1914. 95 de ani de la moartea scriitorului francez **Frédéric Mistral**, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură, 1904 (8 sept. 1830 – 25 mart. 1914)

♦ 25 martie 1949. 60 de ani de la înfiinţarea **Uniunii Scriitorilor din România**

♦ 25 martie 1954. 55 de ani de la moartea lui **Emil Isac**, poet, prozator, dramaturg, publicist (27 mai 1886 – 25 mart. 1954)

♦ 25 martie 1964. 45 de ani de la moartea lui **Marin Simionescu-Râmniceanu**, filosof, istoric de artă, critic literar (9 nov. 1883 – 25 mart. 1964)

♦ 26 martie 1874. 135 de ani de la moartea lui **Robert Frost**, poet american (26 mart. 1874 – 29 ian. 1963)

♦ 27 martie. **Ziua Mondială a Teatrului**

♦ 28 martie 1749. 260 de ani de la naşterea lui **Pierre Simon, marchiz de Laplace**, matematician, astronom şi fizician francez (28 mart. 1749 – 5 mart. 1827)

♦ 28 martie 1824. 185 de ani de la naşterea lui **Ludwig Buchner**, filosof german (28 mart. 1824 – 1 mai 1899)

♦ 28 martie 1949. 60 de ani de la moartea lui **Grigoraş Dinicu**, compozitor, violonist (3 apr. 1889 – 28 mart. 1949)

♦ 28 martie 1979. 30 de ani de la moartea poetului **Daniel Turcea** (22 iul. 1945 – 28 mart. 1979)

♦ 30 martie 1844. 165 de ani de la naşterea poetului francez **Paul Verlaine** (30 mart. 1844 – 8 ian. 1896)

♦ 30 martie 1879. 130 de ani de la înfiinţarea **Academiei Române**

♦ 30 martie 1899. 110 ani de la **debutul lui George Bacovia**, în revista „Literatorul", cu poezia ***Şi toate***

♦ 30 martie 1899. 110 ani de la moartea lui **Lascăr Catargiu**, om politic conservator (1 nov. 1823 – 30 mart. 1899)

♦ 30 martie 1929. 80 de ani de la naşterea sopranei **Magda Ianculescu** (30 mart. 1929 – 16 mart. 1995)

♦ 31 martie 1914. 95 de ani de la naşterea lui **Octavio Paz Lozano**, scriitor mexican, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură, 1990 (31 mart. 1914 – 19 apr. 1998)

♦ 31 martie 1919. 90 de ani de la apariţia, la Bucureşti, a săptămânalului **„Universul literar"**, sub conducerea lui Perpessicius şi Camil Petrescu

♦ 31 martie 1929. 80 de ani de la naşterea lui **Arnold Hauser**, scriitor (31 mart. 1929 – 31 dec. 1988)

♦ 31 martie 1934. 75 de ani de la naşterea lui **Carlo Rubbia**, fizician italian, laureat al Premiului Nobel pentru Fizică, 1984

NOTĂ: Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Informare Bibliografică al Bibliotecii Metropolitane Bucureşti

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Contents

Mihai RALEA – Good Sense Notes on Culture 2
Centenary – Eugen Ionescu
The Writer and His Problems (III) 3
Gelu IONESCU – Portrait "In Fragments" (II) 5
Vera MOLEA – Alexandru Davila and the Students' Revolt of March 13, 1906 9
A 1897 Construction Project of Bucharest City Hall on Bulevards and Embankments (II) 14
Bucharest Metropolitan Library – Patrimony 17
History of the Book – BENEDETTO CROCE 18
Contemporary Autographs – *Victoria DRAGU DIMITRIU* 20
Laurence TARIN – Evolution of Library Profession (II) 22
NAPLE News 25
i2010 Initiative 25
Lifelong Learning Community Programme 26
Sergiu GĂBUREAC – Public Library and Crisis! 27
Ştefania-Roxana PLĂIAŞU – The Information Users' Training 29
News on Bucharest Metropolitan Library's Branches 32
Marian NENCESCU – Teachers and Librarians at the 5th Children and Youth Book Forum 33
Ion CONSTANTIN – Bessarabia – The Land of Our Mission 34
Catalogue 36
Gabriela TOMA – Reference Reviews – LETTRE INTERNATIONALE 38
Calendar – March 2009 39

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA

Str. Tache D. Ionescu nr. 4, Sector 1
ABIDOR: Tel./Fax: 021 316.36.25
BMB: Tel./Fax: 021 316.83.00/04/05/06
Redacţia: Tel./Fax: 021 316.83.06/Int. 130
E-mail: bibliobuc@yahoo.com / Web: www.bmms.ro

Director: Florin ROTARU
Director artistic: Mircea DUMITRESCU
Redacţia: Ion HOREA (redactor şef), Georgeta FILITTI
Iulia MACARIE (secretar de redacţie), Radu VLĂDUŢ

CUPON

ABONAMENT LA
BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR

Numele .....
Prenumele .....
Adresa .....
Cod..... Telefon.....
Solicit abonarea la revista **BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR** pe o perioadă de ..... luni.
Adresa: Str. Tache D. Ionescu nr. 4, Sector 1, Cod poştal 010354, Bucureşti.
Anexez chitanţa de plată a sumei de ..... RON în contul dvs.
nr. RO82 RNCB 0072 0497 1003 0001 BCR Sector 1. C.U.I. 10141341.

Asociaţia noastră ABIDOR şi Biblioteca Metropolitană Bucureşti sunt singurele reprezentante din România, în calitate de membre, în asociaţiile INTAMEL şi EBLIDA începând cu anul 1998. Astfel, revista noastră este unica publicaţie care vă oferă ultimele noutăţi din comunitatea internaţională a bibliotecilor.

Administraţia noastră face, prin plata directă sau prin mandat poştal, abonamente la revista lunară **BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR**. Preţul unui număr este de 2 RON. Preţul unui abonament anual (12 numere) este de 24 RON.

Tipărit la Tipografia COPERTEX

Redacţia revistei BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR respectă opţiunile autorilor cu privire la normele ortografice

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

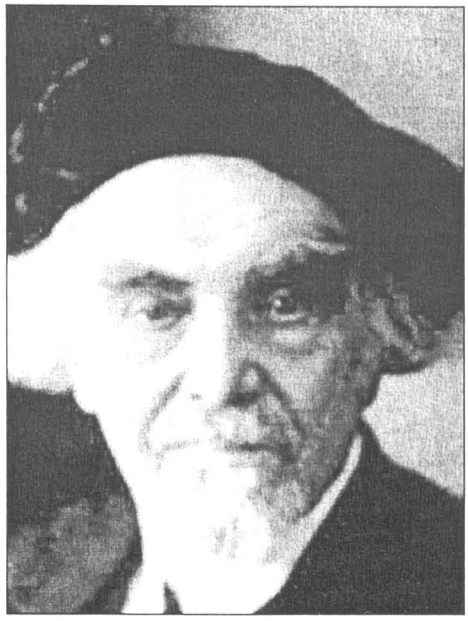

NIKOLAI BERDIAEV

1874-1948

135 de ani de la naştere

„… Nu în întuneric ne înălțăm pe scara cunoaşterii. Cunoaşterea ştiințifică suie pe o scară întunecată şi luminează progresiv fiecare treaptă. Ea nu ştie ce o aşteaptă la capătul scării, în ea nu există lumină solară, sens, Logos care să lumineze de sus calea. Dar într-o autentică gnosă superioară există o revelare originară a sensului, există lumină solară, căzînd de sus pe scara cunoaşterii. Gnosa este originară dotare cu sens, ea deține caracterul bărbătesc-activ al Logosului. Sufletul contemporan mai suferă încă de teama de lumină…“

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ALEXANDRU PALEOLOGU

1919-2005

90 de ani de la naştere

„Înainte de a fi un critic hermeneut, interesat de scenariul iniţiatic al operelor, Al. Paleologu este un moralist. Unul dintre cei mai instruiţi şi mai fini din cîţi avem. Cărţile lui se citesc cu plăcere şi satisfac, intelectualiceşte, pentru că moralistul nu suceşte fraza, cum fac atîţia, pentru a scoate din ea paradoxul, moralistul caută adevărul în anomaliile gîndirii şi neobişnuitul, sublimul în platitudinile ei.“

Eugen Simion

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro